

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Voorjaarsnota 2005 (2006-2010)

Vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op
20 april 2005

BESLUIT

Het algemeen bestuur van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden;

Gelet op het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 8 maart 2005 met nummer FBP/05.028;

Gelet op het advies van de commissie BM, commissie WS en commissie WE;

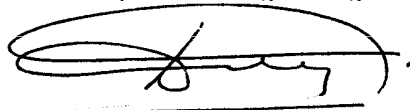
BESLUIT:

Het algemeen bestuur besluit:

1. het meerjarenbeleid zoals verwoord in de voorjaarsnota op hoofdlijnen vast te stellen;
2. deze hoofdlijnen te hanteren als basis voor het opstellen van de begroting 2006;
3. expliciet in te stemmen met de formatie-uitbreiding in 2006. Met 2 fte's bij de sector Strategie en Plannen in verband met de invoering van de Europese Kaderrichtlijn Water en met 1 fte bij de stafafdeling Algemene en Interne zaken in verband met het in december 2004 vastgestelde communicatiebeleidsplan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 20 april 2005.

Voorzitter,

ir. D. Vergunst.

Secretaris,

drs. E.Th. Meuleman.

Inhoudsopgave

1	VOORWOORD EN LEESWIJZER	6
1.1	VOORWOORD	6
1.2	LEESWIJZER.....	7
	SAMENVATTING.....	8
2.1	SAMENVATTING BELANGRIJKSTE ONDERWERPEN.....	8
2.2	KOSTENONTWIKKELING, (MEERJAREN)TARIEVEN EN RESERVEPOSITIE	9
3	MEERJARENRAMING PER BELEIDSVELD	12
3.1	PLANVORMING (10.000)	12
3.1.1	<i>Eigen plannen (10.100)</i>	12
3.1.2	<i>Plannen van derden (10.200)</i>	17
3.1.3	<i>Doelstellingen</i>	17
3.1.4	<i>Investerings</i>	19
3.1.5	<i>Kostenoverzicht</i>	19
3.1.6	<i>Toelichting kostenoverzicht</i>	19
3.2	AANLEG EN ONDERHOUD WATERKERINGEN (11.000).....	20
3.2.1	<i>Beheersinstrumentarium waterkeringen (11.100)</i>	21
3.2.2	<i>Aanleg en onderhoud waterkeringen (11.200)</i>	21
3.2.3	<i>Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding (11.300)</i>	22
3.2.4	<i>Doelstellingen</i>	22
3.2.5	<i>Investerings</i>	23
3.2.6	<i>Kostenoverzicht</i>	23
3.2.7	<i>Toelichting kostenoverzicht</i>	23
3.3	INRICHTING EN ONDERHOUD WATERSYSTEMEN (12.000).....	25
3.3.1	<i>Beheersinstrumentarium watersystemen (12.100)</i>	27
3.3.2	<i>Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen (12.200)</i>	28
3.3.3	<i>Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems (12.300)</i>	29
3.3.4	<i>Monitoring watersystemen (12.600)</i>	30
3.3.5	<i>Doelstellingen</i>	30
3.3.6	<i>Investerings</i>	31
3.3.7	<i>Kostenoverzicht</i>	31
3.3.8	<i>Toelichting kostenoverzicht</i>	32
3.4	BOUW EN EXPLOITATIE ZUIVERINGSTECHNISCHE WERKEN (13.000)	34
3.4.1	<i>Getransporteerd afvalwater (13.100)</i>	35
3.4.2	<i>Gezuiverd afvalwater (13.200)</i>	36
3.4.3	<i>Verwerkt slib (13.300)</i>	37
3.4.4	<i>Doelstellingen</i>	37
3.4.5	<i>Investerings</i>	38
3.4.6	<i>Kostenoverzicht</i>	38
3.4.7	<i>Toelichting kostenoverzicht</i>	38
3.5	INRICHTING EN ONDERHOUD VAARWEGEN EN HAVENS (15.000)	40
3.5.1	<i>Verkeersregeling en verkeersregeling vaarwegen (15.300)</i>	40
3.5.2	<i>Investerings</i>	40
3.5.3	<i>Kostenoverzicht</i>	41
3.6	VERGUNNINGVERLENING EN HANDHAVING KEUR (16.000)	42
3.6.1	<i>Keur (16.100)</i>	42
3.6.2	<i>Vergunningen en keurontheffingen c.q. handhaving keur (16.200 en 16.300)</i>	42
3.6.3	<i>Doelstellingen</i>	43
3.6.4	<i>Kostenoverzicht</i>	43
3.7	BEHEERSING VAN LOZINGEN (17.000)	44
3.7.1	<i>WVO-vergunningen en meldingen (17.100)</i>	44
3.7.2	<i>Handhaving WVO (17.200)</i>	45
3.7.3	<i>Rioleringsplannen en subsidies lozingen (17.300)</i>	45
3.7.4	<i>Aanpak diffuse emissies derden (17.400)</i>	46
3.7.5	<i>Doelstellingen</i>	46

3.7.6	<i>Investeringsen</i>	47
3.7.7	<i>Kostenoverzicht</i>	47
3.7.8	<i>Toelichting kostenoverzicht</i>	47
3.8	HEFFING EN INVORDERING (18.000).....	48
3.8.1	<i>Belastingheffing (18.100)</i>	48
3.8.2	<i>Invordering (18.200)</i>	48
3.8.3	<i>Investeringsen</i>	49
3.8.4	<i>Kostenoverzicht</i>	49
3.8.5	<i>Toelichting kostenoverzicht</i>	49
3.9	ALGEMENE BEDRIJFSVOERING (19.000 EN 21.000)	50
3.9.1	<i>Externe communicatie (19.200)</i>	50
3.9.2	<i>Ondersteunende producten (21.100)</i>	51
3.9.3	<i>Investeringsen</i>	52
3.9.4	<i>Kostenoverzicht</i>	53
3.9.5	<i>Toelichting kostenoverzicht</i>	53
4	FINANCIËLE PARAGRAAF	54
4.1	UITGANGSPUNTEN.....	54
4.2	FORMATIE EN SALARISKOSTEN	54
4.3	TOTALE KOSTENOVERZICHT	57
4.4	HEFFINGSMAATSTAVEN, TARIEVEN EN RESERVEPOSITIE	63
4.5	TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN.....	68
4.6	RISICO'S	69
BIJLAGEN	.....	71
BIJLAGE 1	LIJST MET AFKORTINGEN	71
BIJLAGE 2	TOTAAL OVERZICHT DOELSTELLINGEN	72
BIJLAGE 3	TABEL BESTUURLIJKE EN AMBTELIJKE VERANTWOORDELIJKHEDEN DOELSTELLINGEN	
VOORJAARSNOTA 2005	.....	78
BIJLAGE 4	RELATIETABEL DOELSTELLINGEN VOORJAARSNOTA 2005 MET VOORJAARSNOTA	
2004/BEGROTING 2005	.....	79

1 Voorwoord en leeswijzer

1.1 Voorwoord

- Algemeen** Hierbij bieden wij u de Voorjaarsnota 2005 (2006-2010) aan van het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden. In de Voorjaarsnota wordt ingegaan op de veranderingen in de omgeving van het waterschap en de invloed daarvan op het werk van het waterschap. Concreet geformuleerde doelstellingen bepalen daarbij het ambitieniveau. Aan de hand van deze doelstellingen worden de financiële consequenties in deze Voorjaarsnota verwerkt.
- Nieuwe ontwikkelingen** Er komen veel nieuwe ontwikkelingen op het waterschap af. Genoemd kunnen worden de wateropgave voor het stedelijk gebied, de gevolgen van het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Europese Kaderrichtlijn Water. De financiële gevolgen van deze ontwikkelingen zijn nog onvoldoende bekend. Wel zijn voor de uitwerking van deze ontwikkelingen (onderzoek en studies) de benodigde financiële middelen opgenomen. De uitvoering van deze maatregelen zijn echter nog niet verder uitgewerkt.
- Financiën** Gelet op de economische ontwikkelingen vindt het dagelijks bestuur een gematigde tariefsontwikkeling acceptabel, waarbij het inflatieniveau uitgangspunt is vermeerderd met de gevolgen van de extra taken die het waterschap dient uit te voeren.
- De tariefsontwikkeling vanaf 2006 en verder wordt negatief beïnvloed door de extra kosten met betrekking tot het baggeren. De uitvoering van het baggerprogramma is inmiddels goed op gang gekomen, waarbij de baggervoorziening in 2005 naar verwachting volledig uitgeput zal zijn. Het dagelijks bestuur is van mening dat de uitvoering van het baggerprogramma niet getemporeerd dient te worden. Voor 2006 is een extra dotatie aan de baggervoorziening noodzakelijk gebleken.
- Mede door de extra dotatie aan de baggervoorziening zijn de tarieven voor 2006 voor de huishoudens iets boven de inflatie uitgekomen. Voor een gemiddeld huishouden stijgen de tarieven in 2006 namelijk met 3% waarbij de inflatie is geraamd op 2%. Voor een agrarisch bedrijf is dit echter niet mogelijk gebleken. Een gemiddeld agrarisch bedrijf is in 2006 gemiddeld 5% duurder uit, wat hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door de stijging van het tarief ongebouwd met 5%.
- Voor de jaren daarna is de tariefsontwikkeling minder gunstig, wat mede wordt veroorzaakt door stijgende kosten van baggeren en een hoog investeringsniveau bij zuiveringsbeheer.
- Opzet** Deze Voorjaarsnota is uitgewerkt in negen beleidsvelden. Deze opzet is in overeenstemming met de BBP-systematiek van de Unie van Waterschappen. Met deze systematiek zijn de waterschappen onderling beter vergelijkbaar. In de beschrijving per beleidsveld wordt een overzicht gegeven van het betreffende beleidsveld, de opgenomen doelstellingen, een overzicht van de investeringen die uitgevoerd dienen te worden om de doelstellingen te halen, en tenslotte het kostenoverzicht met een toelichting daarop.

1.2 Leeswijzer

Indeling

De indeling van de Voorjaarsnota is als volgt:

Hoofdstuk 1 is het voorwoord opgenomen;

Hoofdstuk 2 vermeldt een samenvatting van de kostenontwikkeling, de (meer)jaren tarieven en de reservepositie over de jaren 2005 tot en met 2010.

Tevens vindt u hier een overzicht van de belangrijkste thema's;

Hoofdstuk 3 geeft per beleidsveld respectievelijk de omschrijving aan en per beleidsproduct de beleidsvoornemens, de doelstellingen, de investeringen, een kostenoverzicht en een toelichting op de kosten;

Hoofdstuk 4 behandelt de financiële paragraaf. Hierin staan de financiële uitgangspunten, alsmede de formatie, salarislasten, een totaal kostenoverzicht, de heffingsmaatstaven, tarieven, reservepositie, toekomstige ontwikkelingen en de risico's.

Tenslotte wensen wij u veel plezier bij het lezen van de Voorjaarsnota 2005 (2006-2010).

Houten, april 2005.

Het dagelijks bestuur van het
Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Samenvatting

2.1 Samenvatting belangrijkste onderwerpen

Algemeen Bij het opstellen van deze Voorjaarsnota is het uitgangspunt gehanteerd dat de kosten niet meer dan de inflatie mogen stijgen tenzij nieuw beleid dit niet mogelijk maakt. Het merendeel van de kosten is daarom niet of nauwelijks veranderd ten opzichte van de Begroting 2005. Een aantal kosten is zelfs afgenomen.

In deze samenvatting worden de belangrijkste onderwerpen toegelicht die de kostenstijging voor de komende jaren verklaren.

Vervolgens zijn de kostenontwikkeling, de (meerjaren)tarieven en de reserve positie opgenomen. Daarnaast zijn de financiële uitgangspunten voor 2006-2010 vermeld. Tenslotte zijn in deze samenvatting de belangrijkste kostenstijgingen voor 2006 genoemd.

Nationaal Bestuursakkoord Water/ Kader Richtlijn Water In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) zijn afspraken gemaakt die ertoe moeten leiden dat het watersysteem uiterlijk in 2015 op orde is gebracht. In dit kader worden onder andere de gemeentelijke waterplannen opgesteld, de gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) vastgesteld en worden de taakstellende afspraken in stroomgebiedbeheersplannen vastgelegd.

In de Europese Kaderrichtlijn Water (KWR) wordt een Europese beleidskader voor de bescherming van landoppervlaktewater, overgangswater, kustwater en grondwater gegeven. Iedere 6 jaar moet voor ieder stroomgebieddistrict een stroomgebiedbeheersplan worden gemaakt, te beginnen in 2009.

In de komende jaren wordt een inhoudelijke basis gelegd voor het eerste stroomgebiedbeheersplan. De implementatie van de KRW betekent een structurele verzwaring van onze taken op het gebied van watersysteemanalyse en integrale planvorming.

De kosten van het NBW en KWR zijn deels (onderzoek en studie) in deze Voorjaarsnota verwerkt.

Baggeren De planning van het baggerprogramma 2001-2015 is in 2003 bijgesteld vanwege de Regeling eenmalige uitkering baggerwerkzaamheden bebouwd gebied. Het doel van de regeling (ook wel Subbied genaamd) is het inlopen van de achterstand van onderhoudsbaggerwerkzaamheden in bebouwd gebied. Daarnaast beoogt de regeling gemeenten en waterschappen bewust te maken van de noodzaak tot het reserveren van structurele financiële middelen voor onderhoudsbaggerwerkzaamheden. Aanvragen kunnen tot 31-8-2006 worden ingediend. De hoogte van de bijdrage is 33%, tot een maximum van € 10 miljoen per aanvrager. Vanwege het naar voren halen van de relatief dure baggerprojecten in het stedelijk gebied is het nodig de baggervoorziening op een hoger niveau te brengen. Hiervoor is een bedrag van € 2,700 miljoen ten laste van resultaat 2004 gebracht. In 2006 wordt een dotatie van € 7,000 miljoen toegevoegd aan de baggervoorziening. Daarnaast zal vanaf 2007 de oorspronkelijk geplande dotatie van € 8,032 miljoen aan de baggervoorziening worden toegevoegd. Ten opzichte van 2005 stijgen de kosten in 2006 met € 2,600 miljoen.

Voor de uitwerking van het saneringsprogramma waterbodems buiten het onderhoudsprofiel wordt vanaf 2006 € 1,000 miljoen per jaar extra toegevoegd aan de baggervoorziening. De totale saneringskosten zijn geraamd op € 13,000 miljoen. In projectverband wordt het saneringsprogramma met het onderhoudsprogramma gecombineerd tot één integraal baggerprogramma.

Voor de afzet van de bagger realiseert het waterschap eigen doorgangsdepots. Daarnaast is het waterschap ook op zoek naar externe verwerkingslocaties. Sinds de openstelling van de provinciegrenzen is er een geheel nieuwe afzetmarkt voor baggerspecie ontstaan.

Investerings RWZI Een aantal RWZI's wordt gerenoveerd en er vindt jaarlijks groot onderhoud plaats aan onderdelen van de RWZI's. De investeringsbedragen die hiermee gemeoid zijn, bedragen voor de jaren 2005 tot en met 2009 € 146 miljoen. De kapitaalslasten stijgen als gevolg van deze investeringen in de jaren 2006 tot en met 2010 met 55%.

2.2 Kostenontwikkeling, (meerjaren)tarieven en reservepositie

Tabel: Kosten HDSR	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Planvorming	3,558	3,508	3,495	3,519	3,383
Waterkeringen	3,808	4,855	4,979	5,857	7,415	5,991	
Watersystemen	14,611	18,882	20,950	22,206	22,499	23,670	
Zuiveringstechnische werken	35,255	36,122	38,319	41,446	45,349	48,728	
Vaarwegen en havens	-0,014	-0,011	-0,025	-0,055	0,022	0,010	
Vergunningverlening en handhaving keur	0,669	0,750	0,768	0,785	0,804	0,834	
Beheersing van lozingen	5,165	3,697	3,244	2,143	2,167	2,218	
Heffing en invordering	3,127	3,396	3,715	3,778	3,842	3,692	
Algemene bedrijfsvoering	10,098	10,646	11,049	11,563	11,752	11,950	
Totaal HDSR	76,278	81,845	86,496	91,243	97,235	99,914	
Index	100	107	113	120	127	131	

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Variabele kosten	35,752	40,399	41,837	41,841	42,772
Personele kosten	14,549	15,058	15,309	15,691	16,084	16,486	
Afschrijvingen	17,815	17,699	19,551	22,085	24,893	24,326	
Rente	9,214	9,845	10,972	12,852	14,735	16,561	
Geactiveerde overhead	-1,051	-1,155	-1,173	-1,227	-1,248	-1,271	
Totaal kostensoorten HDSR	76,278	81,845	86,496	91,243	97,235	99,914	
Index	100	107	113	120	127	131	

Tabel: Investerings per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven				
		2005	2006	2007	2008	2009
Planvorming	1,316	0,905	0,790	0,871	0,568	4,451
Waterkeringen	6,989	3,454	3,204	2,720	3,930	20,297
Watersystemen	19,650	13,943	15,827	13,046	12,431	74,897
Zuiveringstechnische werken	25,471	36,041	36,891	30,704	17,370	146,476
Vaarwegen en havens	0,191	0,400	0,200	0,100	0,000	0,891
Vergunningverlening en handhaving keur	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Beheersing van lozingen	3,866	1,079	0,848	0,000	0,000	5,793
Heffing en invordering	0,200	0,085	0,000	0,000	0,000	0,285
Algemene bedrijfsvoering	3,504	1,328	1,588	1,058	1,058	8,536
Totaal	61,187	57,234	59,348	48,498	35,358	261,624

Tabel:
Voorgestelde tarieven

In euro's	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ingezetenenomslag	31,92	33,48	35,16	36,96	38,76	38,76
Index	100	105	110	116	121	121
Omslag gebouwd	0,47	0,47	0,48	0,49	0,51	0,53
Index	100	100	102	104	109	113
Omslag ongebouwd	80,00	84,00	92,40	101,60	106,70	112,00
Index	100	105	116	127	133	140
Verontreinigingsheffing	55,80	57,60	61,20	68,40	73,20	74,40
Index	100	103	110	123	131	133

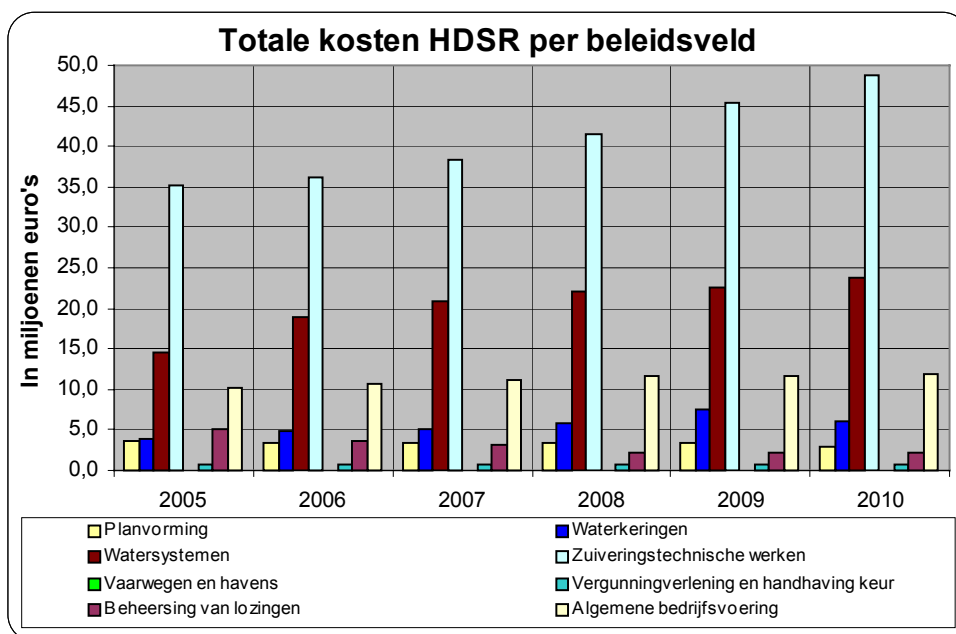
* In 2005 heeft er een WOZ-hertaxatie plaatsgevonden, waardoor het tarief in 2005 is bijgesteld van € 0,67 naar € 0,47.

Tabel:
Reserveratio

In miljoenen euro's	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Totale kosten HDSR	76,278	81,845	86,496	91,243	97,235	99,914
Stand reserve (ultimo)	25,110	22,393	19,792	20,739	21,960	22,695
Reserveratio voorgesteld	32,9%	27,4%	22,9%	22,7%	22,6%	22,7%

Tarieven

De tarieven in deze nota bevinden zich zowel onder als boven het niveau van de begroting 2005 en de vorige voorjaarsnota.

Financiële uitgangspunten 2006-2010

Samenvatting van de belangrijkste financiële uitgangspunten die in deze voorjaarsnota zijn gehanteerd:

- Het inflatiepercentage voor 2006 voor de variabele kosten en de projectkosten is bepaald op 2,0%. Voor salariskosten is uitgegaan van 2,5%;
- In het tarief dat wordt gebruikt voor het doorberekenen van uren in de projectkosten is een opslag opgenomen voor overhead;
- Het waterschap houdt een reserveruimte aan voor het opvangen van calamiteiten in de exploitatiesfeer. De ondergrens van deze bandbreedte is 20% en de bovengrens 35%.

**Kosten extra
activiteiten
2006**

Samenvatting van de belangrijkste financiële gevolgen van de extra activiteiten in 2006:

- Dotatie baggervoorziening voor de uitvoering van het baggerprogramma € 3,600 miljoen;
- Stijging salariskosten € 0,510 miljoen (autonome ontwikkeling);
- Stijging rente -en afschrijvingskosten;
- Waterakkoord Bodegraven € 0,250 miljoen.

3 Meerjarenraming per beleidsveld

Algemeen In dit hoofdstuk wordt de Voorjaarsnota naar beleidsvelden gepresenteerd, conform de BBP-systematiek.
Per beleidsveld wordt inzicht gegeven in de ontwikkelingen. Binnen het beleidsveld wordt onderscheid gemaakt naar beleidsproduct met de hierbij behorende doelstellingen en de investeringen en kosten in meerjarenperspectief.

3.1 Planvorming (10.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het formuleren en vastleggen van het strategisch beleid van het waterschap voor zowel de reglementaire beheerstaken (waterkeringszorg, watersysteembeheer, zuiveringsbeheer, wegenbeheer en/of vaarwegenbeheer) als de wijze waarop op (dreigende) calamiteiten wordt gereageerd, alsmede de concretere plannen van het waterschap die betrekking hebben op specifieke thema's (zoals verdrogingsbestrijding en voorkoming wateroverlast) of gebieden (zoals gemeentelijke waterplannen en plannen voor de realisatie van ecologische verbindingzones en watergebiedsplannen). In deze laatste planvorm worden diverse aspecten van het waterbeheer gebiedsgericht en in samenhang uitgewerkt.

Tevens zijn de activiteiten van het waterschap gericht op het toetsen van, reageren op en beïnvloeden van de beleids(vormende) en ruimtelijke plannen van derden.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld planvorming vallen zijn:

- Eigen plannen (10.100);
- Plannen van derden (10.200).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Waterstructuurvisie	2002
	• Waterbeheersplan 2003-2007	22 oktober 2003
	• Beleidsplan primaire en secundaire waterkeringen	Oktober 2002

3.1.1 Eigen plannen (10.100)

Beheerplan primaire waterkeringen In 2005 wordt het eerste beheerplan primaire waterkeringen conform het Stowa model vastgesteld. In 2010 wordt dit plan herzien (doelstelling 10.01). De derde toetsingsronde voor de primaire waterkeringen wordt in 2008 afgerond (doelstelling 11.03). De resultaten hiervan zullen gebruikt worden als uitgangspunt bij het herzien van het beheerplan.

Beheerplan regionale waterkeringen In 2005 wordt het beheerplan voor de regionale waterkeringen vastgesteld. Dit beheerplan bestaat uit een algemeen deel en twaalf gebiedsgerichte deelplannen. De huidige planning is dit beheerplan in 2010 te herzien (doelstelling 10.02). De provincies Noord- en Zuid-Holland en Utrecht zijn momenteel bezig met het opstellen van een gezamenlijke Verordening waterkeringen West-Nederland. Hierin zullen ook eisen opgenomen worden over het beheer van de regionale waterkeringen. Mogelijk zal dit aanleiding geven de planning te herzien en het beheerplan eerder of later dan 2010 te herzien.

Gemeentelijke waterplannen Gemeentelijk waterplannen gaan samen met de watergebiedsplannen een dekkend geheel vormen voor ons beheersgebied. Beide planvormen worden op elkaar afgestemd.
Het streven is dat in 2006 voor 10 gemeenten de gemeentelijke waterplannen door beide besturen worden bekrachtigd (Doelstelling 10.03).

Nationaal Bestuursakkoord Water

Het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) (2003) vormt een centrale leidraad voor de belangrijkste planvormingsactiviteit van het waterschap. Daarom worden de hoofdpunten van dit akkoord hier kort weergegeven.

In het NBW zijn afspraken gemaakt over maatregelen, verantwoordelijkheden en financiën om stapsgewijs het watersysteem op orde te krijgen. Met het oog op realisatie van de afspraken en rapportage aan de Unie van Waterschappen wordt jaarlijks een actieplan NBW bestuurlijk vastgesteld (doelstelling 10.10).

De afspraken uit het NBW leiden voor de waterschappen tot de volgende verplichtingen:

1. Toetsen van regionale watersystemen aan de werknormen wateroverlast en aangeven van de ruimteclaims die hieruit voortkomen (2003-2005);
2. Opstellen en uitvoeren (i.s.m. provincies en gemeenten) van een maatregelenprogramma in het kader van deelstroomgebiedsvizies (2003-2007);
3. Inbreng in uitvoeren van watertoets door initiatiefnemer en opstellen van wateradvies;
4. Samen met gemeenten opstellen van gemeentelijke waterplannen voor zover noodzakelijk uit het oogpunt van wateroverlast (-2006);
5. Vaststellen van het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) in nauwe samenwerking met gemeenten, grondwaterbeheerders en belanghebbenden (2005-2010);
6. Vastleggen van taakstellende afspraken in stroomgebiedbeheersplannen conform de Europese Kaderrichtlijn Water (2009).

De afspraken moeten ertoe leiden dat het watersysteem uiterlijk 2015 op orde is. In 2006 wordt het proces van implementatie tussentijds geëvalueerd, waaruit nadere afspraken kunnen volgen. De lopende afspraken worden in deze Voorjaarsnota op onderdelen verder toegelicht.

Europese Kaderrichtlijn Water

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) geeft een Europees beleidskader voor de bescherming van landoppervlaktewater, overgangswater, kustwater en grondwater. Een belangrijk verschil met de nationale beleidspraktijk is dat doelen van de KRW een resultaatsverplichting inhouden en niet een inspanningsverplichting. 'Brussel' kan sancties opleggen als de doelen die worden vastgelegd in stroomgebiedbeheersplannen niet worden gerealiseerd in 2015 (doelstelling 10.04).

Iedere 6 jaar moet voor ieder stroomgebieddistrict een stroomgebiedbeheersplan worden gemaakt, te beginnen in 2009. HDSR is samen met 25 andere waterbeheerders onderdeel van deelstroomgebied Rijn-West. In dat kader worden bijdragen geleverd aan planvorming en voorbereiding van bestuurlijke besluitvorming, aan doorwerking van de KRW-richtlijnen in de activiteiten van HDSR en aan interne en externe communicatie over KRW en de rol van HDSR daarbij.

In de jaren 2005-2007 wordt de inhoudelijke basis gelegd voor het eerste stroomgebiedbeheersplan dat in 2009 bij de EU moet worden ingediend. Een belangrijk onderdeel is de uitwerking van realistische en haalbare ecologische doelen voor onze wateren. Als eerste stap wordt in 2005 voor ons werkgebied een globale analyse gemaakt om voor onszelf en voor rijk en provincies een overzicht te krijgen van de belangrijkste knelpunten, van globale doelen en maatregelen, de bijbehorende kosten en de benodigde instrumenten. Dit levert ook inzicht in wat een haalbaar ambitieniveau is en hoe de taakverdeling met de gemeenten en de andere waterschappen kan plaatsvinden. In 2006 en 2007 worden de doelen en maatregelen per waterlichaam concreet uitgewerkt in gebiedsgerichte processen. Waar mogelijk zal dit geïntegreerd worden in de lopende processen van watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen, maar er zullen ook aanvullende initiatieven nodig zijn. Het bestuur zal in een vroeg stadium bij het vaststellen van ecologische doelen worden betrokken. Samenwerking met gemeenten en maatschappelijke organisaties is een belangrijk aandachtspunt. De provincie ziet toe op coördinatie en afstemming. De resultaten worden wettelijk verankerd in het provinciaal waterhuishoudingsplan,

het waterbeheersplan en de gemeentelijke waterplannen. De doelen en maatregelen worden uiteindelijk verwerkt in het stroomgebiedbeheersplan dat in 2009 wordt vastgesteld.

De implementatie van de KRW in ons beleid en beheer, mede in samenhang met de verplichtingen op grond van het NBW, betekent een structurele verzwaring van onze taken op het gebied van watersysteemanalyse en integrale planvorming. Met name op het gebied van de aquatische ecologie (doelen, maatregelen en effecten) en hydrologie (modelmatige analyses) is versterking van de beschikbare capaciteit essentieel. Om die reden wordt in deze Voorjaarsnota een uitbreiding met 2 fte voorgesteld, grotendeels te financieren uit de bestaande budgetten voor uitbesteden van onderzoeks- en adviestaken.

Wateroverlast en studie wateropgave

In het NBW staan onder andere afspraken vastgelegd met betrekking tot wateroverlast. De belangrijkste afspraken hierover zijn de volgende:

- Het waterschap draagt er zorg voor dat het watersysteem uiterlijk in 2015 is ingericht volgens de vigerende normen voor wateroverlast (specifiek: inundatie vanuit het oppervlaktewater). Daarbij wordt uitgegaan van tenminste het middenscenario van de in de toekomst te verwachten neerslaghoeveelheden.
- In de periode 2003-2005 moeten alle regionale watersystemen getoetst zijn aan de werknormen zoals vastgelegd in het NBW. Dit toetsingsproces wordt primair uitgevoerd door de waterschappen.
- Uiterlijk in 2005 moeten de waterbeheerders aangeven tot welke technische maatregelen, ruimtelijke ingrepen en financiële inspanningen de toepassing van de werknormen zou leiden om de regionale watersystemen uiterlijk in 2015 aan deze werknorm te laten voldoen.
- Op basis van de resultaten van de toetsing zal er besluitvorming plaatsvinden over de definitieve normering en eventuele bestuurlijke verankering.

De toetsing van de watersystemen wordt in 2005 afgerond. Resultaat van deze toetsing is een overzicht van waar ons watersysteem niet voldoet aan de normen voor wateroverlast conform het NBW. Tevens zijn de effecten van oplossingsrichtingen in beeld gebracht, zodat voor de knelpunten duidelijk is in welke richting de oplossing verder moet worden uitgewerkt. Hierbij is een onderscheid gemaakt in knelpunten voor de huidige situatie en knelpunten die ontstaan als gevolg van een mogelijke klimaatwijziging (situatie 2050).

De vertaling van oplossingsrichting in concrete maatregelen voor de knelpunten huidige situatie zal vóór 2008 worden opgepakt, waar mogelijk in watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen. Over de uitwerking van maatregelen voor knelpunten die ontstaan als gevolg van de verwachte klimaatwijziging zullen in 2006 concrete afspraken worden gemaakt met de provincies.

In 2006 zal tevens de evaluatie van de 1^e ronde toetsing aan de werknormen plaatsvinden. Deze evaluatie zal worden getrokken door de Unie, de waterschappen faciliteren hierin.

Voor ondersteuning van het analyse- en afwegingsproces is de afgelopen jaren druk gebouwd aan een geïntegreerd GIS-modelinstrumentarium (SOBEK, Simgro, Alterraqua). Met dit modelinstrumentarium zijn we ook in staat een GD-kartering uit te voeren, d.w.z. het actualiseren van de grondwatertrappen-informatie die noodzakelijk is bij de modelmatige beschrijving van de huidige situatie. Eind 2005 zal het modelinstrumentarium volledig gereed zijn, waarna het voor de oplossing van tal van waterschapsvraagstukken kan worden ingezet, zoals wateroverlastberekeningen, watertoetsen, peilbesluiten, verdrogingsprojecten et cetera. Zodoende zijn we in staat om in gebiedsgerichte planprocessen (watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen) snel en slagvaardig voldoende onderbouwing te geven aan knelpunten- en kansanalyses.

Hollandse IJssel

HDSR werkt samen met Rijkswaterstaat, gemeenten en de provincies Utrecht en Zuid-Holland aan een ontwikkelingsvisie voor herinrichting van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel en haar uiterwaarden. Dit mondt uit in een gebiedsconvenant dat in het voorjaar van 2005 wordt ondertekend. De doelen van de ontwikkelingsvisie worden in de komende jaren gerealiseerd op basis van het uitvoeringsprogramma (Doelstelling 10.05).

Utrechtse Heuvelrug – Kromme Rijn waterkwaliteit (o.a. Langbroekerwetering)

In het kader van het Uitvoeringsprogramma Langbroekerwetering wordt door het waterschap onderzoek gedaan naar een Duurzaam Waterbeheer voor het Langbroekerweteringgebied. Centraal staat een meer sturende rol van water voor de ruimtelijke ordening. Hiertoe wordt een aantal varianten doorgerekend voor locaties van nieuw te ontwikkelen natuur, waarbij gekeken wordt naar de effecten op het watersysteem in termen van waterkwaliteit en waterkwantiteit. Op basis hiervan worden aan de gebiedscommissie voorstellen gedaan voor de toekomstige (waterhuishoudkundige) inrichting van het gebied.

In het kader van de afspraken in het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) worden deze inrichtingsvarianten ook getoetst aan de afgesproken werknormen voor wateroverlast uit het NBW.

Het onderzoek wordt medio 2005 afgerond. De streek is betrokken door deelname in een klankbordgroep waarin de tussenproducten van het onderzoek worden besproken. De uiteindelijke resultaten worden verwerkt in een inrichtingsplan, waarna de peilen juridisch worden vastgelegd in een peilbesluit.

In 2006 zullen de eerste maatregelen worden uitgevoerd. De uitvoering is afhankelijk van eventueel benodigde medewerking van derden en mogelijk grondverwerving.

Peilbesluiten en watergebiedsplannen

Het waterschap is overgegaan tot een nieuwe aanpak van peilbesluiten, waar mogelijk in het kader van integrale watergebiedsplannen. Hierbij staat een grondige inhoudelijke onderbouwing en communicatie met de streek centraal. Een belangrijke bijdrage wordt geleverd door de analyse van het watersysteem die wordt uitgevoerd voor de bepaling van het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR). De methoden en technieken die hiervoor in de afgelopen jaren zijn ontwikkeld kunnen flexibel worden ingezet om diverse doelen van het waterschap in onderlinge samenhang te realiseren. Daarom worden in watergebiedsplannen waar nodig ook maatregelen voor verdrogingsbestrijding (doelstelling 10.08) en voor waterberging meegenomen, naast aspecten als bodemdaling en waterkwaliteit. Vanaf 2006 zal de uitwerking van doelen en maatregelen om te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water waar mogelijk ook in het planproces van de watergebiedsplannen worden meegenomen.

De opgedane ervaring met deze integrale aanpak zal naar verwachting tot een aanmerkelijk vlottere afwerking van peilbesluiten leiden. Met het oog op de planning en uitvoering zijn alle peilgebieden geclusterd tot logische eenheden waarvoor binnen een tienjarige cyclus de peilbesluiten kunnen worden vastgesteld. In de huidige overgangsfase wordt een inhaalslag gemaakt om in 2008 voor het gehele werkgebied van HDSR geldige peilbesluiten te hebben.

Bijgaande tabel toont de geactualiseerde planning per begin 2005.

Start	Watergebiedsplan	afgerond	vigerende peilbesluiten
2002	Langbroekerwetering	2005	-
2003	Oude Rijn Noord 1: Zegveld en Oud-Kamerik	2005	3
2004	Groenraven-Oost en Maartensdijk	2006	1
	Stad Utrecht	2007	8
2005	Nieuwegein-Rijnenburg	2006	4
	Oude Rijn Noord 2: Kamerik en Kockengen	2006	8
	Oude Rijn Noord 3: Bodegraven en Meijepolder	2007	5
2006	Oude Rijn Zuid 1: Driebruggen en Hekendorp	2007	13
	Oude Rijn Zuid 2: Linschoten en Reijerscop	2007	5

Start	Watergebiedsplan	afgerond	vigerende peilbesluiten
2007	Lopikerwaard	2008	4
	Kromme Rijn	2008	-
	Honswijk	2008	1
later	Utrecht-west (Leidsche Rijn)		2
	Langbroekerwetering en Heuvelrug		-

Watergebiedsplannen monden uit in nieuwe peilbesluiten en in inrichtingsplannen om het watersysteem op orde te brengen en de vastgestelde doelen te realiseren. De kosten hiervoor kunnen niet gedekt worden uit de reguliere onderhouds- en vervangingsbudgetten en worden in de Voorjaarsnota apart zichtbaar gemaakt. Ook de voor uitvoering benodigde capaciteit zal hierdoor sterk toenemen. In deze Voorjaarsnota wordt nog geen voorstel gedaan voor uitbreiding van formatieve capaciteit rondom de uitvoering van de maatregelen. Gelet op de bovenstaande geschetste ontwikkelingen lijkt dit op korte termijn echter onvermijdelijk. Op basis van nader inzicht in de werkelijke omvang van deze inspanning zal hier in de begroting van 2006 dan wel de Voorjaarsnota 2006 op worden teruggekomen. Naast de inhaalslag, die nu wordt gemaakt voor het vaststellen van peilbesluiten zullen extra beleidsdoelen moeten worden gerealiseerd op grond van het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Europese Kaderrichtlijn Water. Ook dit heeft een opdrijvend effect voor budgetten en benodigde uitvoeringscapaciteit. Hiermee is in deze Voorjaarsnota nog geen rekening gehouden.

Gewenst grond- en oppervlakte-waterregime GGOR

Het waterschap is op dit moment druk doende om de GGOR gebiedsdekkend vastgesteld te krijgen. Naar verwachting zal dit in 2007 afgerond zijn, waarmee tijdig wordt voldaan aan de afspraken in het NBW. Waar het bestuurlijke mandaat ligt om de GGOR formeel vast te stellen (waterschap, provincie, landinrichtingscommissie) is thans nog onderwerp van zowel landelijke als provinciale discussie (doelstelling 10.06).

HDSR heeft gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak van GGOR in het kader van watergebiedsplannen, waarin ook de herziening van peilbesluiten, het uitwerken van de wateropgave en de verdrogingsbestrijding waar mogelijk geïntegreerd zijn. Voor meer informatie zie onder beleidsveld Inrichting en onderhoud watersystemen (12.000).

Ecologische aspecten waterbeheer

Mede ondersteund door de coördinerende rol van de provincie wordt de planvorming voor ecologische verbindingzones actief opgepakt (natuurvriendelijke oevers, faunapassages, natuurontwikkeling). In 2005 wordt een plan van aanpak opgesteld om de realisatie van natuurvriendelijke oevers en faunapassages te intensiveren.

De manier waarop inrichting en beheer worden uitgevoerd is vaak van groot belang voor de overlevingsmogelijkheden van kwetsbare soorten planten en dieren. In voorgaande jaren zijn interne adviezen en richtlijnen opgesteld om de bescherming van amfibieën en vissen te verbeteren. Daarnaast is door de invoering van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Flora- en Faunawet de wettelijke bescherming van soorten aanzienlijk verscherpt. In 2006 zal geëvalueerd worden hoe we in de praktijk omgaan met deze interne en externe beperkingen en zullen zo nodig voorstellen worden uitgewerkt om de uitvoeringspraktijk met duidelijke en werkbare richtlijnen te ondersteunen.

Beken en vennen

Beken en vennen hebben vaak in potentie een hoge natuurwaarde maar de kwaliteit kan door menselijke ingrepen en gebrek aan doelgericht onderhoud te wensen overlaten. Vaak kan met eenvoudige en niet te kostbare ingrepen de natuurwaarde sterk worden verbeterd. In 2006 wordt een ecohydrologische analyse uitgevoerd van de vennen op de heuvelrug waarbij ook opties voor doelgerichte beheermaatregelen worden uitgewerkt. Hier is voor 2006 een investeringskrediet geraamd voor € 0,040 miljoen.

3.1.2 Plannen van derden (10.200)

Watertoets In 2006 is de waterparagraaf ruim 2 jaar een verplicht onderdeel van de ruimtelijke plannen (doelstelling 10.12). Sinds 1 januari 2004 is er voldoende personele sterkte om de vele wateradviezen (2004: 180 adviezen) te kunnen geven die worden gevraagd door met name gemeenten. De beïnvloeding van de bestemmingsplannen is hiermee een feit. Nu wordt er ook gericht gewerkt op de beïnvloeding van de fases voor en na het bestemmingsplan. Op deze wijze worden de stedenbouwkundige in het voortraject en uitvoerders in het realisatie-traject gestimuleerd rekening te gaan houden met de wateraspecten.

3.1.3 Doelstellingen

De doelstellingen die grijs gekleurd zijn, hebben betrekking op 2005 en niet op de Voorjaarsnota 2005, omdat hierin de jaren 2006 tot en met 2010 worden beschreven.

Over de doelstellingen die betrekking hebben op 2005 wordt in de Burap 2005 gerapporteerd. Voor de volledigheid zijn de doelstellingen in deze Voorjaarsnota opgenomen.

Nr	Doelstellingen	Tussendoelstelling
10.00	Planvorming	
10.01	- Het in 2005 beschikken over een beheerplan voor de primaire waterkeringen, zoals bedoeld in de provinciale verordening op de waterkeringen (Stowamodel). - In 2010 vaststellen van het herziene beheerplan voor de primaire waterkeringen	
10.02	- Het in 2005 vastgesteld hebben van beheerplannen voor alle regionale keringen (12 stuks). (besluitvorming Burap 2003-1) - In 2010 vaststellen van de herziene beheerplannen voor de regionale waterkeringen (in twaalf clusters).	Het in 2005 opstellen van de gebiedsgerichte beheerplannen voor regionale waterkeringen, te weten Vliet, Oude Rijn en stedelijk water (Utrecht, Nieuwegein, IJsselstein) (besluitvorming Burap 2004-1)
10.03	Samen met gemeenten in het beheersgebied waterplannen opstellen, zodat in 2007 14 plannen gereed –en door beide besturen bekrachtigd – zijn.	-In 2006 worden voor 10 gemeenten de waterplannen bestuurlijk bekrachtigd. Naar verwachting zijn dit ondermeer Houten, Wijk bij Duurstede, Bunnik, IJsselstein, Woerden en Odijk. -In 2007 loopt de stimuleringsregeling af. In 2006 wordt de regeling geëvalueerd en wordt bepaald of verlenging nodig is.
10.04	Voldoen aan de eisen die de Europese Kaderrichtlijn Water stelt aan het waterbeheer vanaf 2015.	1) In 2005 beschikt het waterschap over zodanige meetsystemen en gegevens (kwaliteit, kwantiteit, grond- en oppervlaktewater en ecologie) dat zij integrale watersysteemanalyses kan uitvoeren voor het gehele beheersgebied, per deelgebied en per project. Deze watersysteemanalyse voldoet zoveel mogelijk aan de bepalingen uit de Europese Kaderrichtlijn Water 2) In 2005 beschikt het waterschap over een watersysteemrapportage. 3) In 2006 en 2007 worden voor het beheersgebied van De Stichtse Rijnlanden per waterlichaam haalbare ecologische en fysisch-chemische doelen met bijbehorende maatregelenpakketten uitgewerkt. 4) Vanaf 2006 wordt het monitoringprogramma van HDSR mede afgestemd op de analyses en rapportages die ten behoeve van de Kaderrichtlijn moeten worden verricht. 5) Uiterlijk in 2008 worden de doelen en maatregelen definitief vastgelegd in het Waterbeheersplan, dat tevens de bijdrage van HDSR vormt voor het eerste deelstroomgebieds-beheersplan Rijn-West dat in 2009 bij de EU wordt ingediend. 6) In 2015 wordt getoetst of de gestelde doelen zijn behaald.
10.05	Uiterlijk in 2015 heeft een herinrichting van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel en haar uiterwaarden plaatsgevonden die optimaal aansluit bij de wensen van de diverse betrokken belanghebbenden.	1) In 2005 ondertekenen het waterschap, Rijkswaterstaat, gemeenten en de provincies Utrecht en Zuid-Holland een gebiedsconvenant inzake een ontwikkelingsvisie voor de Gekanaliseerde Hollandse IJssel, inclusief een uitvoeringsprogramma.(besluitvorming Burap 2004-2)

		2) Uitvoeren ontwikkelingsvisie Hollandse IJssel (lokaal gerealiseerd in 2007).
10.06	-Opstellen en uiterlijk in 2007 vaststellen van integrale watergebiedsplannen voor het beheersgebied van het waterschap, waarin de wateropgave, GGOR, peilbesluiten en verdrogingsbestrijding in onderlinge samenhang en gebiedsgericht worden uitgewerkt. -Bij het opstellen van watergebiedsplannen in zettingsgevoelige gebieden inspelen op ontwikkelingen van derden om bodemdaling tegen te gaan.	- In de jaren 2006 en 2007 zullen jaarlijks gemiddeld zeven peilbesluiten worden opgesteld. - In 2008 beschikt het waterschap gebiedsdekkend over geldige peilbesluiten. Voor gebieden waar geen verplichting geldt voor het opstellen van peilbesluiten zijn in 2007 streefpeilen vastgelegd. - Uitwerken en uiterlijk in 2008 vaststellen van het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) per peilgebied in het kader van watergebiedsplannen, in samenwerking met provincies, gemeenten en belanghebbenden. De kaders hiervoor worden in overleg met de provincie uitgewerkt.
10.07	In 2005 komen tot een integrale visie ter verbetering van de waterkwaliteit in het gebied tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Kromme Rijn, onder meer gebruikmakend van diverse lopende gebiedsprocessen. (Besluitvorming Burap 2004-1).	1) In 2005 worden de effecten van verschillende inrichtingsvarianten op landbouw en terrestrische natuur in beeld gebracht, aangevuld met de voorwaarden voor het acuatisch (eco)systeem. Voor de Kromme Rijn wordt een afzonderlijke visie ontwikkeld (Besluitvorming Burap 2004-2). 2) In 2005 integreren van maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit in de landinrichting Groenraven Oost. 3) In 2005 integreren van maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit in de binnen het gebied op te stellen gemeentelijke waterplannen.
10.08	Aanpakken van de verdrogingsbestrijding waar mogelijk in het kader van watergebiedsplannen en in samenwerking met anderen, conform de planning die met de provincie is afgesproken. Het areaal verdroogd natuurgebied binnen het beheergebied moet in 2010 met 40% zijn verminderd ten opzichte van 1999.	Volgens het onderstaande schema (Besluitvorming Burap 2003-2) zullen in de genoemde gebieden maatregelen zijn uitgevoerd om de verdroging te bestrijden. (na uitvoering van maatregelen zal nog 5 jaar lang een monitoringsprogramma lopen om het effect van de maatregelen te bepalen): 2005: De Haak, polder Achttienhoven, Weypoortse plas, De Schans, Kamerikse Nessen 2006: gebieden Langbroekerwetering 2007: gebieden Groenraven 2008: Harmelen, Ruige Weide
10.09	In 2005 zal nut en noodzaak van het opstellen van een verordening, ten behoeve van de vergunningverlening van drainage in verdrogingsgevoelige gebieden, hernieuwd worden bezien tegen de achtergrond van de opgedane ervaringen met verdrogingsbestrijding tot nu toe (besluitvorming Burap 2004-1)	-
10.10	Het watersysteem moet uiterlijk in 2015 voldoen aan de normen voor wateroverlast die zijn overeengekomen in het Nationaal Bestuursakkoord Water.	1) In 2005 kwantificeren van de wateropgave op basis van de normering wateroverlast uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. 2) Vóór 2006 afspraken maken met gemeenten en provincie over de verdeling van verantwoordelijkheden omtrent grond- en oppervlakte-wateroverlast in stedelijk gebied. (besluitvorming burap 2004-1) 3) Uiterlijk in 2005 de mogelijke maatregelen uitwerken om knelpunten wateroverlast op te lossen. De mogelijkheden voor waterberging in of ten behoeve van stedelijke gebieden en het deelgebied Oude Rijn krijgen hierbij bijzondere aandacht. 4) De in de studie Wateropgave gesignaleerde huidige knelpunten en indicatieve maatregelen worden in 2006 en 2007 concreet uitgewerkt en vastgelegd, waar mogelijk in het kader van watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen. 5) In 2006 wordt in overleg met de provincie nader vastgesteld op welke termijn de voor de toekomst verwachte knelpunten (klimaatverandering) zullen worden aangepakt.
10.11	Uiterlijk in 2005 onderzoek doen naar de wenselijkheid van het verbeteren van de wateraanvoer naar het fruitteeltgebied ten behoeve van de nachtvorstberegening. Aandachtspunt vormt daarbij het voorkomen van wateroverlast voor de weidebouw.	
10.12	De toepassing van de watertoets heeft er toe geleid dat de waterparagraaf in 2006 een standaard onderdeel is geworden bij nieuwe ruimtelijke plannen.	- In 2006 is in alle relevante plannen waar water een rol speelt een waterparagraaf opgenomen. - In 2006 hebben wij ook invloed op de besluitvorming in het voor- en uitvoeringstraject van de ruimtelijke plannen.
10.13	Rapportage en evaluatie van het Nationaal Bestuursakkoord Water.	- In een jaarlijks NBW-actieplan wordt de voortgang van de belangrijkste acties uit het NBW geëvalueerd en gerapporteerd aan de Unie van Waterschappen. - Het implementatieproces van de afspraken uit het Nationaal Bestuursakkoord Water wordt in 2006 tussentijds landelijk geëvalueerd.

3.1.4 Investerings

Tabel: Investerings	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					Totaal
		2005	2006	2007	2008	2009	
	Doelstelling 10.03 (waterplannen)	0,053	0,000	0,000	0,000	0,000	0,053
	Doelstelling 10.04 (EKRW)	0,530	0,530	0,487	0,472	0,318	2,337
	Doelstelling 10.05 (GHIJ)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Doelstelling 10.06 (GGOR)	0,430	0,025	0,004	0,000	0,000	0,459
	Doelstelling 10.07 (Onderzoeken Langbroekerwetering)	0,153	0,100	0,100	0,100	0,100	0,553
	Doelstelling 10.08 (verdrogingsonderzoek)	0,082	0,100	0,000	0,000	0,000	0,182
	Doelstelling 10.10 (normen wateroverlast)	0,075	0,150	0,200	0,200	0,150	0,775
	Totaal planvorming	1,323	0,905	0,790	0,772	0,568	4,358

3.1.5 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Eigen plannen	2,302	2,220	2,123	2,115	2,005
Plannen derden	1,256	1,288	1,372	1,404	1,378	1,138	
Totaal planvorming	3,558	3,508	3,495	3,519	3,383	2,819	
Index		100	99	98	99	95	79

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Variabele kosten	1,032	1,065	1,120	1,012	1,121
Personele kosten	1,140	1,398	1,428	1,464	1,527	1,565	
Afschrijvingen	1,338	0,998	0,897	0,999	0,690	0,075	
Rente	0,071	0,066	0,066	0,066	0,065	0,063	
Geactiveerde overhead	-0,023	-0,018	-0,016	-0,022	-0,020	0,000	
Totaal planvorming	3,558	3,508	3,495	3,519	3,383	2,819	
Index		100	99	98	99	95	79

3.1.6 Toelichting kostenoverzicht

Variabel

Eigen plannen

Gezien de ervaringen met gemeentelijke waterplannen kan vanaf 2006 een afname van € 0,010 miljoen hierop plaatsvinden. Vanaf 2008 vinden er geen dotaties meer plaats vanwege het eindigen van de stimuleringsregeling voor waterplannen. Dit betekent een afname van € 0,128 miljoen.

Vanaf 2006 tot en met 2009 budget opgenomen voor het opstellen van een nieuw waterbeheersplan (totaal is hiervoor over deze jaren € 0,150 miljoen geraamd).

Voor de jaren 2008 en 2009 is per jaar € 0,100 miljoen opgenomen voor het opstellen van de nieuwe beheerplannen die in 2010 zullen worden vastgesteld. (conform vorige Voorjaarsnota).

Plannen van derden

Mede onder invloed van de Kaderrichtlijn Water is het budget met € 0,010 miljoen verhoogd in 2006 tot € 0,025 miljoen in 2009 in vergelijking met de vorige Voorjaarsnota vanwege beroep op specialistische externe adviezen of ondersteuning in het planproces.

3.2 Aanleg en onderhoud waterkeringen (11.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger, beheersregister, toetsing), teneinde de staat van onderhoud van de waterkeringen zichtbaar te maken. Het aanleggen en het in stand houden van het waterkerend vermogen van de waterkeringen die in beheer zijn bij het waterschap. Het plan- en doelmatig bewaken van de waterkeringen in bedreigende situaties en het (doen of laten) treffen van maatregelen om de waterkerende functie te waarborgen, alsmede het beperken van de gevolgen van calamiteiten.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld aanleg en onderhoud waterkeringen vallen zijn:

- Beheersinstrumentarium waterkeringen (11.100);
- Aanleg en onderhoud waterkeringen (11.200);
- Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding (11.300).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	<ul style="list-style-type: none"> • Meerjarenonderhoudsplan regionale waterkeringen	2001
	<ul style="list-style-type: none"> • Legger primaire waterkeringen • Calamiteitenplan	2004

Algemeen

Het Rijk werkt aan twee belangrijke projecten voor de primaire waterkeringen.

- 1) Het project Ruimte voor de Rivier moet leiden tot de vaststelling in 2006 van een Planologische Kernbeslissing (PKB) die aangeeft welke maatregelen uitgevoerd gaan worden om de bescherming tegen hoog buitenwater op het vereiste niveau te houden. Daarnaast moet het maatregelenpakket bijdragen aan verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Voor de Nederrijn en Lek wordt waarschijnlijk gekozen voor een aantal herinrichtingsprojecten van uiterwaarden en verbetering van de dijk aan de zuidzijde van de rivier. De dijk aan de zuidzijde ligt niet in ons beheersgebied. Voor onze dijk aan de noordzijde van de rivier is waarschijnlijk slechts op beperkte schaal verbetering noodzakelijk. Uitvoering van maatregelen uit de PKB wordt gefinancierd door het Rijk. In 2015 moet de uitvoering afgerond zijn.
- 2) In het project Veiligheid Nederland in Kaart wordt onderzocht of het mogelijk is over te schakelen op een risicobenadering voor het de veiligheid van de primaire waterkeringen. Momenteel is de veiligheidsnorm gebaseerd op de overschrijdingskans van een bepaalde waterstand. Bij een risicobenadering worden alle faalkansen in beschouwing genomen en worden ook de gevolgen van het falen berekend. In theorie moet dit leiden tot een meer optimale bescherming van de mensen en materiële waarden. De eerste resultaten van het project duiden erop dat de methodiek en de gebruikte gegevens nog verbetering behoeven voordat toepassing in de praktijk mogelijk is. Gevolgen voor de normering van de primaire waterkeringen worden daarom pas op de middenlange termijn voorzien.

Algemeen regionale waterkeringen

Mede naar aanleiding van de kadebreuk in Wilnis in de zomer van 2003, hebben de provincies zich voorgenomen het toezicht op de veiligheid van de regionale waterkeringen aan te scherpen. De recente aanpassing van de Wet op de waterkering biedt hiervoor een eerste aanknopingspunt. Begin 2006 willen de provincies Utrecht, Noord- en Zuid-Holland een gezamenlijke Verordening waterkering West-Nederland vaststellen, waarin de normering van de regionale waterkeringen, procedures en rapportage verplichtingen worden vastgelegd. De vereisten uit de verordening zullen nader worden uitgewerkt in een aantal leidraden voor onder andere toetsing, ontwerp, beheer en onderhoud van regionale waterkeringen. Op dit moment is de inhoud van verordening en leidraden nog niet duidelijk. Daarom is het nog niet mogelijk de gevolgen voor het waterschap goed in te schatten. Wel is duidelijk dat wij meer aandacht gaan besteden aan de regionale waterkeringen en dan met name aan de toetsing en

verbetering van de waterkeringen.

3.2.1 Beheersinstrumentarium waterkeringen (11.100)

**Beheers-
instrumenta-
rium algemeen** Het beheersinstrumentarium voor de waterkeringen bestaat uit drie elementen:

- Legger;
- Beheersregister;
- Veiligheidstoets.

Legger In de legger is omschreven waaraan waterkeringen moeten voldoen naar richting, vorm, afmeting en constructie, alsmede de onderhoudsplichtigen en de onderhoudsverplichtingen.

De legger voor de direct kerende primaire waterkeringen, de dijk langs Nederrijn en Lek tussen Amerongen en Schoonhoven, is in 2003 vastgesteld. In 2006 worden de leggers vastgesteld voor de niet-direct kerende primaire waterkeringen (de dijk noordelijk langs de Hollandsche IJssel, doelstelling 11.01) en voor de regionale waterkeringen (doelstelling 11.04).

**Beheers-
register** In het beheersregister zijn omschreven de voor het behoud van het waterkerend vermogen kenmerkende gegevens van de constructie en feitelijk toestand.

Gegevens over de actuele toestand van de waterkeringen worden verzameld in het beheersregister. Gegevens over ligging en hoogte van de waterkeringen worden verkregen met behulp van laser-altimetrie (FLIMAP). In 1999 en 2004 zijn de belangrijkste waterkeringen op deze manier ingemeten. In 2009 zal dit opnieuw gebeuren om de verandering in de toestand van de waterkeringen te volgen. Hiervoor is in de meerjarenraming een bedrag van € 0,300 miljoen opgenomen. In 2006 worden de gegevens over het beheer van de keringen aan het register toegevoegd op basis van de in 2005 vastgestelde beheerplannen. Hiermee wordt in 2006 beschikt over een gevuld beheersregister voor alle waterkeringen (doelstelling 11.08).

**Veiligheids-
toets** Regelmatig moet verslag uitgebracht worden over de waterstaatkundige toestand van de waterkeringen en moet beoordeeld worden of de veiligheid voldoet aan de norm.

De primaire waterkeringen moeten volgens de Wet op de waterkering eens per vijf jaar getoetst worden op hun veiligheid. Begin 2005 wordt het laatste deel van rapportage van de tweede toetsingsronde vastgesteld. In 2006 zal het Rijk nieuwe hydraulische randvoorwaarden vaststellen. Op basis van deze randvoorwaarden wordt de derde toetsingsronde uitgevoerd. In 2008 wordt hierover gerapporteerd (doelstelling 11.03).

De concept Verordening waterkeringen West-Nederland vraagt ons eens per vijf jaar aan Gedeputeerde Staten te rapporteren over de waterstaatkundige toestand van de regionale waterkeringen. Waar de toetsing uit moet bestaan wordt nog vastgelegd in een leidraad toetsing. Het is nog niet duidelijk wanneer de eerste toetsingronde afgerond dient te worden.

3.2.2 Aanleg en onderhoud waterkeringen (11.200)

**Verwerving
eigendommen** In het beleidsplan waterkeringen is vastgesteld dat het waterschap streeft naar het in eigendom verkrijgen van het buitentalud van de primaire waterkering langs de Nederrijn en de Lek. Met dit aankoopbeleid heeft het waterschap naast publiekrechtelijke middelen ook een privaatrechtelijk middel om een goede staat van de waterkering te bewerkstelligen. Vanaf 2004 is hiervoor jaarlijks € 0,250 miljoen opgenomen in de meerjarenraming (doelstelling 11.06).

Ook voor een gedeelte van de regionale waterkeringen is in het beleidsplan waterkeringen vastgesteld dat het waterschap streeft naar het verwerven van het eigendom. Het gaat hierbij om de kernzones van de belangrijkste regionale waterkeringen uit het oogpunt van veiligheid.

Meerjaren onderhoudsprogramma regionale waterkeringen Gelijktijdig met deze voorjaarsnota wordt een nieuw Meerjaren Onderhoudsplan regionale waterkeringen (MJOP) vastgesteld voor de periode 2006 en verder. Voorgesteld wordt het huidige investeringstempo van € 2,253 miljoen per jaar voort te zetten. Naar verwachting leidt dit investeringstempo volgens de planning van het MJOP ertoe, dat de regionale waterkeringen in 2015 voldoen aan de veiligheidsnormen, zoals deze in concept opgesteld zijn door de provincies waarbinnen het waterschap valt (doelstelling 11.04). De uitvoering van het MJOP 2001-2005 heeft geleerd dat de uitvoering van kadeverbeteringsprojecten in stedelijk gebied en van kades met een weg erop veel voorbereiding vereisen. Veel van deze projecten zijn daarom doorgeschoven naar de periode na 2005. Daarom wordt van de voorgestelde 0,2 fte extra formatie de helft hieraan besteed.

Muskusrattenbestrijding De bestrijding van muskus- en beverratten is noodzakelijk om met name de waterkeringen te beschermen tegen aantasting door het graven van holen door deze dieren. In de provincie Utrecht wordt de bestrijding uitgevoerd door het Openbaar Lichaam muskusrattenbestrijding, waarin de provincie en de drie waterschappen deelnemen. Piekbestrijding door extra inzet van rattenvangers is noodzakelijk om de populatie muskusratten onder controle te krijgen en de beverrat op termijn uit het gebied te verdrijven. Daarom is in de meerjarenraming een stijging van onze bijdrage voorzien van € 0,640 miljoen tot € 0,675 per jaar. Hierin is ook onze bijdrage aan de rattenbestrijding in de provincie Zuid-Holland verwerkt.

3.2.3 Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding (11.300)

Calamiteitenbestrijding In 2005 wordt een nieuwe organisatie voor de dijkbewaking ingericht. Conform het vastgestelde oefenplan zullen jaarlijkse oefeningen plaatsvinden.

3.2.4 Doelstellingen

Nr	Doelstellingen	Tussendoelstelling
11.00	Aanleg en onderhoud waterkeringen	
11.01	Het in 2006 vaststellen van de legger voor de -niet direct kerende- primaire waterkeringen.	1) Het in 2005 afronden van een onderzoek naar onder andere grondmechanische gegevens, geografische gegevens en hoogtegegevens voor de - niet direct kerende - primaire waterkeringen (Besluitvorming Burap 2004-2). 2) Het bevorderen dat het Rijk en de Provincie de normen (hydraulische randvoorwaarden) voor deze keringen vast stelt (Besluitvorming Burap 2004-2).
11.03	In 2008 de derde toetsingsronde gereed hebben voor de primaire waterkeringen (gebaseerd op de hydraulische randvoorwaarden 2006) (Besluitvorming Burap 2004-2).	Het in 2005 afronden van de volledige toetsing van dijkkring 15 (Lopikerwaard). (Besluitvorming Burap 2004-2).
11.04	In 2015 voldoen de regionale waterkeringen aan de normen, die de provincies stellen (het jaartal is afhankelijk van de besluitvorming over het Meerjaren Onderhoudsplan regionale waterkeringen) (Besluitvorming Burap 2004-2).	1) Het bevorderen dat de Provincie in 2006 de normen vast stelt voor de regionale waterkeringen (Besluitvorming Burap 2004-2). 2) Het uiterlijk in 2006 vaststellen van de legger regionale keringen. 3) Het in 2006 vaststellen van de legger regionale keringen.
11.05	Het vóór 2006 beschikken over een beheerregister voor alle primaire waterkeringen.	Het in 2005 beschikbaar hebben van alle gegevens (o.a. kabels en leidingen, bomen, bebouwing) benodigd ten behoeve van de toetsing. (Besluitvorming Burap 2004-2).
11.06	Het vóór 2013 in eigendom hebben van alle buitentaluds van alle direct kerende primaire waterkeringen en het eigendom van de kernzone van de regionale waterkeringen uit oogpunt van veiligheid.	In 2008 50% van de buitentaluds van de primaire waterkeringen in eigendom hebben.

11.07	In 2005 wordt er geoefend in de bestrijding van een ramp op de primaire waterkering.	
11.08	Het uiterlijk in 2006 beschikken over een beheersregister voor alle regionale waterkeringen.	

3.2.5 Investerings

Tabel: Investerings	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					Totaal
		2005	2006	2007	2008	2009	
Doelstelling 11.00 algemeen		0,220	0,150	0,000	0,099	0,001	0,470
Doelstelling 11.01 legger prim. waterkering		0,264	0,000	0,000	0,000	0,000	0,264
Doelstelling 11.03 toetsing prim. Waterkering		0,000	0,000	0,000	0,424	0,423	0,848
Doelstelling 11.04 normen sec. waterkering		5,555	2,354	2,254	2,254	2,254	14,671
Doelstelling 11.05 beheerregister prim. waterkering (actualiseren in 2008/2009)		0,000	0,000	0,000	0,041	1,253	1,294
Doelstelling 11.06 Grondaankopen		0,550	0,550	0,550	0,000	0,000	1,650
Totaal		6,589	3,054	2,804	2,819	3,931	19,197

3.2.6 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Beheersinstrumenten waterkeringen	1,037	0,702	0,520	0,997	2,248
Aanleg en onderhoud waterkeringen	2,756	4,108	4,409	4,809	5,115	5,369	
Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	0,015	0,045	0,050	0,051	0,052	0,053	
Totaal waterkeringen		3,808	4,855	4,979	5,857	7,415	5,991
Index		100	127	131	154	195	157

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Variabele kosten	1,019	1,501	1,420	1,455	1,488
Personele kosten	0,361	0,456	0,471	0,483	0,469	0,480	
Afschrijvingen	1,849	2,079	2,183	2,812	4,371	2,771	
Rente	0,700	0,889	0,968	1,176	1,226	1,262	
Geactiveerde overhead	-0,120	-0,070	-0,063	-0,069	-0,139	-0,129	
Totaal kostensoorten waterkeringen		3,808	4,855	4,979	5,857	7,415	5,991
Index		100	127	131	154	195	157

3.2.7 Toelichting kostenoverzicht

Variabel

Beheerinstrumentarium waterkeringen

- Door de toetsing van de regionale waterkeringen stijgen de kosten van de veiligheidstoetsing waterkeringen met € 0,035 miljoen per jaar.

Aanleg, verbetering en onderhoud waterkeringen.

- Toename onderhoudskosten regionale waterkeringen regio West met € 0,050 miljoen per jaar, vanwege toename maai frequentie, herstel beschoeiingen, toename schade muskusratten, aanleg onderwaterbeschoeiingen.
- Bijdrage in de bestrijdingskosten van de beverratten nemen toe met € 0,020 miljoen per jaar.
- Binnen de BBP systematiek van de Unie van Waterschappen komt het beheerproduct "Muskusrattenbestrijding" op twee plaatsen voor. Binnen het beleidsveld "aanleg en onderhoud waterkeringen" voor het voorkomen van

beschadigingen aan de waterkeringen (veiligheid) en binnen het beleidsveld “aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen” voor het voorkomen van beschadigingen aan de oevers van watersystemen. De bijdrage van het waterschap aan het OLM Utrecht en de provincie Zuid Holland wordt tot op heden 50-50 verdeeld over de twee producten. De totale kosten bedragen ca € 0,695 miljoen per jaar. De noodzaak van de bestrijding van de muskusratten binnen ons beheersgebied ligt vooral in de veiligheid. Daarom worden de kosten voortaan voor 100% verantwoord op het beleidsveld “aanleg en onderhoud waterkeringen”. De kosten nemen daardoor op dit product toe met € 0,350 miljoen. Zie ook beleidsproduct aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen.

Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding waterkeringen.

- Eind 2004 is besloten een dijkleger in te stellen voor de inspectie van de waterkeringen in calamiteuze situaties. Verhoging van het budget met € 0,020 miljoen per jaar is noodzakelijk voor het oefenen van de calamiteitenorganisatie met behulp van externe ondersteuning en voor het onderhouden van uitrusting en veiligheidsmaterialen.

3.3 Inrichting en onderhoud watersystemen (12.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het voorbereiden, op- en vaststellen alsmede onderhouden van instrumenten die het beheer van watersystemen ondersteunen. Aanleg, verwerving en onderhoud van waterlopen en kunstwerken voor de passieve waterbeheersing inclusief alle kwaliteitsmaatregelen in oppervlaktewater en aan de voorzieningen verwante belangen die daarin worden getroffen. Verwijderen van bagger- en saneringsspecie uit watersystemen en indien noodzakelijk dit milieuhygiënisch passend verwerken.

Het door middel van regulerende kunstwerken invloed uitoefenen op de hoeveelheid water, het oppervlaktewaterpeil en de waterkwaliteit in het watersysteem. Bestrijding van afwijkingen van de gewenste hoeveelheid water dan wel de kwaliteit of ecologische toestand daarvan voorzover dat niet onder de normale bedrijfsvoering valt. Het verzamelen, bewerken, verwerken, toetsen, analyseren en rapporteren van meetgegevens voor zowel het waterkwantiteits- als het waterkwaliteitsbeheer (met uitzondering van gegevens over de waterbodems).

De beleidsproducten die onder het beleidsveld inrichting en onderhoud watersystemen vallen zijn:

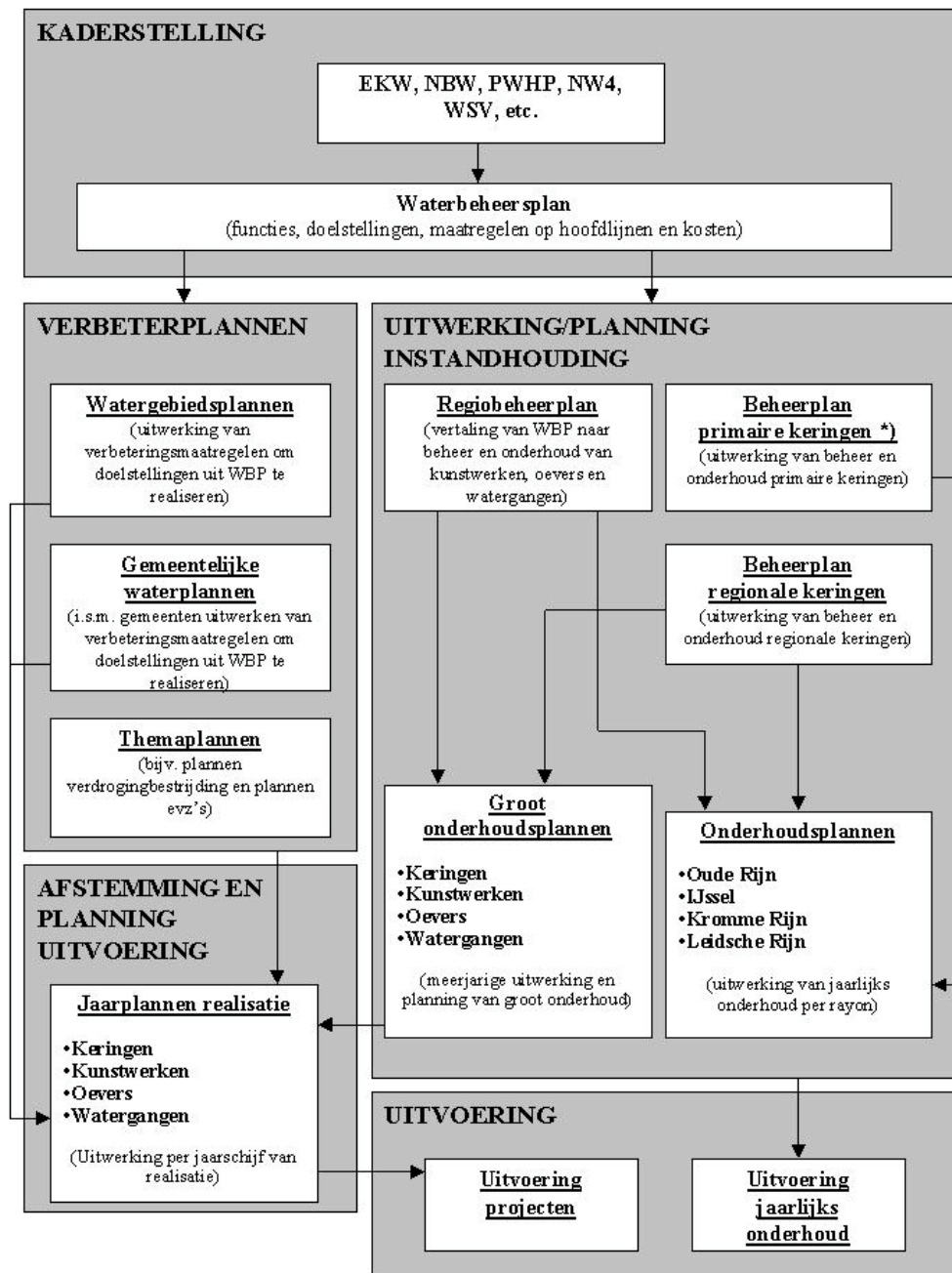
- Beheersinstrumentarium watersystemen (12.100);
- Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen (12.200);
- Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems (12.300);
- Beheer hoeveelheid water (12.400);
- Calamiteitenbestrijding watersystemen (12.500);
- Monitoring watersystemen (12.600).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	<ul style="list-style-type: none"> • Legger watergangen en kunstwerken • Beheerplan watergangen • Gebiedsgerichte knelpuntenanalyse en ontwikkelingsvisie visfauna • Amfiëën, vissen en baggeren • Nota Afzet bagger • Nota Baggerprogramma 2001-2015 • Nota Oeverinrichting • Nota peilbesluiten	2001 1998

Algemeen Het waterschap is verantwoordelijk voor het waterbeheer. Om deze taak goed te kunnen uitvoeren heeft het waterschap kunstwerken, dijken, kades en watergangen in eigendom c.q. beheer. Onderhoud van deze afzonderlijke objecten is onontkoombaar voor het instandhouden van het totale watersysteem. Het onderhoud is onderverdeeld in groot onderhoud en regulier onderhoud.

Vanuit het in 2005 vast te stellen Regiobeheerplan wordt voor de thema's peil-kunstwerkenbeheer, oeverbeheer, waterbodembeheer en vaarwegbeheer een lijn uitgezet naar de Groot Onderhouds Plannen (GOP) en het reguliere onderhoud. Het Regiobeheerplan heeft als doel de beleidsvoornemens van het waterschap, zoals deze onder andere in het Waterbeheersplan staan, te vertalen naar praktijkmaatregelen voor de regio's. Inhoudelijk geeft het plan weer hoe het huidige beheer en onderhoud verloopt en wat daarin op basis van eigen wensen, wetgeving en beleid aangepast zou moeten worden.

Hieronder wordt de plaats van het regiobeheerplan in een figuur weergegeven.

*) De systematiek van normering, toetsing en verbetering van primaire keringen is in dit overzicht niet opgenomen.

Voor het reguliere onderhoud is het de bedoeling om per rayon een onderhoudsplan op te stellen. Hierin wordt op polder- of watergangniveau weergegeven waar, hoe en hoe frequent wordt gemaaid of gebaggerd, hoe regulier onderhoud van kunstwerken is gestructureerd, en dergelijke aspecten. Het is dus sterk uitvoeringsgericht.

Het thema keringen daarentegen heeft twee eigen beheerplannen.

Tenslotte zal door de Regio's in 2006 een Visie vaarwegbeheer worden opgesteld, waarmee de koers van het waterschap voor het te voeren vaarwegbeheer wordt uitgestippeld.

Als eerste verbetervoorstellen worden hierin gezien het weergeven van brug- en sluisbedieningstijden en afmetingen op de website, controle en herstel van bebording en het opstellen van een actuele vaarwegverordening.

3.3.1 Beheersinstrumentarium watersystemen (12.100)

Peilbesluiten Het opstellen van peilbesluiten wordt door het waterschap inmiddels geïntegreerd in watergebiedsplannen (zie paragraaf 3.1.1. Eigen plannen). Peilbesluiten worden daarbij gebaseerd op het gewenste grond en oppervlakteregime (GGOR).

Waterakkoorden Het waterschap is betrokken bij de volgende waterakkoorden (Doelstelling 12.07):

- Het waterakkoord voor het Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaal (NZK/ARK) (2002)
- Het waterakkoord voor de Hollandse IJssel (2004)
- Het waterakkoord sluis Bodegraven (2004)
- Het waterakkoord KWA (2005)
- Het waterakkoord Weerdsuis (2005)
- Waterovereenkomst t.b.v. De Haak

In het waterakkoord worden afspraken vastgelegd tussen de waterbeheerders over de wateruitwisseling. Deze afspraken hebben onder andere betrekking op de verplichting van de deelnemers in een bepaalde situatie (normaal, watertekort, wateroverlast), de waterkwaliteit, hoeveelheden en kosten.

Op dit moment is het nog niet bekend in hoeverre de implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water gevolgen heeft voor de reeds bestaande waterakkoorden. Landelijk is er discussie gaande over het opstellen van akkoorden op zogenaamde Blauwe Knooppunten (zoals afgesproken in het Nationaal Bestuursakkoord Water). Mogelijk dat dit in 2006 tot extra activiteiten zal leiden op het gebied van de waterakkoorden.

Naar aanleiding van de uitbreiding van het gemaal IJmuiden moeten de afspraken in het waterakkoord voor het NZK/ARK herzien worden. De activiteiten hiervoor zijn al in 2002 gestart en zouden in 2003 afgerond worden. Rijkswaterstaat, de initiatiefnemer, heeft tot nu toe prioriteit aan andere activiteiten gegeven. Op dit moment is het onduidelijk of de herziening zoals deze in 2002 gestart is, zal worden afgerond, of dat er een geheel nieuwe herziening wordt opgestart. Daarbij is het ook mogelijk dat wordt aangesloten bij de richtlijnen voor Blauwe Knooppunten conform het NBW. In 2005 zal hierover meer duidelijkheid ontstaan.

Naast de wateraanvoer naar de Vecht hebben wij op nog ca. 16 punten een wateruitwisseling met het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV). In de meeste gevallen gaat het om afvoer van water naar AGV, maar er zitten ook inlaten bij. Voor één punt (Weerdsuis) sluiten we nu een waterakkoord. Enkele uitwisselingspunten vallen onder het waterakkoord NZK/ARK. Voor een drietal punten liggen er oude overeenkomsten (vanaf 1525) met betalingsregeling. In 2005 zal een inventarisatie gemaakt worden van alle wateruitwisselingspunten. Bij de start van de voorbereiding voor het waterakkoord Weerdsuis is afgesproken om pas in tweede instantie ook de overige uitwisselingspunten aan te pakken. Op basis van de inventarisatie zal in 2006 een besluit genomen moeten worden in hoeverre er voor de overige 15 punten een aanvullend waterakkoord met het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht gesloten moet worden.

Natuurvriendelijke oevers en faunapassages In het Waterbeheersplan is als doelstelling voor 2017 de realisatie van 157 km natuurvriendelijke oevers en 50 faunapassages vastgelegd. In de jaren tot 2008 is hiermee een bescheiden begin gemaakt. Om de doelstelling te halen is een intensivering nodig in de jaren 2008-2017. Naarmate meer natuurvriendelijke oevers worden gerealiseerd zal ook het beheer nadrukkelijker op de ecologische kwaliteiten moeten worden afgestemd. Dit betekent een zekere intensivering van het maai-beheer en tijdig afvoeren van

het maaisel. Waar dit achterwege blijft ontstaat verruiging, ecologische verarming en hinder voor recreanten en agrariërs.

De financiële gevolgen van de intensivering in aanleg en het aangepaste beheer zijn in deze Voorjaarsnota verwerkt.

3.3.2 Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen (12.200)

Financiële structuur. De investeringen zijn te verdelen in twee categorieën:

- Instandhouding
- Verbetering

Schematisch is dit ook weergegeven in de figuur op bladzijde 23.

Instandhouding

Voor instandhouding van het watersysteem (en keringen) zijn de volgende grootonderhoudsplannen in het leven geroepen:

- Kunstwerken;
- Oevers;
- Bagger;
- Keringen.

Hiermee zijn de financiële middelen en de planning voor een grote periode vastgelegd. Pieken en dalen in de investeringen worden hiermee tegengegaan. Periodiek worden deze plannen geëvalueerd en herzien. De capaciteit voor de uitvoering is gebaseerd op deze plannen.

Verbetering.

Ten gevolge van regelgeving (EKW, NBW e.d.) en van de wensen tot verbetering van het systeem (o.a. watergebiedsplannen, gemeentelijke waterplannen, antiverdrogingsplannen, landinrichtingsplannen) zijn verbeteringen van het systeem voorzien. Hiervoor zijn investeringen nodig. Getracht is deze investeringen in een jaarvolume te brengen, waarbij ook hierbij extreme pieken en dalen worden vermeden. De capaciteit voor de uitvoering is niet gebaseerd op deze plannen. In 2005 zal ervaring worden opgedaan en bij de begroting 2006 dan wel de Voorjaarsnota 2006 zal hierop worden teruggekomen. Overigens zijn de voorbereidings- en uitvoeringskosten reeds opgenomen in de benodigde investeringen.

Nachtvorstschadebestrijding. In 2006 zal door het waterschap een standpunt worden ingenomen over de vraag of en in hoeverre het waterschap moet en kan faciliteren in het aanvoeren van water ter bestrijding van nachtvorstschade in de fruitteelt.

Vinex Leidsche Rijn Evenals de afgelopen jaren zal het waterschap intensief de bouw van het watersysteem van de Vinex Leidsche Rijn en Vinex Houten begeleiden. Hiermee heeft het waterschap een zo groot mogelijke invloed op het planproces. In het verlengde van de begeleiding fungeert het waterschap ook als ingenieursbureau voor de gemeenten Utrecht en Houten voor de grote kunstwerken als gemalen en geautomatiseerde stuwen.

Voor de bouw en exploitatie van een proefzuiveringsfilter in de Vinex Leidsche Rijn heeft het waterschap, in samenwerking met de gemeente Utrecht, al eerder een subsidie van € 0,700 miljoen van de EU verkregen. Dit filter zorgt voor de reiniging van het oppervlaktewater in de Vinex en zuivert tevens het inlaatwater. Het is opgebouwd uit een groot aantal deelfilters waarbij per deelfilter het zuiveringsrendement gedurende enkele jaren wordt gemeten. Aan de hand van de uitkomsten zal het filter worden opgeschaald naar een grootte van enkele hectares. Hiermee wordt een groen filter, beplant met helofyten, gerealiseerd dat zijn gelijke niet kent. De bouw van het filter zal waarschijnlijk worden gefinancierd door de gemeente Utrecht. De exploitatie van het filter zal te zijner tijd door het waterschap als waterkwaliteitsbeheerder worden verzorgd.

3.3.3 Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems (12.300)

Onderhouds bagger Het waterschap heeft vanuit het verleden een achterstand in het op diepte houden van primaire watergangen. Er is daarom een plan opgesteld dat erop gericht is de achterstand uiterlijk 2015 weg gewerkt te hebben. Het programma is in 2003 bijgesteld door een subsidieregeling (SUBBIED). Deze regeling voorziet in een financiële bijdrage tot 33% van de werkelijke uitvoeringskosten in het stedelijk gebied. Voorwaarde voor het indienen van deze subsidie was de aanwezigheid van een gemeentelijk baggerplan. De subsidieregeling is voornamelijk gericht op het door gemeenten en waterschappen gezamenlijk wegwerken van de baggerachterstand. Een voordeel hiervan is dat gemeenten zich veelal actief inzetten om oplossingen te zoeken voor de verwerking van de uitkomende baggerspecie. Inmiddels is voor de gemeenten Houten, Nieuwegein, IJsselstein, Utrecht, Maarsen, Reeuwijk en Montfoort officieel subsidie toegezegd door Senter/Novem. Uiteraard is voor zover mogelijk de baggerplanning op deze subsidietoezeggingen aangepast. Om de werken ook feitelijk te kunnen realiseren wordt binnen deze gemeenten actief gezocht naar mogelijkheden voor het realiseren van een of meerdere (doorgangs-) depots.

Ondanks het feit dat gemeenten medewerking verlenen in het vinden van geschikte locaties voor doorgangsdepot, is de realisatie een dergelijk depot vaak nog een moeilijke taak. De gemiddelde proceduretermijn van een doorgangsdepot bedraagt circa 1 jaar, er van uit gaande dat geen bezwarenprocedures doorlopen hoeven te worden. Het NIMBY-syndroom (Not In My Back Yard) speelt hier vaak een rol, zowel bij particulieren als bij diverse gemeenten. Desondanks zal er niet genoeg verwerkingscapaciteit zijn voor alle vrijkomende baggerspecie. Het waterschap is bezig de capaciteit aan te vullen door het realiseren van enkele eigen doorgangsdepots. Zowel in Nieuwegein als in Cabauw zijn inmiddels eigen doorgangsdepots gerealiseerd en zowel in Utrecht (voormalige slibvelden van de rioolwaterzuiveringsinstallaties Utrecht) als in Driebergen zijn nieuwe depots in voorbereiding. Uiteraard wordt de totale bergingscapaciteit van de gezamenlijke doorgangsdepots afgestemd op het periodiek bijgestelde baggerplan.

Om te kunnen voldoen aan de taakstelling is het noodzakelijk om in 2006 de dotatie aan de baggervoorziening te verhogen van € 4,450 miljoen naar € 7,000 miljoen. In de periode 2002–2005 is circa € 8,000 miljoen minder aan de baggervoorziening toegevoegd dan oorspronkelijk was gepland.

Naast het realiseren van doorgangsdepots is het waterschap bezig de markt af te zoeken naar geschikte afzetmogelijkheden. Sinds het Rijk de provinciegrenzen heeft opengesteld voor de verwerking van bagger, is een geheel nieuwe afzetmarkt ontstaan. Deze markt kan de eigen verwerkingscapaciteit van het waterschap aanvullen. Omdat vele verwerkers aan de rivieren zijn gelegen, is het waterschap momenteel op zoek naar bruikbare loswallen welke gebruikt kunnen worden voor de afvoer van baggerspecie.

Sanerings bagger

Het 'saneringsprogramma waterbodems buiten het onderhoudsprofiel 2005-2020' is in het najaar van 2003 vastgesteld. Besloten is de uitvoering van het saneringsprogramma met het onderhoudsbaggerprogramma te combineren tot één integraal baggerprogramma. De jaarlijkse dotatie van de saneringsbagger zal gecombineerd worden met de dotatie aan de baggervoorziening. Ook in projectverband zal geen onderscheid gemaakt worden in de aanpak van onderhouds- en saneringsbagger. De baggerprojecten worden gebiedsgericht en derhalve gecombineerd uitgevoerd. De totale saneringskosten zijn geraamd op circa € 13,000 miljoen. Om de saneringen uit te kunnen voeren wordt in de periode 2005-2015 jaarlijks circa € 1,000 miljoen extra aan de baggervoorziening toegevoegd.

Baggeren tertiaire watergangen Het bestuur van het waterschap heeft in 2001 besloten (Voorjaarsnota 2000) de meerkosten van de verwijdering van ernstige verontreinigde baggerspecie uit tertiaire watergangen op zich te nemen voorzover deze niet op de vervuiler zijn te verhalen. Hiervoor is een afzonderlijke voorziening in het leven geroepen. In de jaren 2001 tot en met 2003 is er aan de voorziening gedoteerd. Tot op heden is er nog niks aan de voorziening onttrokken. In 2005 wordt er een besluit genomen om al dan niet door te gaan met de voorziening baggeren tertiaire watergangen. Tot deze tijd wordt er niet gedoteerd aan de voorziening.

3.3.4 Monitoring watersystemen (12.600)

Monitoring waterkwaliteit/water-kwantiteit In 2005 wordt een integraal monitoringssysteem opgeleverd waarbij een goede afstemming plaatsvindt tussen het waterkwaliteits- en waterkwaniteitsmeetnet, het ecologische meetnet en het modelinstrumentarium Simgro/Sobek/Alterraqua. Daarnaast zal de Europese kaderrichtlijn water invloed hebben op de wijze van monitoren. In 2006 en verder leidt dit tot extra kosten.

3.3.5 Doelstellingen

Nr	Doelstellingen	Tussendoelstelling
12.00	Inrichting en onderhoud watersystemen	
12.01	Vóór 2008 zullen het vernieuwde integrale beheer (via het regiobeheerplan) en het daaruit voortvloeiende onderhoud (via de onderhoudsplannen) gebiedsdekkend zijn geïmplementeerd. (besluitvorming Burap 2004-2).	<p>1) In 2005 zal de keur voor zover nodig worden aangepast en vastgesteld om gewenst maatwerk gericht op nagestreefde functies mogelijk te maken. (besluitvorming Burap 2004-2).</p> <p>2) Het in 2005 opstellen van het gebiedsgerichte integrale regiobeheerplan</p> <p>3) Het in 2006 opstellen van de gebiedsgerichte integrale onderhoudsplannen voor het gehele beheersgebied.</p>
12.02	In 2018 is de inrichting van het watersysteem aangepast aan de integrale functies. Bij de uitvoering van inrichtingsmaatregelen worden elementen uit het document "Gebiedsgerichte knelpuntenanalyse en ontwikkelingsvisie visfauna" waar mogelijk geïmplementeerd.	<p>1) Inspanning verrichten om de natuurontwikkeling langs de Kromme Rijn te benutten voor verruiming van de boezem en realisatie van een ecologische verbinding in 2005.</p> <p>2) Aanleggen van acht faunapassages in verband met de realisering van de natte ecologische verbindingzones vóór 2007.</p> <p>3) Het vóór 2007 aanleggen van minimaal 15 km natuurvriendelijke oevers in de natte ecologische hoofdstructuur.</p> <p>4) Vóór 2006 5 km natte ecologische verbindingzones aangelegd in het gebied Langbroekerwetering</p> <p>5) In 2008 beschikt het waterschap over een beheersregister en een vastgestelde legger watergangen gebaseerd op de integrale doelstellingen.</p> <p>6) In 2006 is onderzocht in hoeverre niet-standaard slootprofielen en andere hydromorfologische aanpassingen de ecologische waterkwaliteit kunnen bevorderen.</p> <p>7) Vanaf 2006 wordt het onderhoud van natuurvriendelijke oevers en ecologische verbindingzones afgestemd op behoud en versterking van de ecologische kwaliteiten.</p> <p>8) In 2006 wordt de implementatie van interne richtlijnen ter bescherming van kwetsbare amfibieën en vissen geëvalueerd en zo nodig geactualiseerd.</p> <p>9) In 2006 worden de ervaringen met de toepassing van quick scans en natuurtoetsen geëvalueerd.</p>
12.03	Uiterlijk in 2015 is de achterstand van onderhoudsbagger van het waterschap weggewerkt; na 2015 worden alle watergangen van het waterschap op voldoende diepte gehouden via het reguliere onderhoudsprogramma.	<p>1) Het baggerprogramma van het waterschap, waarin de planning is opgenomen, wordt jaarlijks geactualiseerd.</p> <p>2) De behoefte aan doorgangsdepots wordt afgestemd op het geactualiseerde baggerplan.</p> <p>3) Gezamenlijk met de gemeenten Utrecht, Nieuwegein, IJsselstein en Houten zullen doorgangsdepots worden ingericht. In de gemeenten Maarssen en Woerden zijn concrete plannen om doorgangsdepots te realiseren.</p> <p>4) Het waterschap blijft zoeken naar (eind) bestemmingen voor baggerspecie (doorlopende actie).</p> <p>5) Gebruik maken van de mogelijkheden die actief</p>

		<p>bodembeheer biedt om licht verontreinigde bagger te verspreiden en toe te passen.</p> <p>6) Omdat stort, al dan niet na rijping in een depot, voorlopig onvermijdelijk blijft, onderzoekt het waterschap actief stormmogelijkheden. Deze kunnen door het openstellen van de slibafzetmarkt over de provinciegrenzen heen in het gehele land gezocht worden.</p> <p>7) Het baggerplan is in 2002 vastgesteld. Na vier jaar (in 2005) zal het plan geëvalueerd worden. In de Voorjaarsnota 2006 zullen de gevolgen van deze evaluatie worden opgenomen.</p>
12.05	Uiterlijk in 2015 zijn de tertiaire watergangen, in onderhoud bij derden, op voldoende diepte gebracht.	<p>1) Het baggeren van tertiaire watergangen wordt gebiedsgewijs meegenomen gebaseerd op basis van de daarvoor opgestelde regeling</p> <p>2) De meerkostenregeling voor de verwijdering van klasse 3/4 bagger uit tertiaire watergangen wordt in 2005 geëvalueerd.</p>
12.06	Uiterlijk in 2020 is het saneringsprogramma voor waterbodems buiten het onderhoudsprofiel uitgevoerd.	
12.07	Voorbereiden en afsluiten van waterakkoorden over de wateruitwisseling met aanliggende waterbeheerders.	<p>Het betreft de volgende waterakkoorden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2005: De Haak, Weerdsuis, KWA en Noordzeekanaal(NZK)/Amsterdam-Rijnkanaal(ARK); - Overige uitwisselpunten met Amstel, Gooi en Vecht.

3.3.6 Investerings

Tabel: Investerings	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					Totaal
		2005	2006	2007	2008	2009	
Doelstelling 12.00 algemeen		0,219	0,400	0,400	0,000	0,000	1,019
		0,560	0,000	0,000	0,000	0,000	0,560
Doelstelling 12.02 brede kijk beheer en onderhoud		0,062	0,382	0,314	0,200	0,000	0,958
Doelstelling 12.03 baggeren		13,010	8,032	8,032	8,032	8,032	45,138
Groot onderhoud kunstwerken		1,656	1,656	1,706	1,656	1,656	8,330
Groot onderhoud oevers		2,060	0,900	0,900	0,900	0,900	5,660
Automatisering kunstwerken detailsysteem		0,341	0,050	0,073	0,078	0,073	0,615
Implementatie Nationaal Bestuursakkoord Water		0,000	0,100	0,600	0,100	0,000	0,800
Landinrichting		0,216	0,257	0,412	0,035	0,000	0,921
Verdroging		0,260	0,070	0,105	0,105	0,070	0,610
Waterhuishouding		0,160	0,151	0,425	0,050	0,000	0,785
Watergebiedsplannen		0,250	0,850	1,550	1,750	1,700	6,100
Grondaankopen		1,150	1,150	1,150	0,000	0,000	3,450
Bedrijfsmiddelen waterbeheer		0,100	0,345	0,000	0,140	0,000	0,585
Totaal		20,043	14,343	15,667	13,046	12,431	75,530

3.3.7 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Beheerinstrumenten watersystemen	0,872	0,674	0,876	0,893	0,700
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	3,390	3,572	3,823	4,522	4,730	5,608	
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	4,791	8,330	9,722	9,986	10,079	10,073	
Beheer hoeveelheid water	4,093	4,700	4,909	5,283	5,521	5,786	
Calamiteitenbestrijding watersystemen	0,155	0,169	0,172	0,176	0,180	0,184	
Monitoring watersystemen	1,310	1,437	1,448	1,346	1,290	1,306	
Totaal inrichting en onderhoud watersystemen		14,611	18,882	20,950	22,206	22,499	23,670
Index		100	129	143	152	154	162

Tabel:
Kosten per
kostensoort

(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Variabele kosten	10,209	13,862	15,300	16,038	16,307	16,746
Personele kosten	2,510	2,306	2,349	2,407	2,468	2,529
Afschrijvingen	1,390	1,970	2,419	2,547	2,459	2,866
Rente	0,840	1,025	1,195	1,543	1,705	2,135
Geactiveerde overhead	-0,338	-0,281	-0,313	-0,330	-0,439	-0,606
Totaal kostensoorten watersystemen	14,611	18,882	20,950	22,206	22,499	23,670
Index	100	129	143	152	154	162

3.3.8 Toelichting kostenoverzicht

Variabel Beheerinstrumentarium watersystemen.

- Het opstellen van peilbesluiten wordt in het kader van watergebiedsplannen geïntegreerd met het uitwerken van de wateropgave, het vaststellen van GGOR en verdrogingsbestrijding. Op het product peilbesluiten is daarboven nog een korting toegepast van € 0,075 miljoen voor de financiering van 2 fte capaciteitsuitbreiding. Totale besparing € 0,100 miljoen in 2006 en verder.

Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen.

- Het budget onderhoud waterlopen is in 2005 eenmalig verhoogd met € 0,100 miljoen voor de uitvoering van specifieke waterschapswensen in de waterbeheersing Vinex Leidsche Rijn. Door de oplevering van nieuwe woonwijken in de Vinex locaties neemt het aantal kilometer watergangen in beheer en onderhoud bij het waterschap gestaag toe. De onderhoudskosten stijgen vanaf 2007 daardoor jaarlijks met € 0,050 miljoen.
- De onderhoudskosten van de waterlopen in het landelijk gebied van regio West nemen toe met € 0,056 miljoen vanaf 2006, vanwege toename kosten afzet maaisel i.v.m. stringentere naleving afvalregelgeving en toename kosten herstel beschoeiingen, schade muskusratten en aanleg onderwaterbeschoeiingen.
- De bijdrage van het waterschap in de bestrijdingskosten van de muskusratten liggen structureel € 0,035 miljoen hoger dan begroot in 2005.
- Zie ook toelichting bij beleidsproduct aanleg en onderhoud waterkeringen, onderdeel muskusrattenbestrijding (- € 0,350 miljoen).

Baggeren van waterlopen en sanering van waterbodems.

- Voor het uitvoeren van het baggerprogramma 2001-2015 is jaarlijks een bedrag benodigd van € 8,032 miljoen. In een aantal (jaar)stappen zal naar dit bedrag worden toe gegroeid. Gelet op het uitvoeringsschema en de stand van de baggervoorziening moet in 2006 een sprong gemaakt worden van € 4,450 miljoen (2005) naar € 7,000 miljoen. Extra kosten € 2,550 miljoen. Vanaf 2007 en verder is € 8,032 miljoen benodigd (laatste sprong).
- De benodigde financiële middelen voor de waterbodemsaneringen (buiten het onderhoudsprofiel) worden meegenomen in de baggervoorziening. De voor deze sanering benodigde gelden worden ingeschat op € 13 miljoen. Vanaf 2006 moet daarom een bedrag van € 1,000 miljoen extra worden gedoteerd aan de baggervoorziening.

Beheer hoeveelheid water.

- De bijdrage voor het lozen van overtollig water op de boezem van het HHR Van Rijnland (waterakkoord Bodegraven) zal hoger worden vanwege een toename van de normprijs per 1.000 m³. In het nieuwe waterakkoord (2004) is vastgelegd dat gerekend wordt met de werkelijke kosten uit een betreffend jaar. Voorheen werd de kostprijs berekend met een naijleffect van twee jaar (kostprijs jaren 2002 en 2003 was gebaseerd op de jaarrekeningen 2000 en

2001). Door de nieuwe systematiek van verrekenen is er feitelijk een éénmalige extra sprong in de kosten opgetreden. In de toekomst zullen de kosten verder stijgen vanwege fors hogere baggeractiviteiten (EKRW) en een aanpassing van gemaal Katwijk (NBW).

Monitoring watersystemen.

- De herziening van het monitoringsysteem in 2005 en de Europese water richtlijn water leiden tot een verhoging van € 0,046 miljoen vanaf 2006, waarvan € 0,020 miljoen voor inhuur van een extra veldmedewerker. Het wordt niet uitgesloten dat er nog verdere kostenstijgingen volgen.

3.4 Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken (13.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het door het bouwen, verwerven, beheren, onderhouden en bedienen van transportgemalen en –leidingen mogelijk maken van afvalwatertransport. Het door het realiseren, overnemen, beheren, onderhouden en exploiteren van rioolwaterzuiveringsinstallaties en IBA–inrichtingen zorgen dat het aangeboden afvalwater wordt gezuiverd. Het door het realiseren, beheren, onderhouden en exploiteren van slibverwerkingsinstallaties zorgen dat het zuiveringsslib en de andere restproducten van een rwzi of IBA die voor een eindbestemming worden aangeboden tot een eindproduct worden verwerkt. Het laten verwerken van afvalwater uit het eigen beheersgebied door andere beheerders van rioolwaterzuiveringsinstallaties.

De beleidsproducten die onder dit beleidsveld vallen zijn:

- Getransporteerd afvalwater (13.100);
- Gezuiverd afvalwater (13.200);
- Verwerkt slib (13.300);
- Afvalwaterbehandeling door derden (13.400).

Relevante nota's

Nota's

- Aansluitverordening

Datum vastgesteld

Februari 2000

Algemeen

Eén van de taken van het waterschap is:

“Het zuiveren van het aangeboden afvalwater van huishoudens en bedrijven volgens wettelijke en gebiedsgerichte normen tegen een zo gunstig mogelijke prijs-kwaliteitverhouding waarbij rekening wordt gehouden met de in- en externe omgeving”.

Bij het uitoefenen van deze hoofdtaak onderscheidt het waterschap een vijftal doelstellingen, te weten:

- Tevreden klanten;
- Zuiveren tegen een zo gunstig mogelijke prijs;
- Zuiveren volgens wettelijke en gebiedsgerichte normen;
- Welzijn van personeel;
- Duurzaam ondernemen.

Het waterschap streeft tevreden klanten na, hetgeen betekent dat externen (ingezetenen, gemeentes en vergunninghandhavers) en internen (bestuur, directie, medewerkers) positief zijn over de prestaties. Dit uit zich in gunstige scores in tevredenheidsonderzoeken, het voldoen aan vergunningsvoorschriften en de afwezigheid van klachten, bestuurlijke waarschuwingen en processen-verbaal.

Zuiveren is een onderdeel van de afvalwaterketen (inzameling, transport, afvalwaterzuivering en slibverwerking). Het waterschap bevordert afkoppeling van verharde oppervlakten (gemeentes) en bevordering van hergebruik (bedrijfsleven). Hierbij zoekt het waterschap naar samenwerkingsvormen die de effectiviteit van het waterketenbeheer verbeteren met een optimaal maatschappelijk rendement. Deze betreffen zowel samenwerking tussen waterschappen onderling, als samenwerking met andere overheden (gemeentes) en bedrijven. Bij de uitvoering van activiteiten wordt grote aandacht gegeven aan de efficiëntie van de exploitatie en wordt gezorgd dat de kosten voor zuivering van afvalwater binnen het toegestane budget blijven.

De kwaliteit van het gezuiverde afvalwater moet voldoen aan de lozingseisen die in de lozingsvergunningen staan en die afgeleid zijn van het Lozingenbesluit WVO Stedelijk Afvalwater. Deze lozingseisen worden bepaald door de

waterkwaliteitsbeheerder van het ontvangend oppervlaktewater. Hierbij kunnen de waterkwaliteitsbeheerders, in het kader van gebiedsgericht waterbeheer, strengere lozingsseisen stellen dan de algemeen gestelde landelijke normen zodat de effluentkwaliteit wordt afgestemd op de functie van het ontvangende oppervlaktewater. Structurele overschrijdingen van de geldende lozingsseisen zijn ontoelaatbaar.

Welzijn van het personeel uit zich in een optimale productiviteit, waarbij de medewerkers en de leiding tevreden zijn met de bereikte resultaten. Hierbij spelen veiligheid en werkdruk een belangrijke rol.

Zuivering van afvalwater brengt met zich mee het gebruik van (fossiele) energie en het verbruik van hulpstoffen. Vermindering van het gebruik van deze bronnen bij gelijke zuiveringsresultaten is een belangrijk element van duurzaam ondernemen. Daarnaast worden bij de realisering van zuiveringstechnische werken duurzame materialen gebruikt met een beperkte aanslag op niet-vernieuwbare grondstoffen. De eindverwerker van het ontwaterde zuiveringsslib draagt zorg voor een nuttig gebruik van de residuen, bijvoorbeeld in bouwstoffen.

Bedrijfsvergelijking Zuivering

De landelijke bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer over 2002 heeft in 2004 (over het jaar 2003) een beperkt vervolg gehad. Alleen perspectieven 'functioneren installaties' en 'financiën' zijn vergeleken. Het resultaat van de bedrijfsvergelijking laat zien, dat de financiële aspecten van de bedrijfsvoering aandacht verdienen. Hoewel hier al een behoorlijke vooruitgang is geboekt, wordt voortgegaan op de ingeslagen weg. Door efficiëntieverbeteringen kan bespaard worden op de exploitatiekosten. Het is mogelijk om vanaf 2006 tot een besparing in de bedrijfsvoering van circa € 1,4 miljoen ten opzichte 2002 te komen. Een plan van aanpak van verbeteringen n.a.v. de resultaten van bedrijfsvergelijking geeft de richting aan hoe tot deze besparingen te komen (lager grondstoffenverbruik, beter zuiveren met een lagere effluentheffing, betere slibontwatering). Voor de overige perspectieven zullen reeds uitgevoerde verbeteringen worden geconsolideerd en waar mogelijk nog worden uitgebreid. Hiervoor behoeven geen extra investeringen te worden gedaan.

3.4.1 Getransporteerd afvalwater (13.100)

Getransporteerd afvalwater

Een groter afvalwateraanbod en een groter aanbod van vervuilingseenheden leiden tot uitbreiding en aanpassing van een zuiveringstechnisch werk (rioolgemaal, persleiding en rwzi). Bij uitbreiding van het woningbestand wordt rekening gehouden met het afkoppelen van regenwater. Ondanks het ingezette beleid van afkoppelen wordt verwacht dat, op basis van gemeentelijke en provinciale plannen, de komende jaren het afvalwateraanbod toch nog zal toenemen.

Op de lange termijn vindt een substantiële neergaande ontwikkeling in aanbod van afvalwater plaats als in bestaand stedelijk gebied afgekoppeld gaat worden. Hierbij moet aan een ontwikkelingstermijn van 20 à 50 jaar worden gedacht. In die tijd wordt eveneens een nieuwe generatie rioolwaterzuiveringsinstallaties gebouwd met een aangepaste hydraulische capaciteit.

Door het gezamenlijk met gemeentes uitvoeren van optimalisatiestudies zal worden bepaald, wat de meest economische oplossing is voor de afvoercapaciteit van rioolwater naar de rwzi.

Het waterschap heeft geïnvesteerd in apparatuur en programmatuur voor het besturen van de rwzi's op afstand (BOA-systeem). Met name gaat het hier om kwaliteitsparameters. De aansturing en dus het zuiveringsresultaat kan geoptimaliseerd worden door ook de hydraulische aspecten mee te nemen. Dit zou kunnen door het beheer en onderhoud van gemeentelijke rioolgemalen over

te nemen van gemeentes en hun functie in te passen in het BOA-systeem. In de planperiode zullen de technologische, besturingstechnische en financiële aspecten onderzocht worden. Er zal worden gestreefd naar de uitvoering van een pilot.

3.4.2 Gezuiverd afvalwater (13.200)

Het Lozingenbesluit stedelijk afvalwater stelt lozingseisen waaraan de lozingen van rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) moeten voldoen. Er moet onder andere voldaan worden aan verwijdering van stikstof en fosfaat van 75% binnen ons beheergebied. Hieraan voldoen de gezamenlijke rwzi's ruimschoots.

De Europese Kaderrichtlijn Water heeft als doelstelling "het bereiken van ecologisch gezonde watersystemen". Dit kan onder andere bereikt worden door één van de twee of beide nutriënten (N en P) tot een zeer laag niveau terug te brengen. In het gebied van de Kromme Rijn en de Vecht is dit met name fosfaat. Voor aanpassingen aan de rwzi's De Bilt en Zeist zal daarom deze nutriënt vergaand verwijderd worden tot een niveau van 0,15 mg P/l. Voor de stikstoflozing van de rwzi De Bilt heeft nader onderzoek plaatsgevonden. Het blijkt dat 10 mg/l voldoende is voor het bereiken van "ecologisch gezonde watersystemen". Voorwaarde is de aanleg van natuurvriendelijke oevers in de Biltse Grift. Voor de aanpassing van de rwzi Zeist zal een dergelijk onderzoek nog plaatsvinden. De aangepaste rwzi's De Bilt en Zeist zullen respectievelijk in 2008 en 2009 operationeel zijn.

Onderzoek voor de Hollandse IJssel heeft uitgewezen dat het aandeel van de rwzi's Oudewater en Montfoort op de stikstof en fosfaatvracht minder dan 10% bedraagt. Verdergaande zuivering dan de bepalingen in het Lozingenbesluit levert geen relevante bijdrage aan het ecologisch gezond watersysteem. Omdat de rwzi Oudewater op afzienbare termijn echter meer dan 25% wordt uitgebreid, worden hier vanaf 2006 wel de lozingseisen voor effluent van 10 mg N/l en 2 mg P/l van kracht.

Om aan het Lozingenbesluit Stedelijk Afvalwater met meer zekerheid te kunnen voldoen wordt de bedrijfsvoering voortdurend geoptimaliseerd. Bovendien wordt bij aanpassing of uitbreiding van de rwzi's ingezet op een effluentconcentratie van P = 1 mg/l en N = 10 mg/l, ongeacht het reeds voldoen aan de wettelijke gebieds-eis voor deze parameters. Hiermee wordt een verwijderingpercentage voor fosfaat (P) van circa 85% en voor stikstof (N) van circa 80% bereikt.

Bij het voorbereiden van aanpassingen en uitbreidingen wordt gekeken naar de laatste stand van de techniek, waarbij innovatieve ontwikkelingen worden meegenomen.

Om tot een prioritering te komen van rwzi's die voor renovatie c.q. aanpassing in aanmerking komen wordt een bepaalde methodiek toegepast. Onder "renovatie" wordt verstaan een relatief grote aanpassing in de waterlijn om stikstof- en fosfaat-verwijdering te verbeteren en zondig de hydraulische en biologische capaciteit aan te passen aan de afnameverplichting jegens gemeentes. Op basis van deze prioritering is het uitvoeringsprogramma in deze voorjaarsnota vastgelegd voor de periode 2006 tot en met 2010. Hierbij zijn de aanpassingen en renovaties van de volgende rwzi's in volgorde van prioriteit opgenomen: Wijk bij Duurstede, Oudewater, Woerden, Lopik, Montfoort, De Bilt, Zeist en Nieuwegein. De onder dit thema vallende werken zijn als investering opgenomen in deze voorjaarsnota.

Om inzicht te krijgen in het vervangen van zuiveringstechnische installatieonderdelen (bouwkundig, civieltechnisch, elektrotechnisch werktuigbouwkundig en procesautomatisering) wordt een systematiek toegepast, waarmee de noodzakelijke vervangingen jaarlijks in beeld worden gebracht in

een raamplan. Bij het voorbereiden van daadwerkelijke vervangingen in enig jaar worden innovatieve ontwikkelingen en mogelijkheden voor energiebesparende maatregelen meegenomen.

Om optimaal aan de milieu- en kwaliteitseisen te kunnen voldoen is een goede beheersing van de bedrijfsprocessen noodzakelijk. Hiervoor is een integraal KAM-zorgsysteem (Kwaliteit, Arbo, en Milieu) ingevoerd. In 2004 is dit systeem gecertificeerd. Jaarlijks wordt door een externe audit de status van dit systeem geverifieerd.

3.4.3 Verwerkt slib (13.300)

In 2001 is het "Strategieplan Zuiveringsslib 2001 - 2006" vastgesteld, waarin de in- en externe slibstromen en de ontwateringlocaties in beeld zijn gebracht. Door de capaciteitsuitbreiding in 2004 op de ontwateringlocaties rwzi's Utrecht en Nieuwegein is het gemiddeld slibontwateringspercentage gestegen tot ca. 25%. De totale hoeveelheid ontwaterd zuiveringsslib is hiermee teruggebracht tot circa 50.000 ton per jaar.

Sinds 1 november 2002 wordt 35.000 ton ontwaterd zuiveringsslib per jaar verwerkt bij SNB (NV Slibverwerking Noord-Brabant) te Moerdijk. De slibverwerkingsovereenkomst met SNB is voor 10 jaar aangegaan, die met DWR voor het verwerken van 15.000 ton ontwaterd slib per jaar is op 1 januari 2005 beëindigd. Met SNB te Moerdijk wordt voor deze vrijkomende 15.000 ton een overeenkomst afgesloten in 2005.

De kosten voor de verwerking van zuiveringsslib vormen een aanzienlijk deel van de totale zuiveringskosten. Om deze kosten te beperken, zal onderzoek worden uitgevoerd naar nieuwe technologieën, die het slib desintegreren voorafgaand aan de anaërobe gisting. Hierdoor wordt zowel de slibhoeveelheid beperkt als de biogasproductie verhoogd.

3.4.4 Doelstellingen

Nr	Doelstellingen	Tussendoelstelling
13.00	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken.	
13.01	In 2006 start de uitvoering van de uitbreiding en aanpassing van rwzi De Bilt zodat in 2008 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor fosfaat) voor de Biltse Grift waarop het effluent wordt geloosd. (Besluitvorming Burap 2004-1)	
13.09	Uiterlijk in 2015 is voldaan aan de uit de EKRW afgeleide effluenteisen.	1. Vóór 2009 wordt per rwzi de betreffende lozingsseis nader vastgesteld. 2. De resultaten van de haalbaarheidstudie m.b.t. de lozingsseis MTR voor de rwzi Utrecht en de daaraan gekoppelde mogelijkheid voor multifunctioneel grondgebruik van het zuiveringsterrein worden in 2006 nader uitgewerkt.
13.10	In 2007 start de uitvoering voor de uitbreiding en aanpassing van rwzi Zeist zodat in 2009 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor stikstof en fosfaat) voor de Zeister Grift waarop het effluent wordt geloosd.	In 2006 worden de werken voor de rwzi Zeist in het kader van de gebiedsgerichte waterkwaliteitsnorm MTR 2010 voor stikstof en fosfaat besteksgereed gemaakt.
13.12	De kosten voor slibverwerking zullen niet stijgen boven het niveau van 2005.	Uitvoering van onderzoek in 2006 naar technologieën gericht op de vermindering van de slibproductie (slibdesintegratie).

3.4.5 Investeringsen

Tabel: Investeringsen	(In miljoenen euro's, Afrondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					Totaal
		2005	2006	2007	2008	2009	
	Getransporteerd afvalwater	6,103	1,940	0,150	0,000	0,000	8,193
	Gezuiverd afvalwater	19,060	33,970	36,641	30,604	17,260	137,535
	Verwerkt slib	0,308	0,130	0,100	0,100	0,110	0,748
	Afvalwaterbehandeling door derden	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Totaal	25,471	36,041	36,891	30,704	17,370	146,476

3.4.6 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Getransporteerd afvalwater	2,636	2,876	3,559	3,578	3,558
Gezuiverd afvalwater	24,352	25,092	26,524	29,518	33,323	36,680	
Verwerkt slib	7,819	7,676	7,748	7,853	7,961	8,040	
Afvalwaterbehandeling door derden	0,449	0,478	0,487	0,497	0,507	0,517	
	Totaal bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	35,255	36,122	38,319	41,446	45,349	48,728
	Index	100	102	109	118	129	138

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Variabele kosten	14,614	14,932	15,198	15,505	15,818
Personele kosten	3,150	3,157	3,183	3,263	3,345	3,428	
Afschrijvingen	10,742	11,423	12,508	13,981	15,686	17,161	
Rente	7,187	7,337	8,158	9,474	11,114	12,482	
Geactiveerde overhead	-0,438	-0,727	-0,729	-0,777	-0,613	-0,480	
	Totaal bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	35,255	36,122	38,319	41,446	45,349	48,728
	Index	100	102	109	118	129	138

3.4.7 Toelichting kostenoverzicht

Variabel Ten aanzien van de variabele kosten wordt in de periode van 2006 – 2010 een jaarlijks inflatiepercentage gehanteerd van 2%. In 2006 is er ten opzichte van 2005 € 0,293 miljoen aan inflatie toegerekend. Dit bedrag stijgt jaarlijks tot € 1,521 miljoen in 2010 (ten opzichte van 2005). Naast deze kostenstijging als gevolg van de jaarlijkse inflatie zijn er de volgende autonome kostenontwikkelingen:

Getransporteerd afvalwater

Toename kosten voor onderhoud transportstelsels (€ 0,016 miljoen) als gevolg van de stijgende kosten voor mechanisch / elektronisch onderhoud.

Gezuiverd afvalwater

Toename kosten voor onderhoud Zuiveringsinstallaties (€ 0,045 miljoen) als gevolg van de stijgende kosten voor mechanisch / elektronisch onderhoud. Toename kosten voor beheer Zuiveringsinstallaties (€ 0,105 miljoen) als gevolg van de stijgende kosten voor brand- & stormverzekering, gas en chemicaliën. Daarnaast dalen de kosten voor WVO heffing effluent door betere zuiveringsprestaties (- € 0,136 miljoen).

Verwerkt slib

Afname kosten voor beheer slibverwerkingsinstallatie (- € 0,013 miljoen) als gevolg van de dalende kosten voor gas. Afname kosten voor afzet slib / restproducten (- € 0,010 miljoen) als gevolg van de dalende kosten voor afzet restproducten.

Afvalbewerking door derden

Toename kosten voor afvalbewerking door derden (€ 0,020 miljoen).

Kapitaallasten De afschrijvingslasten van de zuiveringstechnische werken nemen als volgt toe:

Stijging 2005 –2006: € 0,681 miljoen

Deze stijging bestaat uit het opleveren van diverse vervangingsinvesteringsprojecten (€ 0,844 miljoen) en vervangen van diverse pompinstallaties op rioolgemalen (€ 0,104 miljoen). Daarentegen dalen de bestaande afschrijvingen (-€ 0,267 miljoen), doordat enkele activa volledig zijn afgeschreven.

Stijging 2006 –2007: € 1,085 miljoen

Deze stijging bestaat uit het opleveren van diverse vervangingsinvesteringsprojecten (€ 0,889 miljoen) en vervangen van diverse pompinstallaties op rioolgemalen (€ 0,404 miljoen). Daarentegen dalen de bestaande afschrijvingen (-€ 0,208 miljoen).

Stijging 2007 –2008: € 1,473 miljoen

Deze stijging bestaat uit het opleveren van diverse vervangingsinvesteringsprojecten (€ 0,952 miljoen) en de realisatie van de uitbreiding van Oudewater (€ 0,233 miljoen) en Wijk Bij Duurstede (€ 0,339 miljoen). Daarentegen dalen de bestaande afschrijvingen (-€ 0,051 miljoen).

Stijging 2008 –2009: € 1,706 miljoen

Deze stijging bestaat uit het opleveren van diverse vervangingsinvesteringsprojecten (€ 1,368 miljoen) en de realisatie van de uitbreiding van Montfoort (€ 0,083 miljoen), Nieuwegein (€ 0,349 miljoen) en Woerden (€ 0,180 miljoen). Daarentegen dalen de bestaande afschrijvingen (-€ 0,292 miljoen).

Stijging 2009 –2010: € 1,474 miljoen

Deze stijging bestaat uit het opleveren van diverse vervangingsinvesteringsprojecten (€ 0,212 miljoen) en de realisatie van de uitbreiding van de Bilt (€ 1,209 miljoen), Maarsbroek (€ 0,177 miljoen) en de Meern (€ 0,115 miljoen). Daarentegen dalen de bestaande afschrijvingen (-€ 0,249 miljoen).

3.5 Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens (15.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger en beheersregister), teneinde de staat van de vaarwegen en havens zichtbaar te maken. Het op basis van het beheersplan vaarwegen aanleggen, verwerven, verbeteren en onderhouden van vaarwegvoorzieningen. Alle activiteiten die een waterschap uitvoert als nautisch beheerder belast met het regelen van het scheepvaartverkeer op basis van de Scheepvaartverkeerswet.

De beleidsproducten die onder dit beleidsveld vallen zijn:

- Beheersinstrumenten vaarwegen en havens (15.100);
- Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens (15.200);
- Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens (15.300).

Relevante nota's	Nota's <ul style="list-style-type: none"> • Nota vaarwegbeheer	Datum vastgesteld Augustus 2000
-------------------------	--	---

Algemeen Het waterschap is met de provincies Utrecht en Zuid-Holland in gesprek over de overdracht van het onderhoud en het vaarwegbeheer van de Oude Rijn. Over de uitgangspunten is inmiddels overeenstemming. Via een reglementswijziging zal de overdracht geformaliseerd moeten worden. Daarnaast is het waterschap met deze provincies in overleg over de kosten met betrekking tot het vaarwegbeheer die de waterschapstaak overstijgen. Het waterschap is van mening dat deze kosten ten laste van het algemeen belang in casu deze provincies behoren te komen. De opbrengsten worden in deze voorjaarsnota geraamd op structureel € 0,500 miljoen per jaar.

3.5.1 Verkeersregeling en verkeersregeling vaarwegen (15.300)

Bediening sluisen en bruggen. Het waterschap heeft als vaarwegbeheerder de zorg voor de bediening van een aantal sluisen en bruggen in handen. Deze sluisen zijn: Bodegraven, Hekendorp, Oudewater, Haanwijk (Harmelen), Woerdense Verlaat en de brug over de Dubbele Wiericke in Nieuwerbrug. Onderzocht gaat worden of de bediening van deze objecten op een andere wijze kan geschieden dan decentrale bediening op lokatie. Bovendien zal de huidige bedieningsintensiteit kritisch worden bekeken. De bediening van de sluis en de brug in Bodegraven blijft door sluiswachters geschieden.

3.5.2 Investeringen

Tabel: Investeringen	(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					Totaal
		2005	2006	2007	2008	2009	
	Doelstelling 15.00 (automatisering kunstwerken)	0,191	0,400	0,760	0,100	0,000	1,451
	Totaal	0,191	0,400	0,760	0,100	0,000	1,451

3.5.3 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Beheersinstrumenten vaarwegen/ havens		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Aanleg en onderhoud vaarwegen/ havens		0,476	0,489	0,485	0,465	0,552	0,551
Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens		-0,490	-0,500	-0,510	-0,520	-0,530	-0,541
Totaal inrichting en onderhoud vaarwegen en havens		-0,014	-0,011	-0,025	-0,055	0,022	0,010
Index		100	79	174	382	-152	-69

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Variabele kosten		-0,406	-0,392	-0,400	-0,408	-0,416	-0,424
Personele kosten		0,147	0,140	0,143	0,147	0,151	0,154
Afschrijvingen		0,150	0,150	0,138	0,113	0,152	0,148
Rente		0,097	0,098	0,097	0,095	0,135	0,131
Geactiveerde overhead		-0,003	-0,008	-0,004	-0,003	0,000	0,000
Totaal per kostensoort		-0,014	-0,011	-0,025	-0,055	0,022	0,010
Index		100	79	174	382	-152	-69

3.6 Vergunningverlening en handhaving keur (16.000)

- Omschrijving van het beleidsveld** Op dit beleidsveld worden de volgende zaken verantwoord:
- Het maken en onderhouden van de verordening van het waterschap waarin de ge- en verbodsbepalingen zijn opgenomen ten aanzien van beheer, onderhoud en gebruik van de waterstaatkundige infrastructuur;
  - De regulering op basis van de Keur en andere waterstaatkundige wet- en regelgeving;
  - Het houden van toezicht en het toepassen van (juridische) middelen gericht op het naleven van de keur en andere waterstaatkundige wet- en regelgeving.

De beleidsproducten die onder dit beleidsveld vallen zijn:

- Keur (16.100);
- Vergunningen en keurontheffingen (16.200);
- Handhaving keur (16.300).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Keur	December 1996
	• Beleidsnota dempingen	December 2000
	• Regulering onderbemalingen	Oktober 2002

3.6.1 Keur (16.100)

Keur Het waterschap beschikt op grond van de Waterschapswet over de bevoegdheid een keur vast te stellen. In 1996 heeft het waterschap een keur opgesteld. De huidige keur is door nieuwe inzichten toe aan vervanging. In 2005 zal daarom een nieuwe keur verschijnen. Hierbij sluit het waterschap aan bij de landelijke ontwikkelingen.

Vergunningverlening keur In 2005 wordt het VenH-systeem geschikt gemaakt voor het verwerken van keurvergunningen. Doel is het efficiënter kunnen werken. Het systeem biedt termijnbewaking en een voorschriftenbibliotheek. Hierdoor is de doelstelling om vanaf 2007 95% van de vergunningen binnen de wettelijke termijn (8 weken) af te handelen wel haalbaar (doelstelling 16.1).
Ook zal gekeken worden naar de mogelijkheid om een systeem van meldingen in te voeren. Dit houdt in dat niet voor elke aanpassing aan een watergang of waterkering een vergunning behoeft te worden aangevraagd, maar dat bepaalde categorieën met een melding kunnen worden afgedaan. Als de melding past in het beleid, behoeft geen vergunning verleend te worden.

3.6.2 Vergunningen en keurontheffingen c.q. handhaving keur (16.200 en 16.300)

Handhaving keur (vergunningen) In 2004 is gestart met de handhaving van de keurbepalingen door het inzetten van een specifieke handhaver keur. Dit heeft erg goed gewerkt en tegelijkertijd aan het licht gebracht dat er voor één handhaver te veel werk is. De verwachting is dat in 2006 de agrarische milieu-inspecteurs wel wat van het toezicht op de vergunningen kunnen overnemen, maar dat dat niet voldoende is om alle gebeurtenissen in strijd met de keur te kunnen opsporen en ongedaan maken. Vandaar dat er uitbreiding van de formatie met 1 fte handhaver keur noodzakelijk is. Op die manier kan projectmatig gewerkt worden aan bijvoorbeeld het onder handen nemen van wildgroei op een kade of langs een hoofdwatergang.

Schouw Op grond van de keur voeren schouwmeesters jaarlijks zowel als ambtenaren schouw over de onderhoudsverplichtingen van de ingelanden. De volgende schouwvoeringen vinden plaats:

- Dijkschouw (Lekdijk in het voorjaar, de zomer en het najaar);

- Kweldammen;
- Hoogwatervoorzieningen;
- Onderhoud van tertiaire watergangen (najaarschouw: verwijderen waterplanten en diepteschouw: afmeting en diepte).

Door het accent van de schouwvoering geleidelijk aan te verleggen van controle op verwijdering van waterplanten naar de controle op afmetingen wil het waterschap onder waarborging van voldoende afvoer- en bergingsmoeilijkheden de volgende doelen bereiken:

- Het waarborgen van open waterberging door het instandhouden van alle aanwezige watergangen;
- Het verbeteren van de waterkwaliteit;
- Het verminderen van de baggeraangroei van de primaire watergangen.

Het schouwteam heeft de afgelopen jaren hard gewerkt aan het verwerken van alle schouwkaarten en de aanschrijving binnen de daarvoor gestelde termijnen af te handelen. Het schouwteam bestaat uit 2,6 fte (waarvan 0,9 tijdelijk ingehuurd). Gebleken is dat deze formatie absoluut het minimum is waarmee dit werk gerealiseerd kan worden. Daarom wordt de formatie met 1 fte administratief medewerker keur uitgebreid. (zie ook paragraaf 4.2).

Het waterschap heeft in 2003 de planning voor de gebieden waar de diepteschouw wordt uitgevoerd aangepast aan het baggerprogramma. Inmiddels blijkt de uitvoering van het baggerprogramma af te wijken van de planning. In 2005 wordt daarom een discussienota opgesteld om te bezien of aanpassing nodig is en besluitvorming daarover moet plaatsvinden.

3.6.3 Doelstellingen

Nr	Doelstellingen	Tussendoelstelling
16.00	Vergunningverlening en handhaving keur	
16.01	Het percentage keurvergunningen dat binnen de gestelde termijn wordt afgehandeld moet in 2007 95% zijn.	1) Het percentage keurvergunningen dat binnen de gestelde termijn wordt afgehandeld moet in 2005 75% zijn in 2006 85% zijn. 2) Het VenH-systeem is in 2006 ook geschikt voor de behandeling van keurvergunningen.

3.6.4 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	Keur	0,014	0,005	0,005	0,005	0,005	0,017
	Vergunningen en keurontheffingen	0,270	0,295	0,302	0,309	0,316	0,324
	Handhaving keur	0,385	0,450	0,461	0,471	0,482	0,494
	Totaal vergunningverlening en handhaving keur	0,669	0,750	0,768	0,785	0,804	0,834
	Index	100	112	115	117	120	125

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	Variabele kosten	0,151	0,151	0,156	0,158	0,161	0,175
	Personele kosten	0,517	0,599	0,612	0,627	0,643	0,659
	Afschrijvingen	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Rente	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Geactiveerde overhead	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Totaal per kostensoort	0,669	0,750	0,768	0,785	0,804	0,834
	Index	100	112	115	117	120	125

3.7 Beheersing van lozingen (17.000)

Omschrijving van het beleidsveld Regulering op basis van de Wvo en daaruit voortvloeiende of daarmee samenhangende regelgeving alsmede daaraan gerelateerde overeenkomsten. Het door toezicht en het toepassen van (juridische) middelen bereiken dat de Wvo, daaruit voortvloeiende of daarmee samenhangende regelgeving alsmede daaraan gerelateerde overeenkomsten worden nageleefd. Advisering en toetsing van gemeentelijke rioleringsplannen en de beschikking op aanvragen tot een financiële bijdrage voor de sanering van ongewenste lozingen op oppervlaktewater dan wel voor het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering. Activiteiten en projecten van waterschappen die uitsluitend zijn gericht op de aanpak van (vaak specifieke) diffuse emissies van derden.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld beheersing van lozingen vallen zijn:

- WVO-vergunningen en meldingen (17.100);
- Handhaving WVO (17.200);
- Rioleringsplannen en subsidies lozingen (17.300);
- Aanpak diffuse emissies derden (17.400).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	<ul style="list-style-type: none"> • Nota afkoppelen • Beleidsnotitie IBA's (rioolaanleg niet kwetsbare gebieden)	<ul style="list-style-type: none"> • Juni 2002 • Juni 2003

3.7.1 WVO-vergunningen en meldingen (17.100)

Vergunning-verlening WVO Aansluit- en overstortvergunningen
Overstorten die een bedreiging vormen voor de dier- of volksgezondheid zijn in 2003 allemaal voorzien van een vergunning. In deze risicovolle-overstortvergunning is opgenomen dat de gemeente een saneringsplan moet opstellen en vóór 2005 dat plan moet hebben uitgevoerd. Dit is niet door alle gemeenten gerealiseerd. Het waterschap verleent daarom in 2005 nieuwe vergunningen met nieuwe haalbare termijnen (lopend tot 2007).

In 2006 zal het waterschap aan alle gemeenten een aansluitvergunning en een vergunning voor alle overstorten verlenen. De medewerking van gemeenten bij het aanleveren van gegevens is essentieel voor het slagen hiervan.

De handhaving zal zich vanaf 2005 richten op het indienen van de saneringsplannen door gemeenten en het uitvoeren van de saneringsmaatregelen. Na 2005 gaat het waterschap ook toezicht houden op de verplichtingen voortvloeiend uit de aansluit- en de overall-overstortvergunningen.

Huishoudelijk afvalwater

De AmvB Huishoudelijk afvalwater stelt dat per 1 januari 2005 alle ongezuiverde lozingen van huishoudelijk afvalwater verboden worden. Op een aantal plaatsen zullen IBA's worden geplaatst. In het geval dat er een IBA geplaatst moet worden, zal er een lozingsvergunning door het waterschap worden verleend. Voor al deze werkzaamheden zal assistentie worden gevraagd van een ingenieursbureau dan wel een uitzendkracht.

De subsidieregeling ten behoeve van de stimulering riool aanleg in het buitengebied loopt door tot 1 januari 2008. Dit heeft gevolgen voor het moment van aansluiten van de diverse percelen. Het handhavingprogramma dat in 2005 wordt opgestart houdt hiermee rekening. Deze handhaving kan inhouden dat er gecontroleerd en zonodig afgedwongen gaat worden dat de lozingen op de riolering of met vergunning op een voorziening (bijv. IBA) worden aangesloten. Ook kan het inhouden dat er lozingen op dezelfde wijze als voorheen op oppervlaktewater mogen blijven lozen (tot uiterlijk 1 januari 2008) totdat aansluiting op het riool mogelijk is. Welke manier van handhaving plaatsvindt

Inzet personeel derden

hangt af van de gemeenten en de individuele lozer. Daar waar riolering ligt zal aansluiting worden afgedwongen. Als er aansluiting op de riolering vóór 2008 plaatsvindt zal daarop gewacht worden.

Vergunningverlening Wvo

Vergunningen die zijn verleend aan bedrijven die bepaalde zwartelijst-stoffen lozen moeten in 2005 zijn herzien. Daarna wordt elke 5 jaar beoordeeld of de lozing nog plaatsvindt volgens de nieuwste stand der techniek.

Ook de overige vergunningen worden beoordeeld op actualiteit (is de vergunning nog toegesneden op de situatie van het bedrijf en de technische ontwikkelingen).

3.7.2 Handhaving WVO (17.200)

Algemeen De handavingsinspanningen worden sinds 2004 geënt op de probleemanalyse en prioritering die volgens de PNP-methodiek van de Unie van Waterschappen stand is gekomen. De verwachting is dat in 2006 de handavingsinspanningen zich meer gaan richten op gemeenten (overstort- en aansluitvergunningen) en burgers (voorlichting over en handhaving van het gebruik materialen en pleziervaart) en minder op de bedrijven.

3.7.3 Rioleringsplannen en subsidies lozingen (17.300)

Stimulering aansluiting riolering In 2005 en 2006 wordt het merendeel van de 760 resterende ongerioleerde percelen en woonboten aangesloten op de riolering. Naar verwachting zal het aantal door het waterschap te beheren IBA's beperkt zijn (circa 50) en is het beheer begroot bij de sector Zuiveringsbeheer. De laatste stimuleringsregelingen voor aansluiting op de riolering lopen eind 2007 af.

Waterketen-beleid/riolerings-plannen In 2005 wordt het waterketenbeleid van het waterschap vastgesteld. Dit beleid wordt voor een belangrijk deel ingekaderd door met name de IBO-rapportage, de Europese kaderrichtlijn water, het Nationaal bestuursakkoord Water en de Rijksvisie op de Waterketen. Het waterketenbeleid van het waterschap zal richting moeten geven aan de beantwoording van 2 vragen: de mate waarin de emissies moeten worden teruggedrongen uit de riolering en RWZI en welke werkwijze nodig is om gestelde inhoudelijke doelen te bereiken. Dit vergt veel overleg met onze partners in de waterketen om tot een optimale en maatschappelijk verantwoorde inrichting van de waterketen te komen. Optimalisatiestudies en afvalwaterakkoorden zijn instrumenten waarmee dit proces kan worden gestroomlijnd. Om op adequate wijze invulling te kunnen geven aan bovenstaande is structurele personele capaciteit nodig van 1,0 fte. De kosten hiervoor worden grotendeels gedekt uit een verlaging op de variabele kosten van € 0,035 vanaf 2006. De noodzaak van inhuur van personele capaciteit wordt hierdoor beperkt (zie ook paragraaf 4.2).

Voor het afkoppelen van hemelwater geldt voor 1 januari 2007 de doelstelling dat het waterschap het opstellen van 10 afkoppelplannen en het afkoppelen van 50 ha verhard oppervlak subsidieert. Naast deze subsidieverstrekking wordt ook bij de watertoetsprocessen, de waterplannen en de rioleringsplannen het afkoppelen of niet aankoppelen van verhard oppervlak onder de aandacht gebracht en waar mogelijk geëist.

3.7.4 Aanpak diffuse emissies derden (17.400)

Emissie-beheersplan 2003-2007 In 2006 en 2007 vindt de verdere uitvoering plaats van de maatregelen van het Emissiebeheersplan 2003-2007. Onder andere een onderzoek naar alternatieven voor bestrijdingsmiddelen voor landbouw, de bepaling van de mogelijkheden van een verbod op chemische onkruidbestrijding en het stimuleren van duurzaam bouwen. In 2006 zal de voortgang gerapporteerd worden aan het bestuur en in 2007 wordt een nieuw Emissiebeheersplan opgesteld.

3.7.5 Doelstellingen

Nr	Doelstellingen	Tussendoelstelling
17.00	Beheersing van lozingen	
17.01	Afkoppelen hemelwater : Doelstelling voor 1 januari 2007: subsidiëren van het opstellen van 10 afkoppelplannen en subsidiëren van het afkoppelen van 50 ha verhard oppervlak. (Besluitvorming Burap 2004-1)	1) De subsidieregeling afkoppelen van verhard oppervlak wordt begin 2005 geëvalueerd. (besluitvorming Burap 2004-2) 2) In 2006 worden de resterende afkoppelplannen gesubsidieerd. 3) in 2006 wordt de afkoppeling van de resterende ha gesubsidieerd.
17.02	Eind 2006 is voor alle rioolaansluitpunten en riooloverstorten van de gemeentes een geactualiseerde vergunning verleend waarin voorschriften zijn opgenomen ten aanzien van: - het halen van de basisinspanning en het streven naar invulling van het waterkwaliteitsspoor; - de monitoring van het afgevoerde afvalwater naar de r.w.z.i.; - de monitoring van de overstortlozingen en het opstellen van een incidentenplan.	1) In 2005 zijn met alle gemeenten afspraken gemaakt over het bereiken van de basis-inspanning (besluitvorming Burap 2004-2). 2) In 2005 is voor alle gemeenten een eerste waterkwaliteitsspoortoetsing uitgevoerd. 3) In 2005 en 2006 worden in totaal aan 23 gemeenten aansluit- en overstortvergunningen verleend. Naar verwachting zal in 2005 het merendeel van de vergunningen zijn verleend. In 2006 zullen aan circa 10 resterende gemeenten de vergunningen worden verleend. (besluitvorming Burap 2004-2). 4) Via het vergunningenspoor de risicovolle overstorten met prioriteit doen saneren door gemeenten in 2006 (besluitvorming Burap 2004-2).
17.03	In 2005 is de handhaving van de WVO op een adequaat niveau gebracht (voldoet aan het landelijk gewenst niveau). (besluitvorming Burap 2004-2).	
17.04	Alle bedrijven die vallen onder het Lozingenbesluit open teelt zijn in 2005 bezocht en voldoen aan het lozingenbesluit.	- In 2005 worden 470 bedrijven bezocht. Daarmee zijn vanaf 2000 alle 1500 bedrijven bezocht
17.05	In 2006 beschikt 95% van de vergunningplichtige bedrijven over een adequate vergunning. (Besluitvorming Burap 2004-2)	In 2005 beschikt 90% van de vergunningplichtige bedrijven over een adequate vergunning (Besluitvorming Burap 2004-2).
17.07	Uitvoering van de maatregelen van het Emissiebeheersplan 2003-2007. Onder andere onderzoek naar alternatieven voor bestrijdingsmiddelen voor landbouw, mogelijkheden bepalen verbod chemische onkruidbestrijding, stimuleren duurzaam bouwen.	1) De eerste bestuurlijke rapportage over de uitvoering van het emissiebeheersplan zal begin 2005 aan het bestuur worden voorgelegd. (Besluitvorming Burap 2003-1). 2) In 2006 vindt een voortgangsrapportage plaats aan het bestuur. 3) In 2007 wordt een nieuw Emissiebeheersplan opgesteld.
17.08	Via samenwerking met betrokken gemeenten optimaliseren van de gehele afvalwaterketen te beginnen bij uitbreidingen/aanpassingen van zuiveringstechnische werken of bij grote investeringen in de riolering.	1) Vanaf 2006 wordt onderzocht of het overnemen van het beheer en onderhoud van gemeentelijke rioolgemaal een optimalisatie geeft van de prestatie van rwzi's. 2) In 2006 worden 3 optimalisatie studies opgestart. 3) In 2006 en verder wordt het in 2005 opgestelde Waterketenbeleid van HDSR uitgevoerd.
17.09	Stimuleren in 2005 en 2006 van aansluiten op riolering van het merendeel van de 760 (stand 1-1-2005) resterende ongerioleerde percelen en woonboten. Beheren van IBA's van aantal resterende lozingen (circa 50). Voor overige resterende lozingen het lozingenbesluit gaan handhaven.	

3.7.6 Investerings

Tabel: Investerings	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					Totaal
		2005	2006	2007	2008	2009	
Doelstelling 17.00 (aanpak ongerioleerd Utrecht/AmvB glastuinbouw/Lozing huishoudelijk afvalwater)	1,559	0,018	0,000	0,000	0,000	1,577	
Doelstelling 17.01 (afkoppelplannen)	0,411	0,301	0,348	0,000	0,000	1,060	
Doelstelling 17.02 (stimuleringsregelingen)	1,756	0,698	0,500	0,000	0,000	2,954	
Doelstelling 17.06	0,037	0,000	0,000	0,000	0,000	0,037	
Doelstelling 17.08 (optimalisatie studies)	0,102	0,063	0,000	0,000	0,000	0,165	
Totaal	3,866	1,079	0,848	0,000	0,000	5,793	

3.7.7 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		WVO-vergunningen en meldingen	0,800	0,792	0,794	0,809	0,803
Handhaving WVO	0,868	0,917	0,940	0,942	0,964	0,987	
Rioleringsplannen en subsidies lozingen	3,370	1,859	1,379	0,257	0,263	0,269	
Aanpak diffuse emissies derden	0,126	0,129	0,132	0,135	0,138	0,141	
Totaal beheersing van lozingen	5,165	3,697	3,244	2,143	2,167	2,218	
Index	100	72	63	41	42	43	

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Variabele kosten	2,430	2,121	1,711	0,573	0,584
Personele kosten	1,398	1,470	1,507	1,544	1,583	1,623	
Afschrijvingen	1,401	0,123	0,040	0,024	0,000	0,000	
Rente	0,002	0,005	0,003	0,001	0,000	0,000	
Geactiveerde overhead	-0,066	-0,022	-0,017	0,000	0,000	0,000	
Totaal per kostensoort	5,165	3,697	3,244	2,143	2,167	2,218	
Index	100	72	63	41	42	43	

3.7.8 Toelichting kostenoverzicht

Variabel Rioleringsplannen en subsidies lozingen
 Rioleringsplannen: Budget is alleen verlaagd vanaf 2006 met € 0,035 vanwege aanstellen van vaste medewerker "Waterketen en emissies" voor werkzaamheden als gevolg van de uitwerking van o.a. de IBO-rapportage en Rijksvisie op de Waterketen.

Subsidies lozingen: Afname in 2006 met € 0,342 miljoen en in 2007 met € 0,440 miljoen en vanaf 2008 worden er geen dotaties meer gedaan. De stand van de voorzieningen voor de stimuleringsregelingen zijn dan toereikend om te voldoen aan de geplande uitgaven.

Kapitaallasten De afname vanaf 2005 komt door de eenmalige bijdrage van € 1,174 miljoen voor de aansluiting van ongerioleerde panden en woonboten in de gemeente Utrecht.

3.8 Heffing en invordering (18.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het opstellen en actueel houden van wet- en regelgeving, het opleggen van aanslagen en het afhandelen van verzoek-, bezwaar- en beroepsprocedures op het gebied van belastingenaanslagen. Betalingsverwerking, kwijtschelding en (dwang)invorderingsmaatregelen op het gebied van waterschapsbelastingen.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld heffing en invordering vallen zijn:

- Belastingheffing (18.100);
- Invordering (18.200).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Kostentoedelingsverordening	2001
	• Omslagklasseverordening	1995
	• Kwijtscheldingsregeling	1997

3.8.1 Belastingheffing (18.100)

Ontwikkelingen Voor 2006 zijn een beperkt aantal nieuwe ontwikkelingen te verwachten. Implementatie van eventuele wijzigingen in het belastingstelsel op basis van het IBO rapport, onder andere over financiering van de waterschappen zal naar verwachting niet plaatsvinden voor 2008. Tot die tijd zal er met het huidige systeem voor de omslagheffing worden gewerkt. Dit hangt echter wel af of de leverancier het systeem tot die tijd wil onderhouden. In 2005 wordt onderzocht op welke wijze de elektronische dienstverlening kan worden verbeterd. De resultaten van dit onderzoek zullen ook in 2006 uitgewerkt worden. Een onderdeel daarvan kan zijn het op elektronische wijze aangifte doen door bedrijven voor de verontreinigingsheffing. Invoering van een dergelijk systeem heeft pas zin als de aangiften geautomatiseerd kunnen worden doorgevoerd in het heffingensysteem. Daarvoor zullen waarschijnlijk aanzienlijke aanpassingen nodig zijn. Bij de behandeling van de begroting 2006 zal daar nog nader op worden teruggekomen.

3.8.2 Invordering (18.200)

Algemeen Als alle aanslagen tegelijkertijd opgelegd gaan worden, gaat ook de inning en invordering synchroon lopen. Dit houdt in dat alle vorderingsregels per belastingschuldige op 1 aanmaning en op 1 dwangbevel worden verenigd. Per saldo zullen dus minder aanmaningen en dwangbevelen worden verzonden, waardoor de geraamde opbrengst daarvan met ca. € 0,140 miljoen afneemt t.o.v. de begroting voor 2005. Tegelijkertijd worden wij geconfronteerd met een harde kern die moeilijk tot betaling is te bewegen, wat een lichte verhoging van de invorderingkosten tot gevolg heeft.

Heffingsmaatstaven Heffingsmaatstaven ingezetenenomslag
Verwacht wordt dat de jaarlijkse stijging met 2000 ingezetenen zich gestaag zal doorzetten. Daarom is er geen afwijkend beeld t.o.v. 2005

Heffingsmaatstaven gebouwd

De WOZ-waarden zijn door de gemeenten opnieuw getaxeerd. Ten opzichte van de vorige taxatieronde zijn het aantal heffingseenheden behoorlijk gestegen.

Heffingsmaatstaven ongebouwd

Het Rijk heeft aan de hand van het IBO-rapport de keuze gemaakt om het bestaande belastingstelsel te vereenvoudigen. Deze vereenvoudiging wordt de komende jaren uitgewerkt. Zij laat de omslag ongebouwd in stand.

Nog niet duidelijk is of de maatstaf voor de heffing van het ongebouwd de oppervlakte blijft of wordt vervangen door de waarde in het economisch verkeer. Het is ook nog mogelijk dat de afgesplitste oppervlakten die bij het "gebouwd" behoren weer deel zullen gaan uitmaken van het ongebouwd.

Heffingsmaatstaven verontreinigingsheffing

Ten opzichte van 2005 wordt rustige ontwikkeling verwacht. Gerekend wordt met een toename van 1250 huishoudens.

3.8.3 Investerings

Tabel: Investerings	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					Totaal
		2005	2006	2007	2008	2009	
	Doelstelling 18.00 (vervanging belastingmodules)	0,200	0,085	0,000	0,000	0,000	0,285
	Totaal	0,200	0,085	0,000	0,000	0,000	0,285

3.8.4 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Belastingheffing	2,716	2,880	3,187	3,239	3,292
Invordering	0,412	0,517	0,528	0,539	0,550	0,562	
	Totaal heffing en invordering	3,127	3,396	3,715	3,778	3,842	3,692
	Index	100	109	119	121	123	118

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Variabele kosten	2,471	2,762	2,817	2,873	2,931
Personele kosten	0,660	0,636	0,652	0,669	0,685	0,703	
Afschrijvingen	0,000	0,000	0,215	0,215	0,215	0,000	
Rente	0,000	0,000	0,030	0,021	0,011	0,000	
Geactiveerde overhead	-0,003	-0,002	0,000	0,000	0,000	0,000	
	Totaal kostensoorten heffing en invordering	3,127	3,396	3,715	3,778	3,842	3,692
	Index	100	109	119	121	123	118

3.8.5 Toelichting kostenoverzicht

Variabel Naast de autonome kostenwijzigingen zoals die hieronder beschreven worden, stijgen de kosten voor de heffing en invordering door inflatie met € 0,054 miljoen in 2006 (ten opzichte van 2005) tot € 0,282 miljoen in 2010.

Belastingheffing

Stijging kosten van de belastingheffing door stijging van de kosten van aanslagen van de ingezetenenomslag WVO particulieren en kleine bedrijven en omslag gebouwd en ongebouwd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de stijging van kosten van diensten door derden.

Invordering

Stijging van de kosten van de invordering door lager opbrengsten van aanmaningen en dwangbevelen.

Kapitaallasten De afschrijvingslasten nemen in 2007 tot en met 2009 toe met € 0,215 miljoen wegens de afschrijving van nieuw opgeleverde belastingmodules ten behoeve van de belastingheffing.

3.9 Algemene bedrijfsvoering (19.000 en 21.000)

Omschrijving van het beleidsveld Alle activiteiten die gericht zijn op het besturen van het waterschap, waaronder de ambtelijke voorbereiding van bestuursvergaderingen. De centrale en extern gerichte voorlichtende activiteiten van het waterschap.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld algemene bedrijfsvoering vallen zijn:

- Bestuur (19.100);
- Externe communicatie (19.200);
- Ondersteunende producten (21.100).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Voorjaarsnota 2004 (2005-2009)	21 april 2004
	• Nota financiële grondslagen	21 april 2004
	▪ Regeling Financieel Beheer	September 2002
	▪ Communicatiebeleidsplan	15 december 2004
	▪ Informatie Beleids Plan	2003

3.9.1 Externe communicatie (19.200)

Externe communicatie Op 15 december 2004 heeft het algemeen bestuur het communicatiebeleidsplan 2005-2008 vastgesteld. Als uitvloeisel hiervan is in 2005 op het gebied van de interne communicatie ondermeer al gestart met de vernieuwing van het intranet, dat een belangrijke rol krijgt in het kennismanagement binnen onze organisatie. Bij de externe communicatie is gestart met de vernieuwing van de internetsite, waarin de elektronische dienstverlening duidelijk gestalte gaat krijgen, met het opzetten van een elektronische nieuwsbrief voor functionele relaties en met het opstellen van een crisiscommunicatieplan.

In 2006 worden deze ontwikkelingen uitgebouwd. Tevens wordt de komende jaren meer ingezet op de externe communicatie rond projecten. Juist de projecten waarin samen wordt gewerkt met mede-overheden, ondermeer als gevolg van het NBW en de EKW, nemen in aantal en complexiteit toe en vergen dus ook inhoudelijk meer aandacht van de communicatie-adviseurs in hun ondersteunende rol voor de betreffende sectoren. Ook de introductie van gemeentelijke waterplannen en onze eigen watergebiedsplannen en de interactieve benadering van betrokken burgers en de samenwerking met andere instanties daarbij, vragen duidelijk meer aandacht en inzet op het gebied van de externe communicatie (zie ook paragraaf 4.2)

Deze ontwikkelingen zijn overigens toe te juichen. De waterschappen krijgen nu de kans om duidelijk te maken dat deze functionele overheid ook in het moderne waterbeheer onmisbaar is als professionele samenwerkingspartner en een goede externe communicatie is daarvoor onontbeerlijk.

Watch

Bij de uitvoering van het Watch-project voor jongeren willen we in de komende jaren het aantal deelnemers verder uitbouwen, nu er in de afgelopen jaren een goed netwerk is opgebouwd met lokale Natuur- en Milieu Educatieve centra en met gemeentelijke medewerkers met NME-taken. Het streven is dat elke jongere in ons werkgebied tenminste één keer in zijn/haar schoolloopbaan via Watch bij water in de eigen leefomgeving betrokken wordt. Daarbij willen we via Watch-specials, die waar mogelijk ontwikkeld worden in het kader van de gemeentelijke waterplannen, de betrokkenheid bij en het draagvlak voor lokale watermaatregelen vergroten.

3.9.2 Ondersteunende producten (21.100)

Personeelsbeleid en –beheer Professionalisering organisatie
De komende jaren staan in het teken van de verdere ontwikkeling van de kwaliteit en professionaliteit van de medewerkers. Dit resultaat wordt vanuit tweede zijden gevoed. Enerzijds is gestart met training van het hoog en het middenkader, waardoor zij beter in staat zijn, hun mensen te begeleiden en te coachen. Anderzijds wordt door middel van het houden van POPgesprekken (persoonlijk ontwikkelperspectief) en de uitkomsten daarvan, de rest van de organisatie getraind. Jaarlijks zal worden bepaald welke aandachtgebieden worden uitgewerkt. (bijv. 2005 – training functionering en POPgesprekken).

FUWATER

Uit het arbeidsvoorwaardenakkoord 2003-2004 zijn landelijk afspraken gemaakt omtrent de wijze van functiebeschrijven en functiewaarderen (FUWATER). De komende jaren zal nadere uitwerking van dit project plaatsvinden. Naar verwachting is de looptijd van het traject anderhalf tot twee jaar. Start project eind 2005 /begin 2006.

Kwaliteit, Arbeid en Milieu In navolging van de sector Zuiveringbeheer is organisatiebreed gestart om een KAM-systeem op te zetten, gevolgd door certificering. KAM staat voor Kwaliteit, Arbeidsomstandigheden en Milieu. Kwaliteit heeft te maken met een goed product of een proces dat optimaal verloopt. Arbeidsomstandigheden staan voor gezond en veilig werken en welzijn en milieu heeft alles te maken met het zorgzaam en duurzaam omgaan met het milieu. Het traject is eind 2004 gestart en loopt tot en met 2007.

Concern control en financieel beleid In 2004 zijn de administratieve systemen klaargemaakt voor verdere optimalisatie. Om de functionaliteit van het systeem verder uit te bouwen en om het doorontwikkelen van rapportages mogelijk te maken was het noodzakelijk om meer volgens de standaarden van het systeem te gaan werken. Door het beperken van het maatwerk en een upgrade van de software naar een nieuwere versie is aan deze voorwaarde voldaan. Het uitbouwen van de functionaliteit en het ontwikkelen van de rapportages is nu gestart en zal de komende jaren nog veel tijd en geld vragen. De kosten voor deze ontwikkelingen tezamen met het technisch en functioneel beheer zijn jaarlijks geraamd op € 0,200 miljoen. Naast de aanpassingen in de systemen zullen ook veranderingen in de werkwijzen worden doorgevoerd die de betrouwbaarheid van de rapportages verbeteren.

Door het automatiseren van werkzaamheden is het mogelijk efficiënter te werken. Hierdoor is het niet noodzakelijk gebleken de 0,5 fte in te vullen die was ingeruimd ten behoeve van verzekeringsactiviteiten. Naar verwachting zal de huidige bezetting toereikend zijn voor de uit te voeren taken en werkzaamheden.

Interne faciliteiten Documentaire informatievoorziening
In 2006 wordt verder gewerkt aan de digitalisering van de documentenstromen binnen ons waterschap met behulp van het document management systeem (dms) Powerdocs. In 2005 is de focus gericht op de afronding van de introductie en implementatie van Powerdocs in de gehele organisatie. In 2006 moet een verdiepingsslag plaatsvinden onder meer door de introductie van workflow-applicaties. Deze applicaties moeten een forse ondersteuning geven voor een vlotte en kwalitatief goede afdoening van gestandaardiseerde administratieve processen (bijv. de afhandeling van meldingen/klachten, bezwaren tegen belastingaanslagen etc.).

Secretariële ondersteuning

De organisatie heeft in de afgelopen tien jaar een aanzienlijke ontwikkeling doorgemaakt. Ondermeer om deze reden is door een hierin gespecialiseerd bureau onderzocht of de omvang en organisatie van de secretariële ondersteuning aanpassing behoeft.

Als de uitkomsten van dit onderzoek leiden tot aanpassingen in formatieve zin, dan worden die bij de behandeling van de concept-begroting 2006 in beeld gebracht.

Informatiebeleid en automatisering

Informatie Beleidsplan 2004 – 2007

Het Informatiebeleidsplan 2004 – 2007 (AB, 25 feb 2004) geeft richting aan de informatievoorziening in de komende jaren. In het kader van dit plan worden er verschillende projecten uitgevoerd. De belangrijkste projecten in 2006 zijn :

- **Elektronische dienstverlening**
Dit project is gestart met het bepalen van de te volgen koers en ambitieniveau. Vervolgens zal er een implementatietraject volgen. Deze implementatiefase zal de komende jaren (tot/met 2007) in beslag nemen.
- **Informatiearchitectuur**
Landelijk participeren 17 waterschappen in het project Waterschaps Informatie Architectuur (WIA). HDSR zal daarbij aansluiten in het kader van het eigen project waterschapsarchitectuur dat in het voorjaar van 2005 zal starten en doorlopen tot in 2006.
- **Stuurinformatie**
De rapportages uit de verschillende geautomatiseerde systemen met behulp van Business Object is aanzienlijk verbeterd. Een volgende stap in de informatievoorziening is rapporteren van gegevens uit verschillende databases. Met het uitvoeren van het project Stuurinformatie wordt hieraan invulling gegeven. Dit project wordt gestart in 2005 en zal doorlopen in 2006.

Kantoorautomatisering

Vanuit de organisatie nemen de wensen ten aanzien van de kantoorautomatisering toe. Deze ontwikkeling zal zich doorzetten in de komende jaren. Het gereserveerde budget voor de komende jaren zal toereikend zijn. De kosten zullen wel stijgen, maar er wordt kostenvoordeel verwacht van de samenwerking met andere waterschappen. Deze samenwerking is geïnitieerd door de Tasforce ICT en is vervolgens ondergebracht in het Waterschapshuis.

Centrale (geo)grafische informatie

Binnen de waterschappen worden er een tweetal GIS-systemen gebruikt, Intwis en GIS6. Mede geïnspireerd door de samenwerkingsgedachte vanuit de Taskforce, wordt er gedacht aan samenwerking tussen deze twee organisaties. Op dit moment bestaat er nog geen concreet plan over de invulling van deze samenwerking. Om deze samenwerking te realiseren zal er echter de komende jaren een extra inspanning moeten worden geleverd. Indien nodig kan voor extra financiering hiervan aanspraak gemaakt worden het project GIS in het IBP 2004-2007.

3.9.3 Investerings

Tabel:

Investerings

(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					Totaal
	2005	2006	2007	2008	2009	
Doelstelling 19.00 (watch/bestuursverkiezingen)	0,037	0,307	0,567	0,037	0,037	0,985
Doelstelling 21.00 (IBP/vervanging kantoorautomatisering-meubilair/huisvesting)	3,231	1,021	1,021	1,021	1,021	7,315
Informatie Beleidsplan	0,236	0,000	0,000	0,000	0,000	0,236
Totaal	3,504	1,328	1,588	1,058	1,058	8,536

3.9.4 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Interne organisatie		1,200	1,385	1,415	1,447	1,479	1,512
Ondersteunende afdelingen		5,222	5,270	5,545	6,004	6,065	6,002
Bestuur		1,492	1,535	1,592	1,568	1,632	1,808
Huisvesting		2,185	2,456	2,497	2,544	2,577	2,629
Totaal algemene bedrijfsvoering		10,098	10,646	11,049	11,563	11,752	11,950
Index		100	105	109	115	116	118

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Variabele kosten		4,231	4,397	4,514	4,635	4,777	4,869
Personele kosten		4,666	4,896	4,963	5,087	5,214	5,344
Afschrijvingen		0,944	0,956	1,150	1,393	1,318	1,306
Rente		0,317	0,425	0,454	0,475	0,480	0,487
Geactiveerde overhead		-0,060	-0,027	-0,031	-0,027	-0,037	-0,056
Totaal kostensoorten algemene bedrijfsvoering		10,098	10,646	11,049	11,563	11,752	11,950
Index		100	105	109	115	116	118

3.9.5 Toelichting kostenoverzicht

Variabel

Interne organisatie en ondersteunende afdelingen

Toename door het opnemen van budget voor de uitvoering van een beleidsplan calamiteitenbestrijding in 2006 € 0,040 miljoen en daarna jaarlijks afnemend met € 0,005 miljoen per jaar.

Extra budget van € 0,050 miljoen voor training van het middenkader en management development.

Voor onderhoud van nieuw aan te schaffen intwismodules is in 2006 € 0,020 miljoen extra opgenomen en in 2007 nogmaals € 0,020 miljoen.

Afname van het budget voor verzekeringspremies met € 0,080 miljoen. Het budget hiervoor is bij andere afdelingen opgenomen.

Voor de dividendopbrengst is jaarlijks € 0,100 miljoen opgenomen.

Bestuur

Jaarlijkse toename is bijna geheel toe te schrijven aan te betalen contributies voor de Stowa en de Unie van Waterschappen jaarlijks rond de € 0,030 miljoen.

Doordat contributie gekoppeld is aan belastingopbrengsten, leiden stijgende belastingopbrengsten tot stijgende contributies.

Huisvesting

Jaarlijkse toename met € 0,050 miljoen vanwege extra huisvestingskosten.

Personeel

Voor training middenkader, het houden van functioneringsgesprekken en MD traject is € 0,050 miljoen extra opleidingskosten geraamd.

4 Financiële paragraaf

4.1 Uitgangspunten

- Financiële uitgangspunten** In deze Voorjaarsnota zijn de volgende financiële uitgangspunten gehanteerd:
- Het inflatiepercentage voor 2006 en verder voor de variabele kosten en de projectkosten is bepaald op 2,0%. Voor salariskosten is uitgegaan van 2,5%, waaronder een gedeelte voor autonome salarisverhogingen;
  - De deelname aan de Economische en Monetaire Unie (EMU) brengt met zich mee dat de Nederlandse overheid (en ook waterschappen) zich moeten houden aan de zogenaamde convergentiecriteria uit het Stabiliteitspact van Amsterdam. De inflatie maakt hier deel van uit. Binnen de EMU is afgesproken dat de inflatie beneden de 2,4% moet blijven;
  - De rekenrente voor nieuw af te sluiten langlopende leningen bedraagt 4,49% (Begroting 2005 4,87%), kortlopende leningen 2,4% (Begroting 2005 2,51%) en voor de reeds lopende leningen 5,82% (Begroting 2005 5,92%);
  - In het tarief dat wordt gebruikt voor het doorberekenen van uren in de projectkosten is een opslag opgenomen voor overhead;
  - Een werkweek van gemiddeld 37 uur (conform CAO waterschappen);
  - De inzet van de reserves is gebaseerd op 22,7% van de exploitatieomvang ultimo 2010;
  - Het waterschap houdt een reserveruimte aan voor het opvangen van calamiteiten in de exploitatiesfeer. De ondergrens van deze bandbreedte is 20% en de bovengrens 35% (bron: Nota financiële grondslagen).

4.2 Formatie en salariskosten

Algemeen In onderstaande tabel zijn de wijzigingen in de formatie met ingang van 2005 en volgende jaren opgenomen.

Tabel:
Overzicht
mutaties
formatie-
omvang

Sector/afdeling	Waterbeheer	Strategie en planvorming	Zuiverings-beheer	Financiën Belastingen	Staf A.I.Z.	Staf P.O.I	Directie	Totaal
Toegestaan per 01-01-2005	104.55	28.35	73.10	24.9	21.3	17.1	2.0	271.30
Mutaties 2005:								
Totaal ultimo 2005	104.55	28.35	73.10	24.9	21.3	17.1	2.0	271.30
Mutaties 2006	2.0	2.1	-1.5	-1.3	1.0	1.0		3.3
Totaal ultimo 2006	106.55	30.45	71.6	23.6	22.3	18.1	2.0	274.6
Mutaties 2007	-1.8		-1.0					-2.8
Totaal ultimo 2007	104.75	30.45	70.6	23.6	22.3	18.1	2.0	271.8
Mutaties 2008								
Totaal ultimo 2008	104.75	30.45	70.6	23.6	22.3	18.1	2.0	271.8
Mutaties 2009								
Totaal ultimo 2009	104.75	30.45	70.6	23.6	22.3	18.1	2.0	271.8
Mutaties 2010								
Totaal ultimo 2010	104.75	30.45	70.6	23.6	22.3	18.1	2.0	271.8

Toelichting

Sector Waterbeheer

- In 2006 is bij de afdeling Vergunningverlening en handhaving een uitbreiding geraamd van 2.0 fte ten behoeve van de administratieve afwikkeling van de schouwvoering (1.0 fte) en de handhaving van de Keur (1.0 fte). (§ 3.6.2).
- Na automatisering van het gemaal Rietveld (ultimo 2005) kan de functie van machinist vervallen (0,2 fte). Met betrouwen is een afvloeiingsregeling getroffen. (§ 3.3.4).

- Bij de afdeling Waterkering en ondersteuning is in 2006 een uitbreiding van een huidige functie geraamd van 0,2 fte vanwege de invoering van een verplichte toetsing van alle regionale waterkeringen. (§ 3.2.1).
- Bij de afdeling Waterkering en ondersteuning vindt – overeenkomstig de afspraken in het kader van de structuurwijziging WB/SP uit 2003 - een inhaalslag plaats voor het gegevensbeheer. In 2007 kan de formatie afnemen met 1,8 fte.

Sector Strategie en Plannen

- Bij de afdeling Waterketen en emissies (SPK) zou in 2006 de formatie afnemen met 1,0 fte vanwege pensionering van een medewerker. Vanwege permanent benodigde capaciteit bij de uitvoering van het waterketenbeleid en IBO-rapportage vervalt deze afname. In 2006 zal er een vaste medewerker voor deze 1,0 fte worden aangesteld. Grotendeels wordt dit gedekt door een besparing van € 0,035 miljoen vanaf 2006 op variabele kosten van het product Rioleringsplannen (17301). (§ 3.7.3).
- Bij afdeling Water en Ruimte (SPR) wordt 0,1 fte bovenformatief geformaliseerd en is er een noodzakelijke uitbreiding van 2 fte vanwege invoering van de Europese Kaderrichtlijn Water en de resultaatsverplichting die hierbij wordt opgelegd. Grotendeels wordt dit gedekt door een besparing van € 0,070 miljoen vanaf 2006 op variabele kosten. (§ 3.1.1).

Sector Zuiveringsbeheer

Door de in 1998 gewijzigde organisatiestructuur en werkwijze van de sector Zuiveringsbeheer is de formatie van 85 fte (1 januari 1997), in een periode van vijf jaar, teruggebracht tot 73,1 fte. Op grond van de opgedane ervaringen en autonome ontwikkelingen, zoals o.a. het BOA-systeem, verdere 'stroomlijning' van de organisatie van de regio's en pensionering zonder vervanging van medewerkers zal de formatie op 1 januari 2007 op 70,6 fte uitkomen. Sinds 1 augustus 2002 is de functie van hoofd afdeling Advies en Ondersteuning vacant. Door de afname van het aantal medewerkers als gevolg van pensionering en overplaatsing naar de regio's is aansturing van de afdeling door het sectorhoofd mogelijk. De vacature zal niet meer worden ingevuld.

Sector Financiën en Belasting

- Op de afdeling Financiën worden de werkzaamheden voor verzekering die overgekomen zijn van Algemene en Interne Zaken (0,5 fte) intern opgevuld. Deze 0,5 fte komt daardoor te vervallen (§ 3.9.2);
- In 2006 wordt op de afdeling Belastingen de functie van medewerker Invordering uitgebreid met 0,2 fte. Deze 0,2 fte is bovenformatief. Verder vindt er een afvloeiing plaats van de functie Deurwaarder (1 fte).

Stafafdeling Algemene en Interne Zaken

De formatie uitbreiding van 1,0 fte voor communicatie adviseur/voorlichter is het gevolg van het geaccordeerde communicatie beleidsplan. Op dit moment beschikt het cluster Communicatie van de afdeling AIZ over 2,0 fte voor de functie van communicatie-adviseur/voorlichter, verdeeld over 3 medewerkers. Als we het ambitieniveau van het communicatiebeleidsplan in de komende jaren ook willen realiseren, dan zal de capaciteit voor interne communicatie met ca. 10% moeten worden opgevoerd (meer inzet voor het nieuwe intranet, kennismanagement, voorbereiding crisiscommunicatie) en voor externe communicatie met ca. 40% (communicatie rond gemeentelijke waterplannen, watergebiedsplannen, watersysteem Leidsche Rijn, NBW en EKW). (§ 3.9.1).

Ter illustratie: in 2002 gingen 22 persberichten de deur uit, 48 persberichten in 2003 en 72 persberichten in 2004. De toename komt door omdat er meer naar buiten wordt getreden onder meer via samenwerkingsprojecten en redenerend vanuit het perspectief van de burgers en medeoverheden, duidelijk meer te melden hebben.

Stafafdeling Personeel, organisatie en informatie

- Uitbreiding van 0,5 fte bij de salarisadministratie;
- Bij de afdeling Informatie & Automatisering 0,5 fte voor uitbreiding van een drietal deeltijdfuncties naar 100%.

Salariskosten In de onderstaande tabel staan de salariskosten per sector vermeld. Onder de regel "totale salariskosten" staan de salariskosten die besteed worden aan projecten. Deze worden samen met de projecten geactiveerd en komen, over meerdere jaren uitgesmeerd, terug in de kapitaallasten (afschrijvingen). Per saldo resteren dan de salariskosten die in de exploitatie terechtkomen en dus rechtstreeks op de tarieven drukken.

Tabel: Salariskosten per sector	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Sector Waterbeheer	5,487	5,735	5,784	5,928	6,076
Sector Strategie en Plannen	1,827	1,997	2,047	2,098	2,150	2,204	
Sector Zuiveringsbeheer	3,907	3,915	3,952	4,051	4,152	4,256	
Sector Financiën en Belasting	1,456	1,425	1,460	1,497	1,534	1,573	
Stafafdelingen	2,756	2,941	3,015	3,090	3,167	3,246	
Totale salariskosten	15,433	16,013	16,257	16,663	17,080	17,507	
Salariskosten geactiveerd in projecten	0,885	0,955	0,948	0,972	0,996	1,021	
Totale salariskosten in exploitatie	14,549	15,058	15,309	15,691	16,084	16,486	
Index	100	103	105	108	111	113	

De toename van de totale salariskosten van jaar tot jaar worden in de onderstaande tabel gesplitst naar oorzaak. Bij de loonstijgingen is uitgegaan van 2,5% per jaar.

Tabel: Toename totale salariskosten per jaar	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2006	2007	2008	2009	2010
		Formatieve wijziging	0,189	0,153-	-	-
Loonstijging/inflatie	0,391	0,397	0,406	0,417	0,427	
Totaal mutatie	0,580	0,244	0,406	0,417	0,427	

Toelichting In 2006 nemen de totale salariskosten toe door een totale uitbreiding van 3,3 fte. De salariskosten dalen in 2007 door afname van 2,8 fte. Door inflatie nemen de lasten toe met € 0,391 miljoen. In de jaren 2007 tot en met 2010 stijgen de salariskosten door inflatie van € 0,397 miljoen tot € 0,427 miljoen. De totale salariskosten in de exploitatie worden verdeeld naar de beleidsvelden op basis van het aantal geschreven uren. Dit levert onderstaande verdeling op:

Tabel: Salariskosten per beleidsveld	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
		Planvorming	1,140	1,398	1,428	1,464	1,527
Aanleg en onderhoud waterkeringen	0,361	0,456	0,471	0,483	0,469	0,480	
Inrichting en onderhoud watersystemen	2,510	2,306	2,349	2,407	2,468	2,529	
Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	3,150	3,157	3,183	3,263	3,345	3,428	
Inrichting/onderhoud vaarwegen	0,147	0,140	0,143	0,147	0,151	0,154	
Vergunningverlening/handhaving keur	0,517	0,599	0,612	0,627	0,643	0,659	
Beheersing van lozingen	1,398	1,470	1,507	1,544	1,583	1,623	
Heffing en invordering	0,660	0,636	0,652	0,669	0,685	0,703	
Bestuur en externe communicatie	1,024	1,101	1,128	1,157	1,185	1,215	
Algemene bedrijfsvoering	3,642	3,795	3,834	3,930	4,029	4,129	
Totaal	14,549	15,058	15,309	15,691	16,084	16,486	
Index	100	103	105	108	111	113	

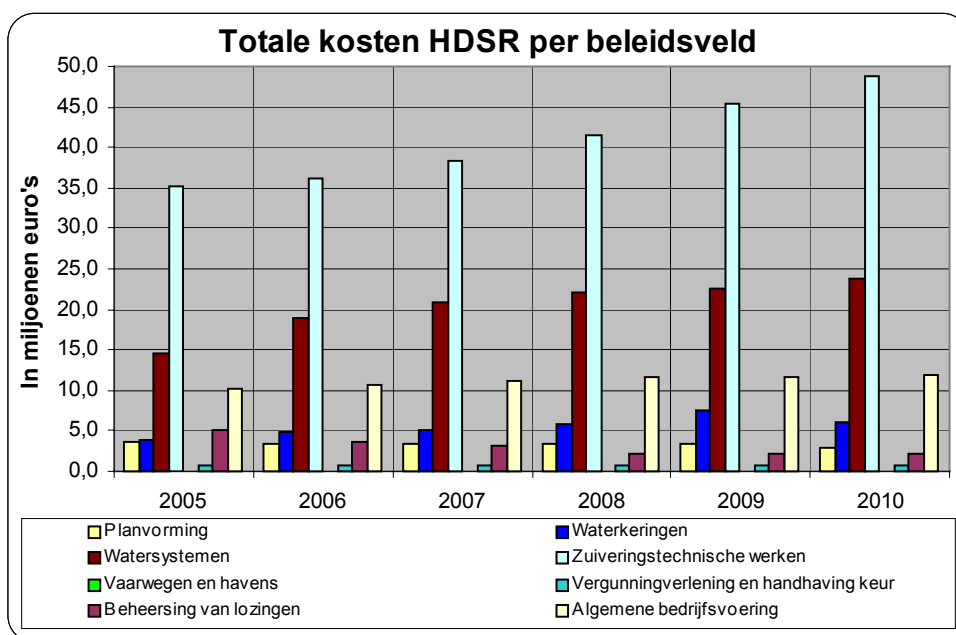

4.3 Totale kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct		(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)					
		2005	2006	2007	2008	2009	2010
Eigen plannen		2,302	2,220	2,123	2,115	2,005	1,681
Plannen derden		1,256	1,288	1,372	1,404	1,378	1,138
Totaal planvorming		3,558	3,508	3,495	3,519	3,383	2,819
Beheersinstrumenten waterkeringen		1,037	0,702	0,520	0,997	2,248	0,569
Aanleg en onderhoud waterkeringen		2,756	4,108	4,409	4,809	5,115	5,369
Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding		0,015	0,045	0,050	0,051	0,052	0,053
Totaal aanleg en onderhoud waterkeringen		3,808	4,855	4,979	5,857	7,415	5,991
Beheersinstrumenten watersystemen		0,872	0,674	0,876	0,893	0,700	0,715
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen		3,390	3,572	3,823	4,522	4,730	5,608
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems		4,791	8,330	9,722	9,986	10,079	10,073
Beheer hoeveelheid water		4,093	4,700	4,909	5,283	5,521	5,786
Calamiteitenbestrijding watersystemen		0,155	0,169	0,172	0,176	0,180	0,184
Monitoring watersystemen		1,310	1,437	1,448	1,346	1,290	1,306
Totaal inrichting en onderhoud watersystemen		14,611	18,882	20,950	22,206	22,499	23,670
Getransporteerd afvalwater		2,636	2,876	3,559	3,578	3,558	3,490
Gezuiverd afvalwater		24,352	25,092	26,524	29,518	33,323	36,680
Verwerkt slib		7,819	7,676	7,748	7,853	7,961	8,040
Afvalwaterbehandeling door derden		0,449	0,478	0,487	0,497	0,507	0,517
Totaal bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken		35,255	36,122	38,319	41,446	45,349	48,728
Beheersinstrumenten vaarwegen en havens		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens		0,476	0,489	0,485	0,465	0,552	0,551
Verkeersregeling / -veiligheid vaarwegen en havens		-0,490	-0,500	-0,510	-0,520	-0,530	-0,541
Totaal inrichting en onderhoud vaarwegen en havens		-0,014	-0,011	-0,025	-0,055	0,022	0,010
Keur		0,014	0,005	0,005	0,005	0,005	0,017
Vergunningen en keurontheffingen		0,270	0,295	0,302	0,309	0,316	0,324
Handhaving keur		0,385	0,450	0,461	0,471	0,482	0,494
Totaal vergunningverlening en handhaving keur		0,669	0,750	0,768	0,785	0,804	0,834
WVO-vergunningen en meldingen		0,800	0,792	0,794	0,809	0,803	0,822
Handhaving WVO		0,868	0,917	0,940	0,942	0,964	0,987
Rioleringsplannen/subsidies lozingen		3,370	1,859	1,379	0,257	0,263	0,269
Aanpak diffuse emissies derden		0,126	0,129	0,132	0,135	0,138	0,141
Totaal beheersing van lozingen		5,165	3,697	3,244	2,143	2,167	2,218
Belastingheffing		2,716	2,880	3,187	3,239	3,292	3,130
Invordering		0,412	0,517	0,528	0,539	0,550	0,562
Totaal heffing en invordering		3,127	3,396	3,715	3,778	3,842	3,692
Interne organisatie		1,200	1,385	1,415	1,447	1,479	1,512
Ondersteunende afdelingen		5,222	5,270	5,545	6,004	6,065	6,002
Bestuur		1,492	1,535	1,592	1,568	1,632	1,808
Huisvesting		2,185	2,456	2,497	2,544	2,577	2,629
Totaal algemene bedrijfsvoering		10,098	10,646	11,049	11,563	11,752	11,950
Totaal HDSR		76,278	81,845	86,496	91,243	97,235	99,914
Index		100	107	113	120	127	131

Tabel:
Kosten HDSR

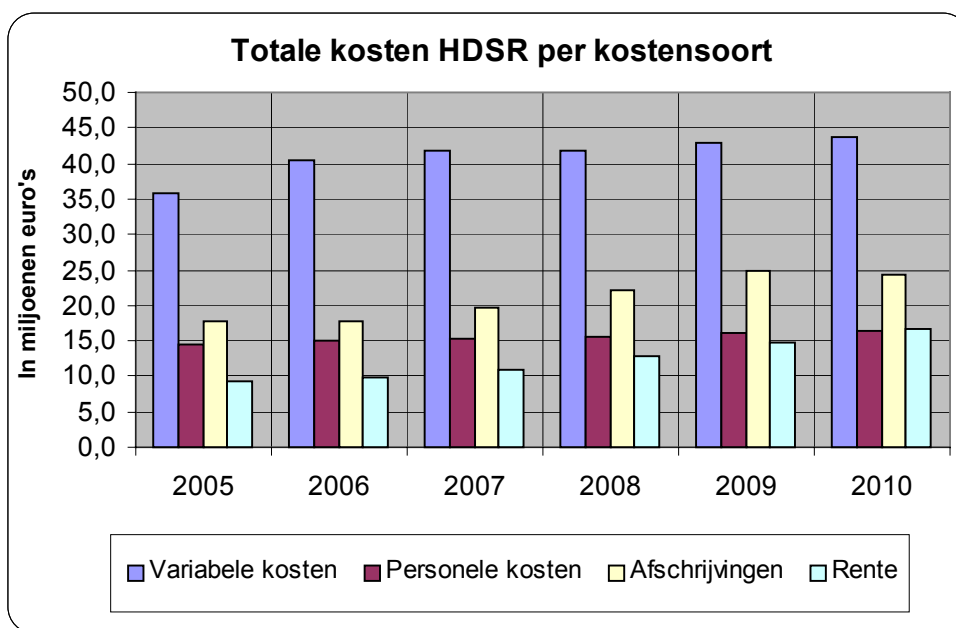
(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Planvorming	3,558	3,508	3,495	3,519	3,383	2,819
Waterkeringen	3,808	4,855	4,979	5,857	7,415	5,991
Watersystemen	14,611	18,882	20,950	22,206	22,499	23,670
Zuiveringstechnische werken	35,255	36,122	38,319	41,446	45,349	48,728
Vaarwegen en havens	-0,014	-0,011	-0,025	-0,055	0,022	0,010
Vergunningverlening en handhaving keur	0,669	0,750	0,768	0,785	0,804	0,834
Beheersing van lozingen	5,165	3,697	3,244	2,143	2,167	2,218
Heffing en invordering	3,127	3,396	3,715	3,778	3,842	3,692
Algemene bedrijfsvoering	10,098	10,646	11,049	11,563	11,752	11,950
Totaal HDSR	76,278	81,845	86,496	91,243	97,235	99,914
Index	100	107	113	120	127	131

In bovenstaande grafiek en tabel staat aangegeven hoe de totale kosten van ons waterschap zich in de komende jaren ontwikkelen.

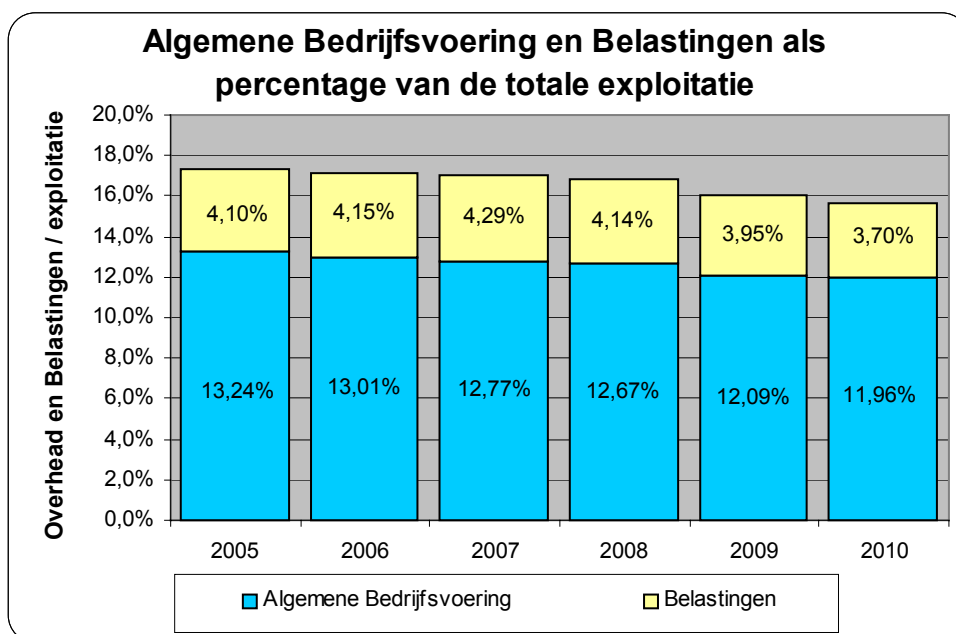
Tabel:
Kosten per
Kostensoort

(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Variabele kosten	35,752	40,399	41,837	41,841	42,772	43,811
Personele kosten	14,549	15,058	15,309	15,691	16,084	16,486
Afschrijvingen	17,815	17,699	19,551	22,085	24,893	24,326
Rente	9,214	9,845	10,972	12,852	14,735	16,561
Geactiveerde overhead	-1,051	-1,155	-1,173	-1,227	-1,248	-1,271
Totaal kostensoorten HDSR	76,278	81,845	86,496	91,243	97,235	99,914
Index	100	107	113	120	127	131

In bovenstaande grafiek en tabel staat aangegeven hoe de totale kosten van het waterschap verdeeld zijn over de diverse kostensoorten. De toename van de variabele lasten is beschreven bij de diverse beleidsvelden in de voorgaande hoofdstukken.

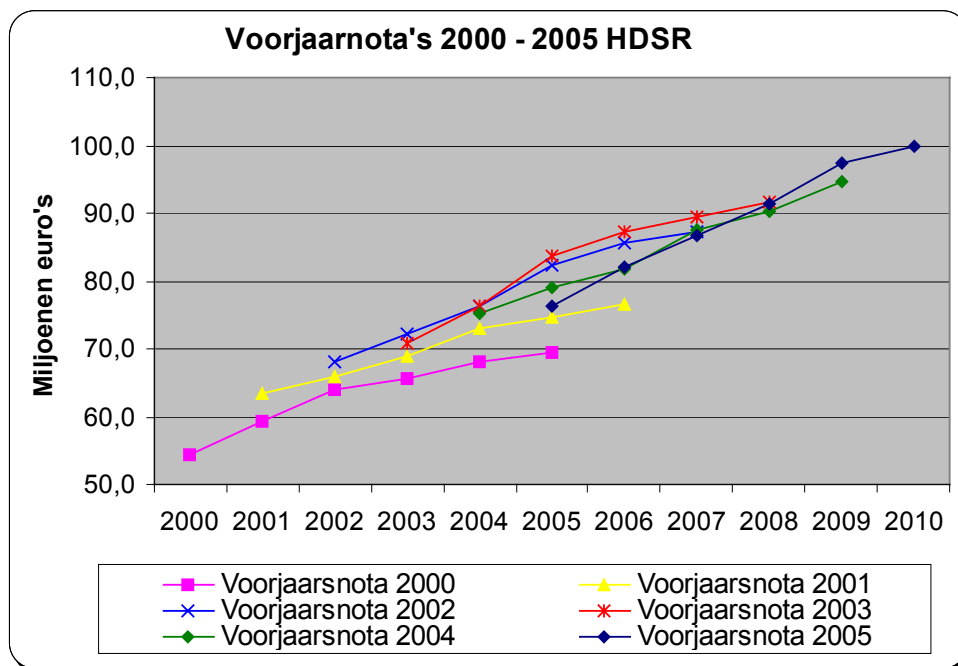
Hieronder zijn de kosten Belastingen en Algemene bedrijfsvoering afgezet tegen de totale exploitatiekosten. De kosten van Belastingen gaan van 4,10% in 2005 naar 3,70% in 2010. De kosten van Algemene Bedrijfsvoering (de totale indirecte kosten) gaan van 13,24% naar 11,96% in 2010. De daling ontstaat omdat de kosten van Belastingen en Algemene Bedrijfsvoering na 2005 ongeveer op hetzelfde niveau blijven, terwijl de overige kosten van het waterschap toenemen.

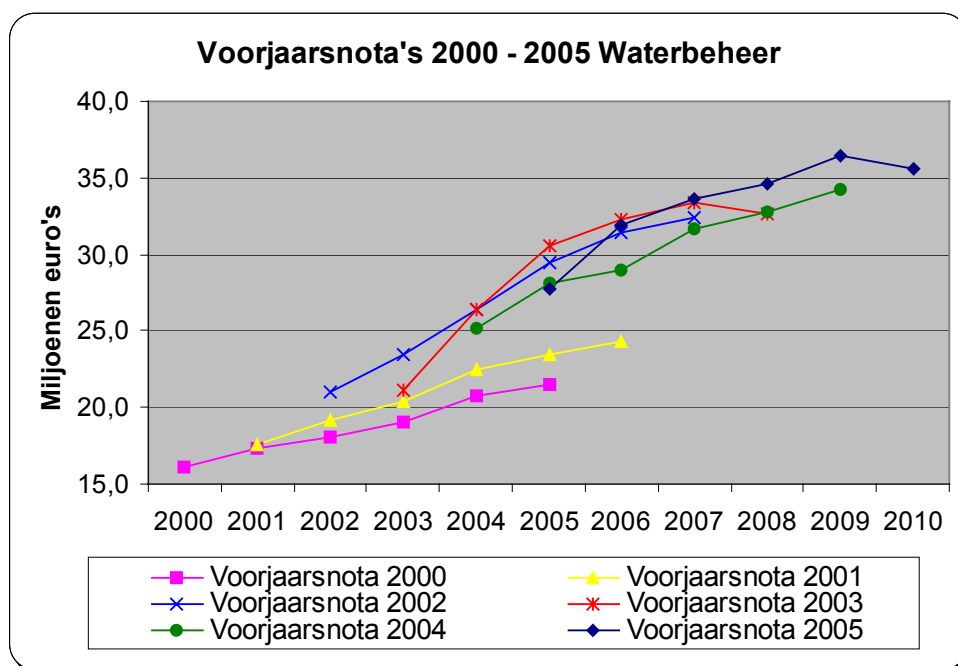
Tabel:
Totale kosten

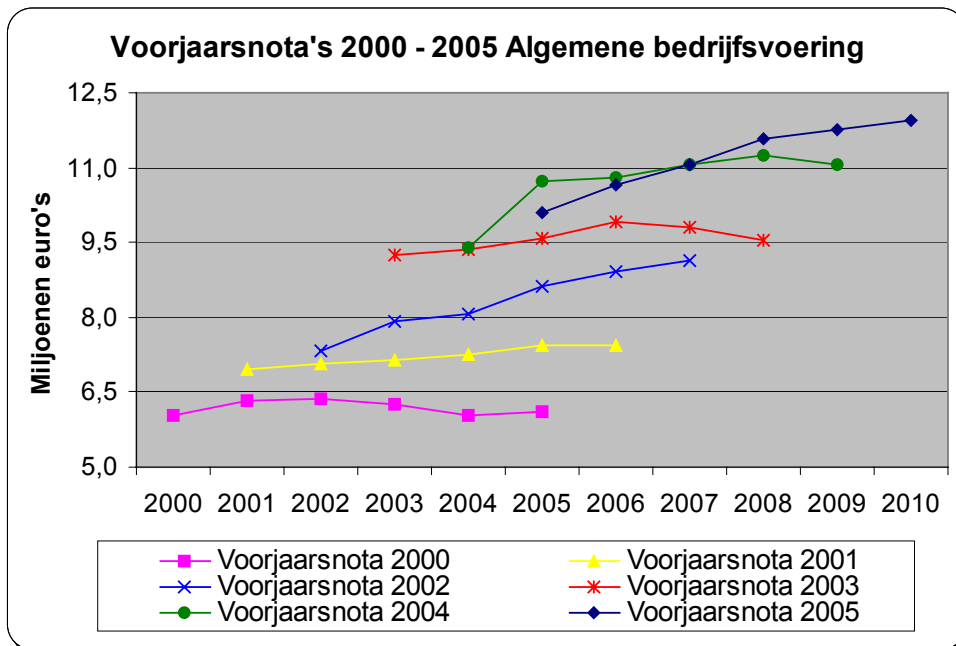
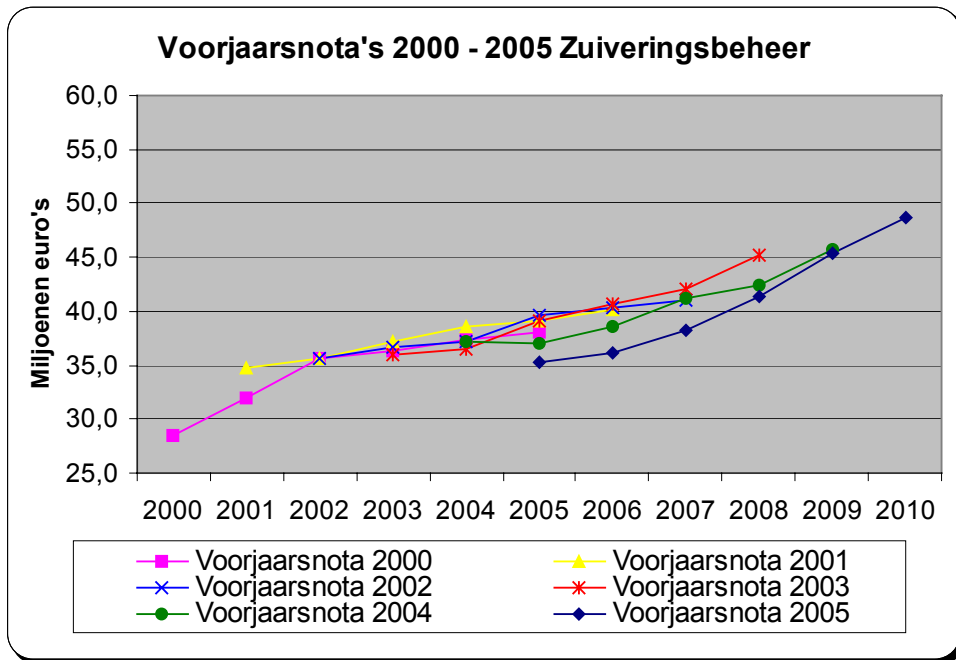
(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Waterbeheer en Zuiveringsbeheer	63,053	67,803	71,732	75,902	81,640	84,272
Index	100	108	114	120	129	134
Algemene bedrijfsvoering / Belastingen	13,225	14,043	14,764	15,341	15,594	15,642
Index	100	106	112	116	118	118

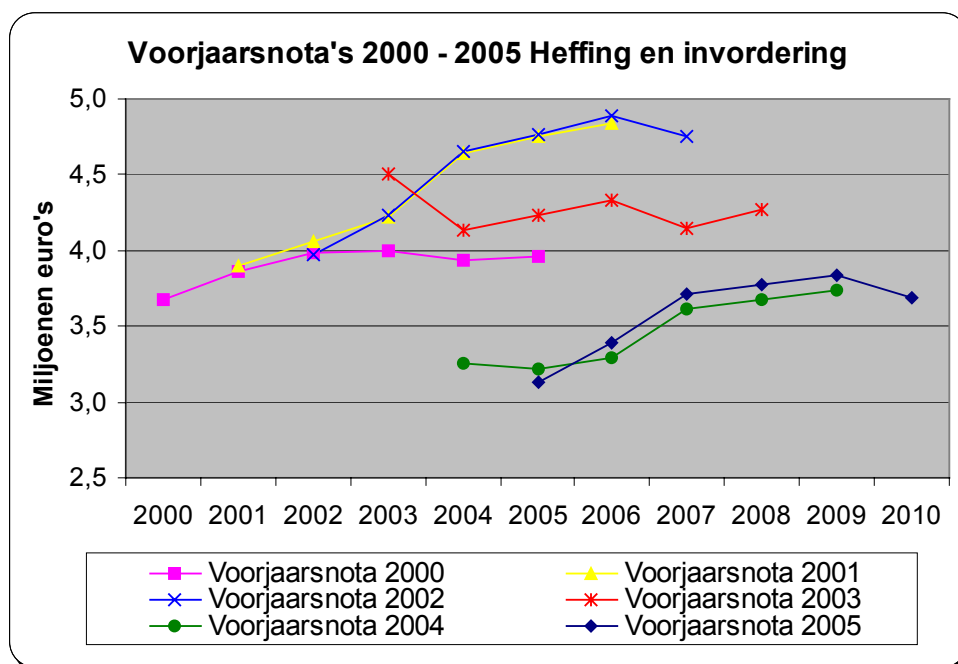
Als de meerjarenramingen van de Voorjaarsnota's 2000 tot en met 2005 naast elkaar worden gezet, ontstaat het volgende beeld:

Als dit overzicht wordt uitgesplitst naar de verschillende beleidsvelden, ontstaat het volgende beeld:

Rentekosten

Voor de financiering van de activa van het waterschap wordt er geleend. De kortlopende leningen worden gemiddeld tegen 2,4% rente en de nieuwe langlopende leningen tegen 4,49% rente aangetrokken. Een deel van de totale rente wordt op de lopende projecten geboekt (tegen 2,4% bouwrente). De rest komt als kosten in de exploitatie, waarbij deze wordt doorverdeeld naar de producten van de sectoren op basis van de totale boekwaarde. In de onderstaande tabel staat deze verdeling weergegeven.

Tabel:
Rentekosten

(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Waterbeheer	1,710	2,084	2,329	2,882	3,130	3,592
Zuiveringsbeheer	7,187	7,337	8,158	9,474	11,114	12,482
Algemene bedrijfsvoering	0,317	0,425	0,454	0,475	0,480	0,487
Heffing en invordering	0,000	0,000	0,030	0,021	0,011	0,000
Totaal HDSR	9,214	9,845	10,972	12,852	14,735	16,561
Index	100	107	119	139	160	180

De totale rentelasten stijgen sterk van € 9,214 miljoen in 2005 tot € 16,561 miljoen in 2010. De onderlinge verdeling naar de sectoren verschilt de komende jaren echter aanzienlijk. De meeste rentelasten worden toegerekend aan zuiveringsbeheer, hetgeen veroorzaakt wordt door de stijgende boekwaarde.

Afschrijvingslasten

Onderstaande tabel laat zien dat de jaarlijkse afschrijvingslasten elk jaar, op 2006 na, toenemen. Deze bedragen zijn inclusief een correctie voor geactiveerde overheadkosten.

Tabel:
Afschrijvingslasten

(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Waterbeheer	6,129	5,320	5,678	6,496	7,673	5,860
Zuiveringsbeheer	10,742	11,423	12,508	13,981	15,686	17,161
Algemene bedrijfsvoering	0,944	0,956	1,150	1,393	1,318	1,306
Heffing en invordering	0,000	0,000	0,215	0,215	0,215	0,000
Totaal HDSR	17,815	17,699	19,551	22,085	24,893	24,326
Index	100	99	110	124	140	137

Investerings Onderstaande tabellen geven weer wat de jaarlijkse investeringen zullen zijn in materiële vaste activa en immateriële vaste activa. Tevens geeft het weer wat er jaarlijks geleend zou moeten worden.

Tabel:		(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)					
Investerings per beleidsveld		2005	2006	2007	2008	2009	Totaal
Planvorming		1,316	0,905	0,790	0,871	0,568	4,451
Aanleg en onderhoud waterkeringen		6,989	3,454	3,204	2,720	3,930	20,297
Inrichting/ onderhoud watersystemen		19,650	13,943	15,827	13,046	12,431	74,897
Bouw/exploitatie zuiveringstechnische werken		25,471	36,041	36,891	30,704	17,370	146,476
Inrichting en onderhoud vaarwegen		0,191	0,400	0,200	0,100	0,000	0,891
Vergunningverlening/handhaving keur		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Beheersing van lozingen		3,866	1,079	0,848	0,000	0,000	5,793
Heffing en invordering		0,200	0,085	0,000	0,000	0,000	0,285
Algemene bedrijfsvoering		3,504	1,328	1,588	1,058	1,058	8,536
Totaal		61,187	57,234	59,348	48,498	35,358	261,624

4.4 Heffingsmaatstaven, tarieven en reservepositie

Tabel:		Een							
Bruto heffingsmaatstaven	Categorie	Taak heid	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
Ingezetenen	Wkr	Wr	287.211	289.381	291.551	293.721	295.891	298.061	
Ingezetenen	Wkn	Wr	287.211	289.381	291.551	293.721	295.891	298.061	
Gebouwd	Wkr	Woz	32.515.648	32.648.050	32.780.452	32.912.854	33.045.256	33.177.658	
Gebouwd	Wkn	Woz	25.808.265	25.913.355	26.018.445	26.123.535	26.228.625	26.333.715	
Ongebouwd	Wkr	Ha	59.259	59.169	59.079	58.990	58.900	58.810	
Ongebouwd	Wkn	Ha	54.155	54.073	53.990	53.908	53.825	53.742	
WVO-forfaitair	Wkl	Ve's	687.912	690.624	693.337	696.049	698.762	701.475	
WVO-bedrijven	Wkl	Ve's	292.581	293.626	294.671	295.716	296.761	297.806	
WVO-totaal	Wkl	Ve's	980.493	984.250	988.008	991.765	995.523	999.280	

Gehanteerde afkortingen:
Wkr = Waterkering
Wkn = Waterkwantiteit
Wkl = Waterkwaliteit
Wr = woonruimten
WOZ = WOZ-eenheden
Ha = hectares
Ve = vervuilingseenheid

Ingezetenen Er wordt voor de jaren 2006 tot en met 2010 een jaarlijkse stijging van netto 2000 en bruto 2170 ingezetenen verwacht.

Gebouwd Aan de hand van door de gemeenten aangeleverde gegevens omtrent de WOZ-waarde is de totale waarde van de gebouwde objecten berekend. Vervolgens zijn de WOZ-eenheden bepaald. Op basis van de groei van het aantal ingezetenen wordt de groei van de WOZ-eenheden Voor de waterkwantiteit komt dit uit op een jaarlijkse groei van 105.090 WOZ-eenheden (van € 2.268) en voor de waterkering op 132.400 WOZ-eenheden.

Ongebouwd Door het uitbreidende bebouwde gebied neemt het ongebouwde gebied langzaam af. Bij de meerjarenraming is rekening gehouden met een gemiddelde (bruto) afname van 83 hectare per jaar voor de waterkwantiteit en 90 hectare per jaar voor de waterkeringen.

WVO Voor de verontreinigingsheffing wordt de groei van 1250 woonruimten (aanname) vermenigvuldigd met een gemiddelde van (netto) 2,0 vervuilingseenheden per woonruimte. Hierdoor stijgen de netto vervuilingseenheden met 2500 per jaar. Daarnaast stijgen de netto vervuilingseenheden van de bedrijven met 1000 per jaar.

Tabel: Kosten	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	Voorjaarsnota 2005	76,278	81,845	86,496	91,243	97,235	99,914
	Index	100	107	113	120	127	131

Tabel: Kosten- dekkende Tarieven VJN2005	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	Ingezetenenomslag	26,78	31,39	33,30	35,78	38,64	36,18
	Index	100	117	124	134	144	135
	Omslag gebouwd	0,41	0,47	0,49	0,52	0,55	0,54
	Index	100	115	121	129	136	133
	Omslag ongebouwd	77,69	91,68	98,58	104,13	106,29	109,06
	Index	100	118	127	134	137	140
	Verontreinigingsheffing	57,92	60,78	63,81	66,56	70,68	74,21
	Index	100	105	110	115	122	128

Tabel: Voorgestelde tarieven VJN2005	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	Ingezetenenomslag	31,92	33,48	35,16	36,96	38,76	38,76
	Index	100	105	110	116	121	121
	Omslag gebouwd	0,47	0,47	0,48	0,49	0,51	0,53
	Index	100	100	102	104	109	113
	Omslag ongebouwd	80,00	84,00	92,40	101,60	106,70	112,00
	Index	100	105	116	127	133	140
	Verontreinigingsheffing	55,80	57,60	61,20	68,40	73,20	74,40
	Index	100	103	110	123	131	133

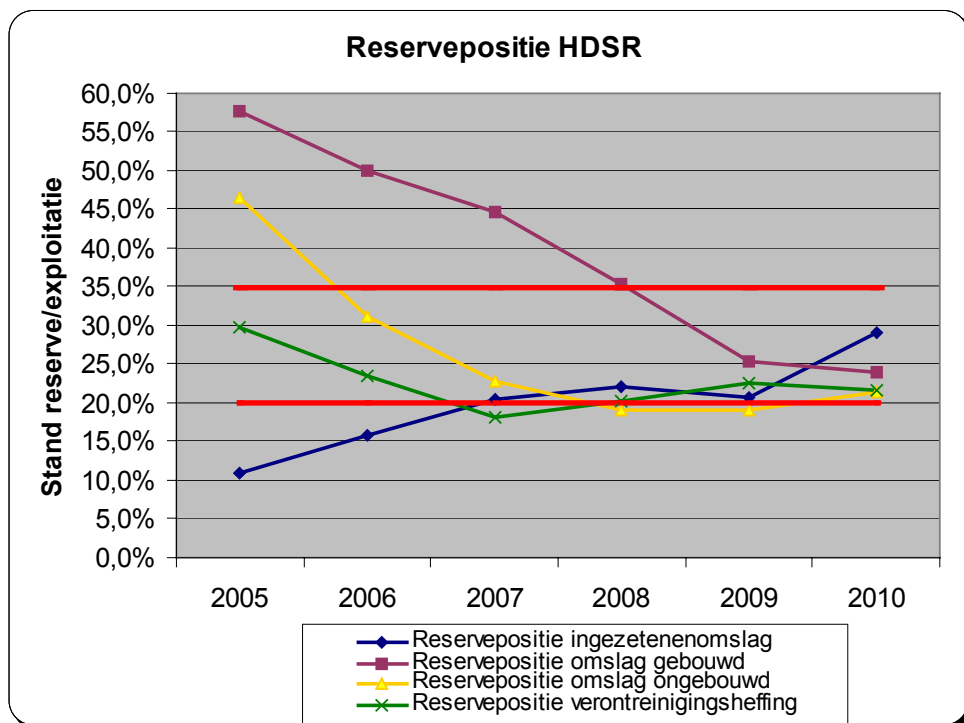
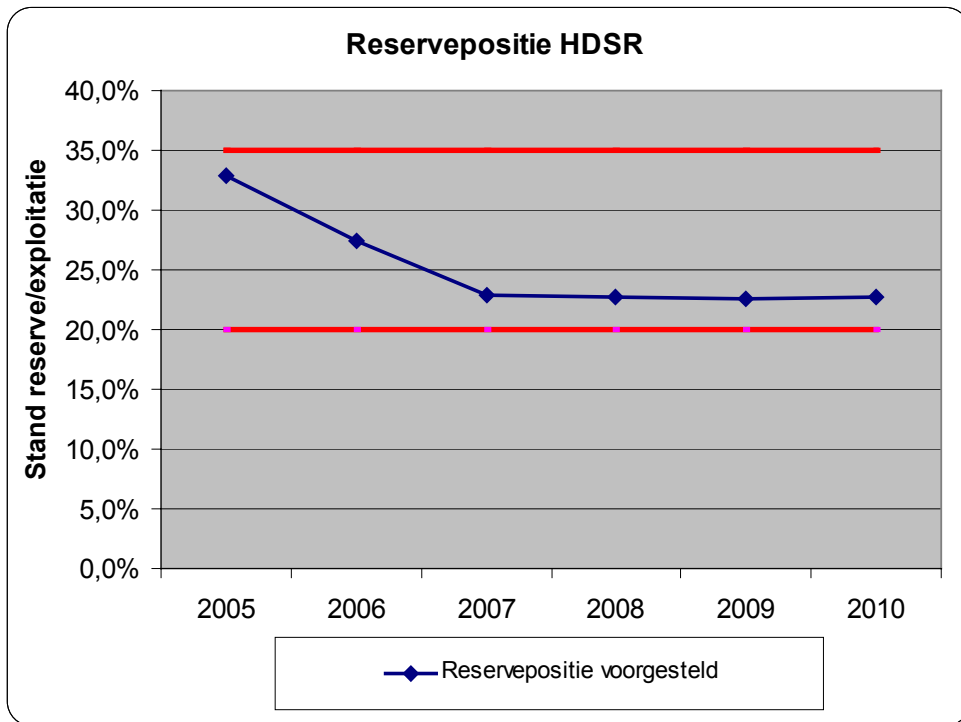
Tabel: Voorgestelde tarieven uit de Begroting 2005	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	2007	2008	2009
	Ingezetenenomslag	31,92	32,64	34,20	35,76	37,32
	Index	100	102	107	112	117
	Omslag gebouwd	0,47	0,48	0,49	0,50	0,51
	Index	100	101	104	106	109
	Omslag ongebouwd	80,00	84,00	90,00	98,00	106,00
	Index	100	105	113	123	133
	Verontreinigingsheffing	55,80	57,60	60,00	62,40	64,80
	Index	100	103	108	112	116

In de tabel en grafiek hieronder worden de gevolgen van het inzetten van de reserves weergegeven, voor zowel het waterschap als geheel als de verschillende tarieven. De ratio van de voorgestelde reservepositie daalt van 32,9% in 2005 naar 22,7 in 2010. De bandbreedte voor deze ratio, zoals vastgelegd in de Nota financiële grondslagen, bedraagt 20% tot 35%.

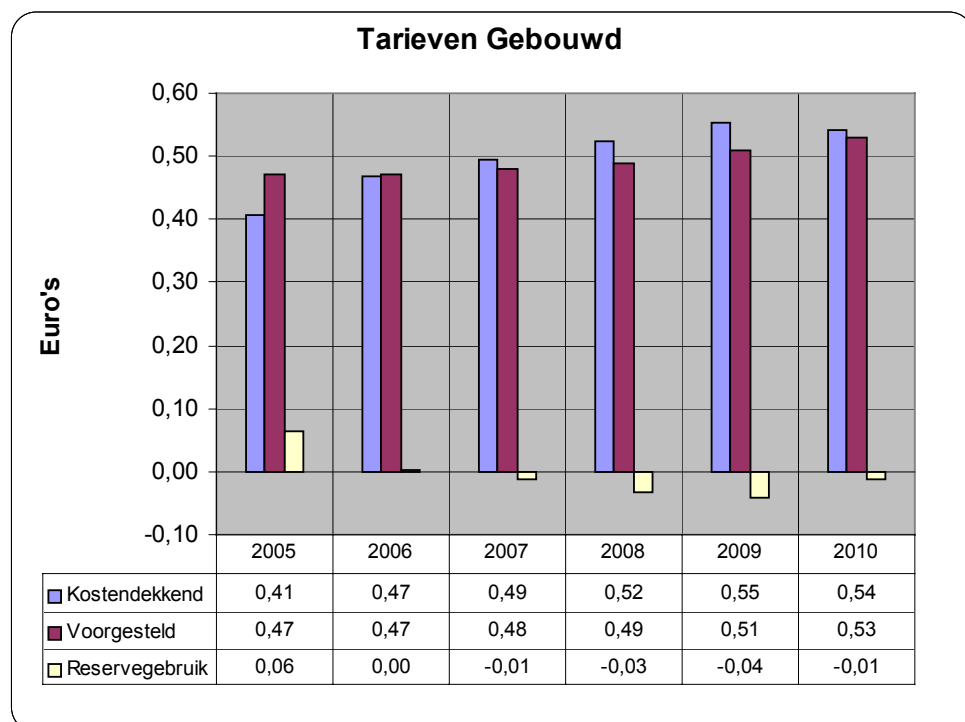
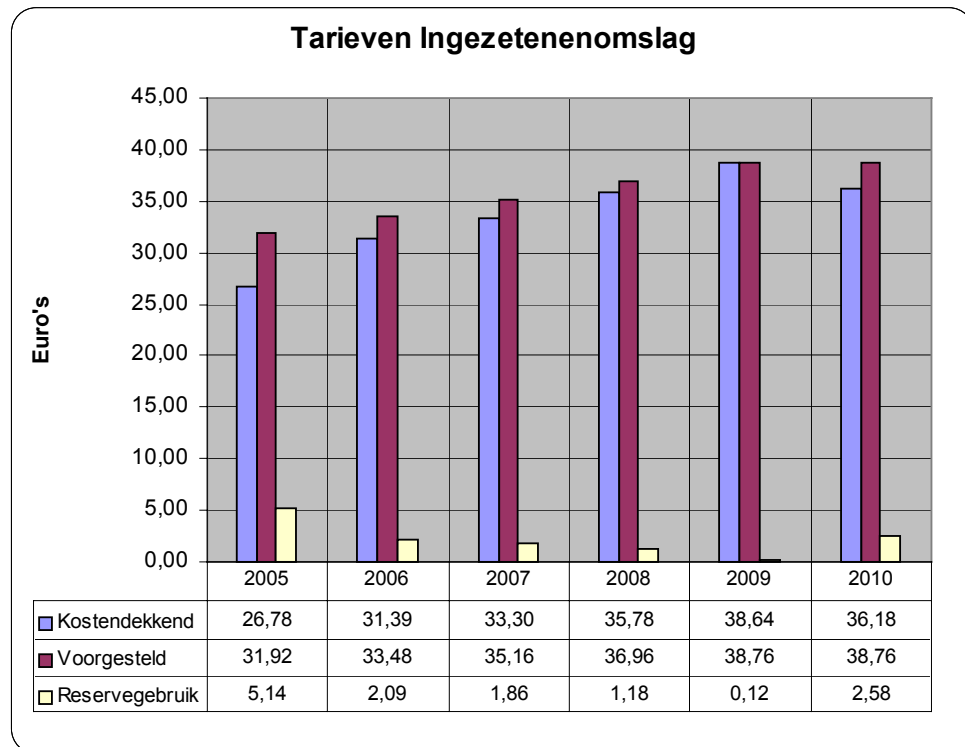
Tabel: Reserveratio	In miljoenen euro's	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	Totale kosten HDSR	76,278	81,845	86,496	91,243	97,235	99,914
	Stand reserve (ultimo)	25,110	22,393	19,792	20,739	21,960	22,695
	Reserveratio voorgesteld	32,9%	27,4%	22,9%	22,7%	22,6%	22,7%
	Reserveratio kostendeckend	31,3%	30,7%	25,9%	21,7%	21,3%	22,0%

Tabel: Reserveratio Per belasting- categorie		2005	2006	2007	2008	2009	2010
	Reservepositie ingezetenenomslag	10,9%	15,9%	20,4%	22,2%	20,7%	29,1%
	Reservepositie omslag gebouwd	57,6%	50,0%	44,7%	35,2%	25,4%	24,0%
	Reservepositie omslag ongebouwd	46,6%	31,1%	22,7%	19,1%	19,1%	21,4%
	Reservepositie verontreinigingsheffing	29,7%	23,6%	18,3%	20,2%	22,5%	21,6%

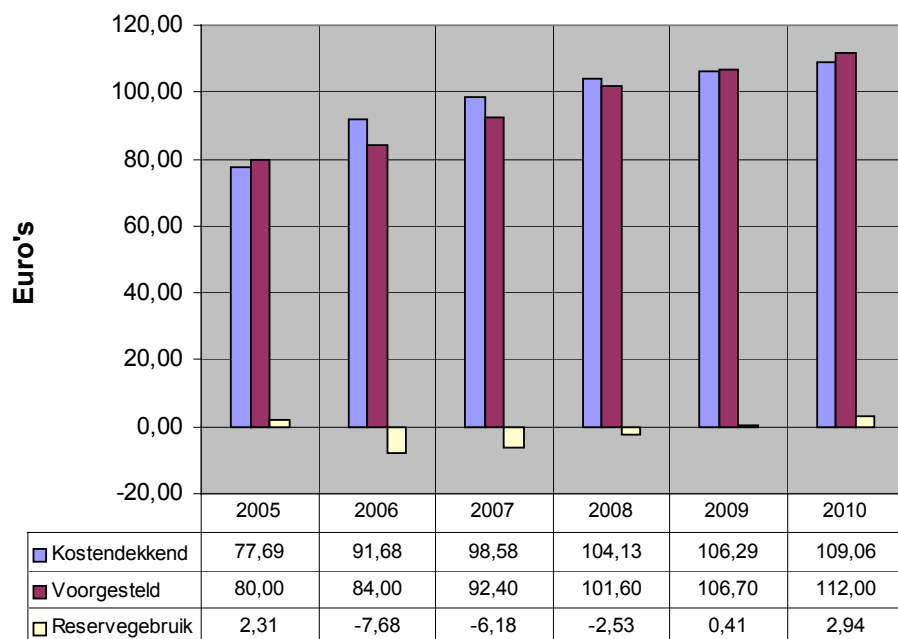

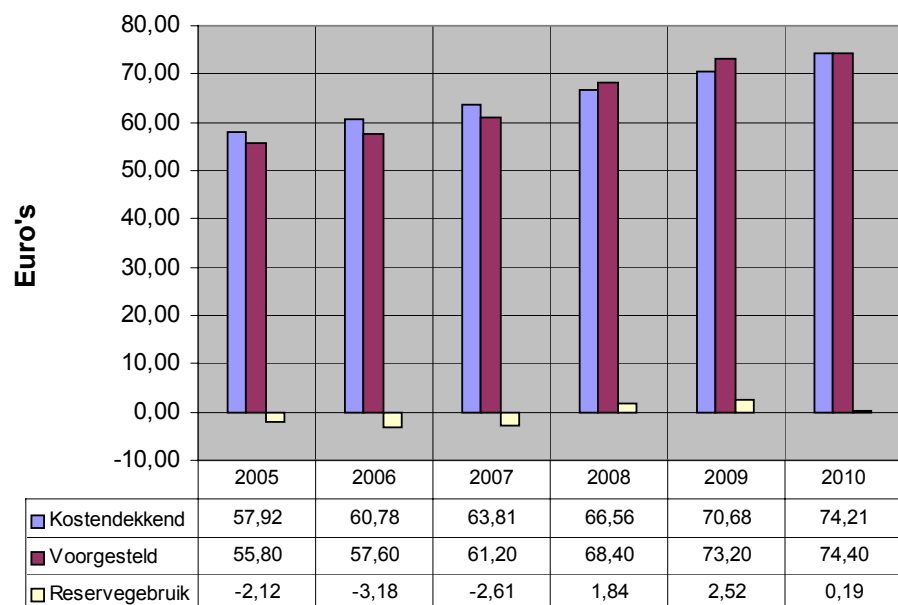
In de onderstaande grafieken worden de tarieven weergegeven. In de legenda wordt bij elk tarief ook het reservegebruik aangegeven. Indien er een negatief bedrag staat wordt er onttrokken aan de reserves, bij een positief bedrag wordt er toegevoegd aan de reserves.

Tarieven Ongebouwd

Tarieven WVO

4.5 Toekomstige ontwikkelingen

Algemeen De ontwikkelingen die in de toekomst op het waterschap af komen hebben vaak financiële gevolgen die nog niet of nog onvoldoende bekend zijn. Deze ontwikkelingen hebben voornamelijk consequenties voor de wat langere termijn. In dit kader kan genoemd worden de wateropgave voor het stedelijk gebied, de gevolgen van het Nationaal Bestuursakkoord Water, de Europese Kaderrichtlijn Water en het IBO-rapport bekostiging waterbeheer. Daarnaast zijn er nog andere onderwerpen met onzekerheden rondom de uitvoering en/of de hoogte van de werkelijke kosten. Al deze onderwerpen zijn nog niet in deze Voorjaarsnota verwerkt.

De gewenste hoogte van de reservepositie (ondergrens 20%, zie Nota financiële grondslagen) is mede ingegeven door deze ontwikkelingen.

Daarnaast is, ten behoeve van de projecten voor het Nationaal Bestuursakkoord Waterbeheer, de bestemmingsreserve klimaatverandering beschikbaar.

Overzicht Hieronder volgt een overzicht van de niet in deze Voorjaarsnota in financiële zin uitgewerkte beleidsontwikkelingen (projectkosten/subsidies) als:

- Uitvoering watergebiedsplan Zegveld;
- Uitvoering watergebiedsplan Groenraven;
- Uitbreiding van het te verplaatsen KWA gemaal De Aanvoerder met spuumogelijkheden;
- Maatregelen met betrekking tot het Nationaal Bestuursakkoord Waterbeheer.

4.6 Risico's

Algemeen	In deze paragraaf worden alle redelijk voorzienbare risico's verwerkt waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van ons waterschap.
Aanslagen omslagheffing ongebouwd	Voor de omslagheffing ongebouwd loopt er een (landelijke) beroepsprocedure van de bos- en natuurterrein eigenaren. Er staat ongeveer € 0,180 miljoen ter discussie.
Arbitrage rwzi Breukelen	In het kader van de inmiddels afgeronde (ver)nieuwbouw van de rwzi Breukelen loopt een arbitrageprocedure. De uitkomst hiervan is op z'n vroegst in 2006 te verwachten.
Kaderrichtlijn Water	De gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (EKRW) zijn nog onbekend. In 2007 en 2008 wordt een stroomgebiedsplan opgesteld, waarin de doelen en maatregelen worden vastgelegd om de waterkwaliteit in het beheersgebied te verbeteren. Een kostenraming zal hierbij ook worden opgenomen voor de periode 2009 tot 2015. De financiële consequenties zijn dan pas inzichtelijk.
Vaarweg-beheer	Met de provincies Zuid-Holland en Utrecht is ambtelijk overleg gaande over de verdeling van de kosten die het waterschap voor het vaarwegbeheer maakt. Het uitgangspunt van het waterschap is dat de meerkosten voor het vaarwegbeheer, die uitstijgen boven de kosten voor het reguliere waterbeheer, door de provincies worden bekostigd. Het gaat hierbij onder meer om de volgende wateren: de Grecht, Oude Rijn en Leidsche Rijn.
Omzet-belastingen WVO-subsidies	<p>In de Wet verontreiniging oppervlaktewater is sinds 1 januari 2001 expliciet de mogelijkheid opgenomen om aan een bedrijf – onder voorwaarden - subsidie te verstrekken om te voorkomen dat het bedrijf zelf afvalwater gaat voorzuiveren. Hiermee kan een optimale benutting van zuiveringsinstallaties van het waterschap worden veiliggesteld en een (aanzienlijke) verhoging van de tarieven van de WVO-heffing worden voorkomen. Het Ministerie van Financiën stelt zich op het standpunt dat de verstrekking van een dergelijke WVO-subsidie in BTW-termen een belaste vergoeding betreft voor een prestatie van het bedrijf aan het waterschap. Deze prestatie bestaat in deze optiek uit het voldoen aan de bij overeenkomst aangegane verplichting tot het afzien van (voor)zuivering van afvalwater.</p> <p>De Unie van Waterschappen vindt dit standpunt voor discussie vatbaar. BTW-heffing is maatschappelijk ongewenst, omdat het de inzet van deze subsidies in belangrijke mate zou frustreren. De voorstellen voor een herziening van de financieringsstructuur, die een structurele oplossing bieden voor de afhaakproblematiek, spelen hierbij ook een rol. Een kabinetsstandpunt laat reeds enige jaren op zich wachten. De Unie van Waterschappen zal opnieuw bestuurlijk overleg gaan voeren over de ontstane BTW-problemen met betrekking tot de WVO-subsidies met de Staatssecretaris van Financiën. Als partijen er niet uitkomen wordt het opstarten van een proefprocedure niet uitgesloten.</p>
Formatie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Secretariaten De organisatie heeft in de afgelopen tien jaar een aanzienlijke ontwikkeling doorgemaakt. Onder meer om deze reden is door een hierin gespecialiseerd bureau onderzocht of de omvang en organisatie van de secretariële ondersteuning aanpassing behoeven. ▪ Infrastructuur watersysteem Ten gevolge van regelgeving (EKW, NBW e.d.) en van de wensen tot verbetering van het systeem (o.a. watergebiedsplannen, gemeentelijke waterplannen, antiverdrogingsplannen, landinrichtingsplannen) zijn verbeteringen van de infrastructuur van het watersysteem voorzien. Hiervoor zijn investeringen nodig.

Getracht is deze investeringen – zoals bij de Grootonderhoudsplannen voor bagger, kades, oevers en kunstwerken - in een jaarvolume te brengen, waarbij extreme pieken en dalen worden vermeden. De formatie van de afdeling Projecten is alleen gebaseerd op de huidige vier Grootonderhoudsplannen en dus niet op de andere genoemde plannen. Bij de begroting 2006 en/of de Voorjaarsnota 2006 zal hierop worden teruggekomen. Overigens zijn de voorbereidings- en uitvoeringskosten (deels) opgenomen in de benodigde investeringen.

Bijlagen

Bijlage 1 Lijst met afkortingen

AB	Algemeen bestuur
AGV	Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht
AIZ	Stafafdeling algemene en interne zaken
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
Arbo	Arbeidsomstandigheden
ARK	Amsterdam Rijnkanaal
BBP	Beleids- en beheerproces bij waterschappen
BIM	Bedrijfsinterne Milieuzorg
BOA	Bedienen op afstand
Burap	Bestuursrapportage
CBL	Cross Border Lease
CIW	Commissie Integraal Waterbeheer
Diffuse bronnen	Verontreiniging van oppervlaktewater, anders dan met behulp van een werk
DB	Dagelijks bestuur (College van dijkgraaf en hoogheemraden)
D&H	College van dijkgraaf en hoogheemraden (dagelijks bestuur)
DLG	Dienst Landelijk Gebied
EHS	Ecologische Hoofd Structuur van Nederland
Ecologische verbindingzone	Zone met hoofdfunctie natuur, die twee natuurgebieden met elkaar verbindt
FB	Sector Financiën en belastingen
Fte's	Full time equivalent
GBA	Gemeentelijke basis administratie
GBKN	Grootschalige Basis Kaart Nederland
GGOS	Gewenste Grond- en Oppervlaktewater Situatie
GGOR	Gewenste Grond- en Oppervlaktewater Regime
GIS	Geografisch Informatiesysteem
GT	Grondwater Trappen
Hydron	N.V. Waterleidingsmaatschappij Midden-Nederland; voorheen WMN
HWW	Hydrobiologisch waardevol water
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISO	International Standardisation Organisation
IWDSR	Integraal waterbeheersplan De Stichtse Rijnlanden
IWGWW	Integraal waterbeheersplan Groot-Waterschap van Woerden
KAM	Kwaliteit, Arbo en Milieu
KvK	Kamer van Koophandel
KWA	Kleinschalige Wateraanvoorziening
Legger	Document waarin technische gegevens van waterstaatkundige werken zijn vastgelegd
MIS	Management Informatie Systeem
MLT-visie	Middellange termijnvisie
MT	Managementteam
MTR	Maximaal toelaatbaar risico
NW4	Vierde Nota Waterhuishouding
OLM	Openbaar Lichaam Muskusrattenbestrijding
OZB	Onroerend Zaak Belasting
PASU	Provinciaal Ambitie Statement Utrecht
POI	Stafafdeling personeel, organisatie en informatie
PS	Provinciale Staten
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden
SP	Sector Strategie en planvorming
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
UNAT	Utrechts Natuurdoeltype
VINEX	Vierde nota ruimtelijke ordening extra
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
WB	Sector Waterbeheer
WBP	Waterbeheersplan
WB21	Waterbeleid in de 21e eeuw
Wet Fido	Wet Financiering Decentrale Overheden
WHH	Wet op de waterhuishouding
WMN	N.V. Waterleidingsmaatschappij Midden-Nederland
WOZ	Wet Waardering Onroerende Zaken
WVO	Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren
ZB	Sector Zuiveringsbeheer
ZHEW	Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden

Bijlage 2 Totaal overzicht doelstellingen

De doelstellingen die grijs gekleurd zijn, hebben betrekking op 2005 en eerder en niet op de Voorjaarsnota 2005, omdat hierin de jaren 2006 tot en met 2010 worden beschreven.

Over de doelstellingen die betrekking hebben op 2005 wordt in de Burap 2005 gerapporteerd. Voor de volledigheid zijn de doelstellingen in deze Voorjaarsnota opgenomen.

Planvorming

10.00	Planvorming	
10.01	- Het in 2005 beschikken over een beheerplan voor de primaire waterkeringen, zoals bedoeld in de provinciale verordening op de waterkeringen (Stowamodel). - In 2010 vaststellen van het herziene beheerplan voor de primaire waterkeringen.	
	Toelichting	2e doelstelling betreft een nieuwe doelstelling
10.02	- Het in 2005 vastgesteld hebben van beheerplannen voor alle regionale keringen (12 stuks). (besluitvorming Burap 2003-1) - In 2010 vaststellen van de herziene beheerplannen voor de regionale waterkeringen (in twaalf clusters).	Het in 2005 opstellen van de gebiedsgerichte beheerplannen, te weten Vlist, Oude Rijn en stedelijk water (Utrecht, Nieuwegein, IJsselstein).; (besluitvorming Burap 2004-1)
	Toelichting	2e einddoelstelling betreft een nieuwe doelstelling
10.03	Samen met gemeenten in het beheersgebied waterplannen opstellen, zodat in 2007 14 plannen gereed –en door beide besturen bekrachtigd – zijn.	-In 2006 worden voor 10 gemeenten de waterplannen bestuurlijk bekrachtigd. Naar verwachting zijn dit ondermeer Houten, Wijk bij Duurstede, Bunnik, IJsselstein, Woerden en Odijk. -In 2007 loopt de stimuleringsregeling af. In 2006 wordt de regeling geëvalueerd en wordt bepaald of verlenging nodig is.
	Toelichting	Oude tussendoelstellingen vervangen door 2 nieuwe. Einddoelstelling was reeds aangepast in Begr '05
10.04	Voldoen aan de eisen die de Europese Kaderrichtlijn Water stelt aan het waterbeheer vanaf 2015.	1) In 2005 beschikt het waterschap over zodanige meetsystemen en gegevens (kwaliteit, kwantiteit, grond- en oppervlaktewater en ecologie) dat zij integrale watersysteemanalyses kan uitvoeren voor het gehele beheersgebied, per deelgebied en per project. Deze watersysteemanalyse voldoet zoveel mogelijk aan de bepalingen uit de Europese Kaderrichtlijn Water 2) In 2005 beschikt het waterschap over een watersysteemrapportage. 3) In 2006 en 2007 worden voor het beheersgebied van De Stichtse Rijnlanden per waterlichaam haalbare ecologische en fysisch-chemische doelen met bijbehorende maatregelenpakketten uitgewerkt. 4) Vanaf 2006 wordt het monitoringprogramma van HDSR mede afgestemd op de analyses en rapportages die ten behoeve van de Kaderrichtlijn moeten worden verricht. 5) Uiterlijk in 2008 worden de doelen en maatregelen definitief vastgelegd in het Waterbeheersplan, dat tevens de bijdrage van HDSR vormt voor het eerste deelstroomgebieds-beheersplan Rijn-West dat in 2009 bij de EU wordt ingediend. 6) In 2015 wordt getoetst of de gestelde doelen zijn behaald.
	Toelichting	Tussendoelstellingen 3,4 en 5 zijn nieuwe, geactualiseerde doelstellingen.
10.05	Uiterlijk in 2015 heeft een herinrichting van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel en haar uiterwaarden plaatsgevonden die optimaal aansluit bij de wensen van de diverse betrokken belanghebbenden.	1) In 2005 ondertekenen het waterschap, Rijkswaterstaat, gemeenten en de provincies Utrecht en Zuid-Holland een gebiedsconvenant inzake een ontwikkelingsvisie voor de Gekanaliseerde Hollandse IJssel, inclusief een uitvoeringsprogramma.(besluitvorming Burap 2004-2) 2) Uitvoeren ontwikkelingsvisie Hollandse IJssel (lokaal gerealiseerd in 2007).
10.06	-Opstellen en uiterlijk in 2007 vaststellen van integrale watergebiedsplannen voor het beheersgebied van het waterschap,	1) In de jaren 2006 en 2007 zullen jaarlijks gemiddeld zeven peilbesluiten worden opgesteld. 2) In 2008 beschikt het waterschap gebiedsdekkend

	<p>waarin de wateropgave, GGOR, peilbesluiten en verdrogingsbestrijding in onderlinge samenhang en gebiedsgericht worden uitgewerkt.</p> <p>-Bij het opstellen van watergebiedsplannen in zettingsgevoelige gebieden inspelen op ontwikkelingen van derden om bodemdaling tegen te gaan.</p>	<p>over geldige peilbesluiten. Voor gebieden waar geen verplichting geldt voor het opstellen van peilbesluiten zijn in 2007 streefpeilen vastgelegd.</p> <p>3) Uiterlijk in 2008 vaststellen van het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) per peilgebied in het kader van watergebiedsplannen, in samenwerking met provincies, gemeenten en belanghebbenden. De kaders hiervoor worden in overleg met de provincie uitgewerkt.</p>
	Toelichting	Tussendoelstelling 1 en 2 aangepast.
10.07	<p>In 2005 komen tot een integrale visie ter verbetering van de waterkwaliteit in het gebied tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Kromme Rijn, onder meer gebruikmakend van diverse lopende gebiedsprocessen. (Besluitvorming Burap 2004-1).</p>	<p>1) In 2005 worden de effecten van verschillende inrichtingsvarianten op landbouw en terrestrische natuur in beeld gebracht, aangevuld met de voorwaarden voor het acuatisch (eco)systeem. Voor de Kromme Rijn wordt een afzonderlijke visie ontwikkeld (Besluitvorming Burap 2004-2).</p> <p>2) In 2005 integreren van maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit in de landinrichting Groenraven Oost.</p> <p>3) In 2005 integreren van maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit in de binnen het gebied op te stellen gemeentelijke waterplannen.</p>
		Tussendoelstelling 1 en 2 aangepast.
10.08	<p>Aanpakken van de verdrogingsbestrijding waar mogelijk in het kader van watergebiedsplannen en in samenwerking met anderen, conform de planning die met de provincie is afgesproken. Het areaal verdroogd natuurgebied binnen het beheergebied moet in 2010 met 40% zijn verminderd ten opzichte van 1999.</p>	<p>Volgens het onderstaande schema (Besluitvorming Burap 2003-2) zullen in de genoemde gebieden maatregelen zijn uitgevoerd om de verdroging te bestrijden. (na uitvoering van maatregelen zal nog 5 jaar lang een monitoringsprogramma lopen om het effect van de maatregelen te bepalen):</p> <p>2005: De Haak, polder Achttienhoven, Weypoortse plas, De Schans, Kamerikse Nessen</p> <p>2006: gebieden Langbroekerwetering</p> <p>2007: gebieden Groenraven</p> <p>2008: Harmelen, Ruige Weide</p>
10.09	<p>In 2005 zal nut en noodzaak van het opstellen van een verordening, ten behoeve van de vergunningverlening van drainage in verdrogingsgevoelige gebieden, hernieuwd worden bezien tegen de achtergrond van de opgedane ervaringen met verdrogingsbestrijding tot nu toe (besluitvorming Burap 2004-1)</p>	-
10.10	<p>Het watersysteem moet uiterlijk in 2015 voldoen aan de normen voor wateroverlast die zijn overeengekomen in het Nationaal Bestuursakkoord Water.</p>	<p>1) In 2005 kwantificeren van de wateropgave op basis van de normering wateroverlast uit het Nationaal Bestuursakkoord Water.</p> <p>2) Vóór 2006 afspraken maken met gemeenten en provincie over de verdeling van verantwoordelijkheden omtrent grond- en oppervlakte-wateroverlast in stedelijk gebied. (besluitvorming burap 2004-1)</p> <p>3) Uiterlijk in 2005 de mogelijke maatregelen uitwerken om knelpunten wateroverlast op te lossen. De mogelijkheden voor waterberging in of ten behoeve van stedelijke gebieden en het deelgebied Oude Rijn krijgen hierbij bijzondere aandacht.</p> <p>4) De in de studie Wateropgave gesignaleerde huidige knelpunten en indicatieve maatregelen worden in 2006 en 2007 concreet uitgewerkt en vastgelegd, waar mogelijk in het kader van watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen.</p> <p>5) In 2006 wordt in overleg met de provincie nader vastgesteld op welke termijn de voor de toekomst verwachte knelpunten (klimaatverandering) zullen worden aangepakt.</p>
	Toelichting	Einddoelstelling aangepast. Tussendoelstellingen 4 en 5 zijn nieuw.
10.11	<p>Uiterlijk in 2005 onderzoek doen naar de wenselijkheid van het verbeteren van de wateraanvoer naar het fruitteeltgebied ten behoeve van de nachtvorstberegening. Aandachtspunt vormt daarbij het voorkomen van wateroverlast voor de weidebouw.</p>	
10.12	<p>De toepassing van de watertoets heeft er toe geleid dat de waterparagraaf in 2006 een standaard onderdeel is geworden bij nieuwe ruimtelijke plannen.</p>	<p>- In 2006 is in alle relevante plannen waar water een rol speelt een waterparagraaf opgenomen.</p> <p>- In 2006 hebben wij ook invloed op de besluitvorming in het voor- en uitvoeringstraject van de ruimtelijke plannen.</p>
	Toelichting	Nieuwe doelstelling.
10.13	<p>Rapportage en evaluatie van het Nationaal Bestuursakkoord Water.</p>	<p>- In een jaarlijks NBW-actieplan wordt de voortgang van de belangrijkste acties uit het NBW geëvalueerd en</p>

		gerapporteerd aan de Unie van Waterschappen. – Het implementatieproces van de afspraken uit het Nationaal Bestuursakkoord Water wordt in 2006 tussentijds landelijk geëvalueerd.
	Toelichting	Nieuwe doelstelling.

Aanleg en onderhoud waterkeringen

Nr	Doelstellingen	Tussendoelstelling
11.00	Aanleg en onderhoud waterkeringen	
11.01	Het in 2006 vaststellen van de legger voor de -niet direct kerende- primaire waterkeringen.	1) Het in 2005 afronden van een onderzoek naar onder andere grondmechanische gegevens, geografische gegevens en hoogtegegevens voor de - niet direct kerende - primaire waterkeringen (Besluitvorming Burap 2004-2). 2) Het bevorderen dat het Rijk en de Provincie uiterlijk in 2004 de normen (hydraulische randvoorwaarden) voor deze keringen vast stelt (Besluitvorming Burap 2002-2).
	Toelichting	Tussendoelstelling 1) jaar doorgeschoven.
11.03	In 2008 de derde toetsingsronde gereed hebben voor de primaire waterkeringen (gebaseerd op de hydraulische randvoorwaarden 2006) (Besluitvorming Burap 2004-2)	Het in 2005 afronden van de volledige toetsing van dijkkring 15 (Lopikerwaard). (Besluitvorming Burap 2004-2).
	Toelichting	Nieuwe einddoelstelling. Tussendoelstelling jaar doorgeschoven.
11.04	In 2015 voldoen de regionale waterkeringen aan de normen, die de provincies stellen (het jaartal is afhankelijk van de besluitvorming over het Meerjarem Onderhoudsplan regionale waterkeringen) (Besluitvorming Burap 2004-2)	1) Het bevorderen dat de Provincie in 2006 de normen vast stelt voor de regionale waterkeringen (Besluitvorming Burap 2004-2). 2) Het uiterlijk in 2006 vaststellen van de legger regionale keringen. 3) Het in 2006 vaststellen van de legger regionale keringen.
	Toelichting	Nieuwe einddoelstelling. Tussendoelstelling 1) jaar doorgeschoven.
11.05	Het vóór 2006 beschikken over een beheerregister voor alle primaire waterkeringen.	Het in 2005 beschikbaar hebben van alle gegevens (o.a. kabels en leidingen, bomen, bebouwing) benodigd ten behoeve van de toetsing. (Besluitvorming Burap 2004-2).
	Toelichting	Tussendoelstelling jaar doorgeschoven.
11.06	Het vóór 2013 in eigendom hebben van alle buitentaluds van alle direct kerende primaire waterkeringen en het eigendom van de kernzone van de regionale waterkeringen uit oogpunt van veiligheid.	In 2008 50% van de buitentaluds van de primaire waterkeringen in eigendom hebben.
	Toelichting	Nieuw tussendoelstelling.
11.07	In 2005 wordt er geoefend in de bestrijding van een ramp op de primaire waterkering.	-
	Toelichting	doelstelling jaar doorgeschoven.
11.08	Het uiterlijk in 2006 beschikken over een beheersregister voor alle regionale waterkeringen.	-

Inrichting en onderhoud watersystemen

Nr	Doelstellingen	Tussendoelstelling
12.00	Inrichting en onderhoud watersystemen	
12.01	Vóór 2008 zullen het vernieuwde integrale beheer (via het regiobeheerplan) en het daaruit voortvloeiende onderhoud (via de onderhoudsplannen) gebiedsdekkend zijn geïmplementeerd. (besluitvorming Burap 2004-2).	1) In 2005 zal de keur voor zover nodig worden aangepast en vastgesteld om gewenst maatwerk gericht op nagestreefde functies mogelijk te maken. (besluitvorming Burap 2004-2). 2) Het in 2005 opstellen van het gebiedsgerichte integrale regiobeheerplan 3) Het in 2006 opstellen van de gebiedsgerichte integrale onderhoudsplannen voor het gehele beheersgebied.
	Toelichting	Einddoelstelling aangepast in Burap 2004-2. Tussendoelstelling jaar doorgeschoven.
12.02	In 2018 is de inrichting van het watersysteem aangepast aan de integrale	1) Inspanning verrichten om de natuurontwikkeling langs de Kromme Rijn te benutten voor verruiming van

	functies. Bij de uitvoering van inrichtingsmaatregelen worden elementen uit het document "Gebiedsgerichte knelpuntenanalyse en ontwikkelingsvisie visfauna" waar mogelijk geïmplementeerd.	de boezem en realisatie van een ecologische verbinding in 2005. 2) Aanleggen van acht faunapassages in verband met de realisering van de natte ecologische verbindingzones vóór 2007. 3) Het vóór 2007 aanleggen van minimaal 15 km natuurvriendelijke oevers in de natte ecologische hoofdstructuur. 4) Vóór 2006 5 km natte ecologische verbindingzones aangelegd in het gebied Langbroekerwetering 5) In 2008 beschikt het waterschap over een beheersregister en een vastgestelde legger watergangen gebaseerd op de integrale doelstellingen. 6) In 2006 is onderzocht in hoeverre niet-standaard slootprofielen en andere hydromorfologische aanpassingen de ecologische waterkwaliteit kunnen bevorderen. 7) Vanaf 2006 wordt het onderhoud van natuurvriendelijke oevers en ecologische verbindingzones afgestemd op behoud en versterking van de ecologische kwaliteiten. 8) In 2006 wordt de implementatie van interne richtlijnen ter bescherming van kwetsbare amfibieën en vissen geëvalueerd en zo nodig geactualiseerd. 9) In 2006 worden de ervaringen met de toepassing van quick scans en natuurtoetsen geëvalueerd en worden zo nodig nieuwe richtlijnen uitgewerkt.
	Toelichting	Tussendoelstelling 6), 8), 8) en 9) zijn nieuwe tussendoelstellingen.
12.03	Uiterlijk in 2015 is de achterstand van onderhoudsbagger van het waterschap weggewerkt; na 2015 worden alle watergangen van het waterschap op voldoende diepte gehouden via het reguliere onderhoudsprogramma.	1) Het baggerprogramma van het waterschap, waarin de planning is opgenomen, wordt jaarlijks geactualiseerd. 2) De behoefte aan doorgangsdepots wordt afgestemd op het geactualiseerde baggerplan. 3) Gezamenlijk met de gemeenten Utrecht, Nieuwegein, IJsselstein en Houten zullen doorgangsdepots worden ingericht. In de gemeenten Maarssen en Woerden zijn concrete plannen om doorgangsdepots te realiseren. 4) Het waterschap blijft zoeken naar (eind) bestemmingen voor baggerspecie (doorlopende actie). 5) Gebruik maken van de mogelijkheden die actief bodembeheer biedt om licht verontreinigde bagger te verspreiden en toe te passen. 6) Omdat stort, al dan niet na rijping in een depot, voorlopig onvermijdelijk blijft, onderzoekt het waterschap actief stormmogelijkheden. Deze kunnen door het openstellen van de slibafzetmarkt over de provinciegrenzen heen in het gehele land gezocht worden. 7) Het baggerplan is in 2002 vastgesteld. Na vier jaar (in 2005) zal het plan geëvalueerd worden. In de Voorjaarsnota 2006 zullen de gevolgen van deze evaluatie worden opgenomen.
	Toelichting	Tussendoelstelling 2 aangepast. Tussendoelstelling 7 is afkomstig van doelstelling 12.04
12.05	Uiterlijk in 2015 zijn de tertiaire watergangen, in onderhoud bij derden, op voldoende diepte gebracht.	1) Het baggeren van tertiaire watergangen wordt gebiedsgewijs meegenomen gebaseerd op basis van de daarvoor opgestelde regeling 2) De meerkostenregeling voor de verwijdering van klasse 3/4 bagger uit tertiaire watergangen wordt in 2005 geëvalueerd.
	Toelichting	Tussendoelstelling 1) aangepast conform Burap 2004-2
12.06	Uiterlijk in 2020 is het saneringsprogramma voor waterbodems buiten het onderhoudsprofiel uitgevoerd.	-
12.07	Vorbereiden en afsluiten van waterakkoorden over de wateruitwisseling met aanliggende waterbeheerders.	Het betreft de volgende waterakkoorden: - 2005: De Haak, Weerdslois, KWA en Noordzeekanaal(NZK)/Amsterdam-Rijnkanaal(ARK) - Overige uitwisselpunten met Amstel, Gooi en Vecht
	Toelichting	Laatste tussendoelstelling toegevoegd.

Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken

Nr	Doelstellingen	Tussendoelstelling
13.00	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	
13.01	In 2006 start de uitvoering van de	-

	uitbreiding en aanpassing van rwzi De Bilt zodat in 2007 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor fosfaat) voor de Biltse Grift waarop het effluent wordt geloosd. (Besluitvorming Burap 2004-2)	
	Toelichting	Einddoelstelling aangepast Tussendoelstellingen gereed.
13.07	Uiterlijk vanaf 2006 moet voor 15.000 ton per/jaar ontwaterd slib een structurele externe afzet geregeld zijn.	In 2005 wordt een verwerkingsovereenkomst gesloten met SNB voor de verwerking van de totale hoeveelheid ontwaterd zuiveringsslib van HDSR.
	Toelichting	Nieuwe tussendoelstelling voor 2005
13.09	Uiterlijk in 2015 is voldaan aan de uit de EKRW afgeleide effluenteisen	1) In 2005 is de haalbaarheidsstudie m.b.t. de lozingseis MTR en functioneel grondgebruik voor de rwzi Utrecht afgerond. 2) Vóór 2009 wordt per rwzi de betreffende lozingseis nader vastgesteld 3) De resultaten van de haalbaarheidstudie m.b.t. de lozingseis MTR voor de rwzi Utrecht en de daaraan gekoppelde mogelijkheid voor multifunctioneel grondgebruik van het zuiveringsterrein worden in 2006 nader uitgewerkt
	Toelichting	Tussendoelstelling 2 en 3 zijn nieuw. Nieuwe einddoelstelling ipv van de oude.
13.10	In 2007 start de uitvoering voor de uitbreiding en aanpassing van rwzi Zeist zodat in 2009 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor stikstof en fosfaat) voor de Zeister Grift waarop het effluent wordt geloosd.	In 2006 worden de werken voor de rwzi Zeist in het kader van de gebiedsgerichte waterkwaliteitsnorm MTR 2010 voor stikstof en fosfaat besteksgereed gemaakt.
	Toelichting	In einddoelstelling stikstof toegevoegd en oppervlaktewater vervangen door Zeister Grift.
13.12	De kosten voor slibverwerking zullen niet stijgen boven het niveau van 2005	Uitvoering van onderzoek in 2006 naar technologieën gericht op de vermindering van de slibproductie (slibdesintegratie)
	Toelichting	Nieuwe doelstelling.

Vergunningverlening en handhaving keur

Nr	Doelstellingen	Tussendoelstelling
16.00	Vergunningverlening en handhaving keur	
16.01	Het percentage keurvergunningen dat binnen de gestelde termijn wordt afgehandeld moet in 2007 95% zijn.	1) Het percentage keurvergunningen dat binnen de gestelde termijn wordt afgehandeld moet in 2005 75% zijn in 2006 85% zijn. (besluitvorming Burap 2004-2) 2) Het VenH-systeem is in 2006 ook geschikt voor de behandeling van keurvergunningen
	Toelichting	Einddoelstelling en tussendoelstelling 1 aangepast. 2e tussendoelstelling is nieuw.

Beheersing van lozingen

Nr	Doelstellingen	Tussendoelstelling
17.00	Beheersing van lozingen	
17.01	Afkoppelen hemelwater : Doelstelling voor 1 januari 2007: subsidiëren van het opstellen van 10 afkoppelplannen en subsidiëren van het afkoppelen van 50 ha verhard oppervlak. (Besluitvorming Burap 2004-1)	1) De subsidieregeling afkoppelen van verhard oppervlak wordt begin 2005 geëvalueerd. (besluitvorming Burap 2004-2) 2) In 2006 worden de resterende afkoppelplannen gesubsidieerd. 3) in 2006 wordt de afkoppeling van de resterende ha gesubsidieerd.
	Toelichting	Tussendoelstelling 1 aangepast. 2 ^e en 3e tussendoelstelling zijn nieuw.
17.02	Eind 2006 is voor alle rioolaansluitpunten en riooloverstorten van de gemeentes een geactualiseerde vergunning verleend waarin voorschriften zijn opgenomen ten aanzien van: - het halen van de basisinspanning en het streven naar invulling van het waterkwaliteitsspoor. - de monitoring van het afgevoerde afvalwater naar de r.w.z.i. - de monitoring van de overstortlozingen en het opstellen van een incidentenplan	1) In 2005 zijn met alle gemeenten afspraken gemaakt over het bereiken van de basis-inspanning (besluitvorming Burap 2004-2). 2) In 2005 is voor alle gemeenten een eerste waterkwaliteitsspoortoetsing uitgevoerd. 3) In 2005 en 2006 worden in totaal aan 23 gemeenten aansluit- en overstortvergunningen verleend. Naar verwachting zal in 2005 het merendeel van de vergunningen zijn verleend. In 2006 zullen aan circa 10 resterende gemeenten de vergunningen worden verleend. (besluitvorming Burap 2004-2). 4) Via het vergunningenspoor de risicovolle overstorten

		met prioriteit doen saneren door gemeenten in 2006 (besluitvorming Burap 2004-2).
	Toelichting	Einddoelstelling aangepast. Tussendoelstelling 1 en 4 aangepast. 3e tussendoelstelling vervangt oude tussendoelstelling.
17.03	In 2005 is de handhaving van de WVO op een adequaat niveau gebracht (voldoet aan het landelijk gewenst niveau). (besluitvorming Burap 2004-2)	
	Toelichting	Einddoelstelling jaar doorgeschoven. Tussendoelstelling gereed.
17.04	Alle bedrijven die vallen onder het Lozingenbesluit open teelt zijn in 2005 bezocht en voldoen aan het lozingenbesluit.	- In 2005 worden 470 bedrijven bezocht. Daarmee zijn vanaf 2000 alle 1500 bedrijven bezocht
	Toelichting	Einddoelstelling wijziging. Tussendoelstelling aangepast.
17.05	In 2006 beschikt 95% van de vergunningplichtige bedrijven over een adequate vergunning. (Besluitvorming Burap 2004-2)	In 2005 beschikt 90% van de vergunningplichtige bedrijven over een adequate vergunning (Besluitvorming Burap 2004-2).
	Toelichting	Einddoelstelling jaar doorgeschoven en aangepast. Tussendoelstelling aangepast.
17.07	Uitvoering van de maatregelen van het Emissiebeheersplan 2003-2007. Onder andere onderzoek naar alternatieven voor bestrijdingsmiddelen voor landbouw, mogelijkheden bepalen verbod chemische onkruidbestrijding, stimuleren duurzaam bouwen.	1) De eerste bestuurlijke rapportage over de uitvoering van het emissiebeheersplan zal begin 2005 aan het bestuur worden voorgelegd. (Besluitvorming Burap 2003-1). 2) In 2006 vindt een voortgangsrapportage plaats aan het bestuur. 3) In 2007 wordt een nieuw Emissiebeheersplan opgesteld.
	Toelichting	Tussendoelstelling 2 en 3 zijn nieuw.
17.08	Via samenwerking met betrokken gemeenten optimaliseren van de gehele afvalwaterketen te beginnen bij uitbreidingen/aanpassingen van zuiveringstechnische werken of bij grote investeringen in de riolering.	1) Vanaf 2006 wordt onderzocht of het overnemen van het beheer en onderhoud van gemeentelijke rioolgemalen een optimalisatie geeft van de prestatie van rwzi's. 2) In 2006 worden 3 optimalisatie studies opgestart. 3) In 2006 en verder wordt het in 2005 opgestelde Waterketenbeleid van HDSR uitgevoerd.
	Toelichting	Einddoelstelling aangepast. Tussendoelstellingen zijn nieuw.
17.09	Stimuleren in 2005 en 2006 van aansluiten op riolering van het merendeel van de 760 (stand 1-1-2005) resterende ongerioleerde percelen en woonboten. Beheren van IBA's van aantal resterende lozingen (circa 50). Voor overige resterende lozingen het lozingenbesluit gaan handhaven.	-
	Toelichting	Nieuwe einddoelstelling conform begroting 2005.

Bijlage 3 Tabel bestuurlijke en ambtelijke verantwoordelijkheden doelstellingen Voorjaarsnota 2005

Voorjaarsnota 2005	Portefeuillehouder	Lid management team
Doelstelling 10.01	D. Vergunst	G. Vrolijk
Doelstelling 10.02	A. Versteeg	G. Vrolijk
Doelstelling 10.03	T. van Keulen/A.Versteeg/Th. De Jong	T. Visser
Doelstelling 10.04	T. van Keulen/A.Versteeg/Th. De Jong	T. Visser
Doelstelling 10.05	D. Vergunst	T. Visser
Doelstelling 10.06	T. van Keulen/A.Versteeg/Th. De Jong	T. Visser
Doelstelling 10.07	T. van Keulen	T. Visser
Doelstelling 10.08	T. van Keulen/A.Versteeg/Th. De Jong	T. Visser
Doelstelling 10.09	Th. de Jong	T. Visser
Doelstelling 10.10	T. van Keulen/A.Versteeg/Th. De Jong	T. Visser
Doelstelling 10.11	T. van Keulen/A.Versteeg/Th. De Jong	T. Visser
Doelstelling 10.12	T. van Keulen/A.Versteeg/Th. De Jong	T. Visser
Doelstelling 10.13	T. van Keulen/A.Versteeg/Th. De Jong	T. Visser
Doelstelling 11.01	D. Vergunst	G. Vrolijk
Doelstelling 11.03	D. Vergunst	G. Vrolijk
Doelstelling 11.04	D. Vergunst	G. Vrolijk
Doelstelling 11.05	D. Vergunst	G. Vrolijk
Doelstelling 11.06	D. Vergunst	G. Vrolijk
Doelstelling 11.07	D. Vergunst	G. Vrolijk
Doelstelling 11.08	D. Vergunst	G. Vrolijk
Doelstelling 12.01	A. Versteeg	G. Vrolijk
Doelstelling 12.02	T. van Keulen/A.Versteeg/Th. De Jong	G. Vrolijk
Doelstelling 12.03	T. van Keulen/A.Versteeg/Th. De Jong	G. Vrolijk
Doelstelling 12.05	T. van Keulen/A.Versteeg/Th. De Jong	G. Vrolijk
Doelstelling 12.06	T. van Keulen/A.Versteeg/Th. De Jong	G. Vrolijk
Doelstelling 12.07	T. van Keulen/A.Versteeg/Th. De Jong	T. Visser
Doelstelling 13.01	Th. De Jong	P. de Bekker
Doelstelling 13.07	Th. De Jong	P. de Bekker
Doelstelling 13.09	Th. De Jong	P. de Bekker
Doelstelling 13.10	Th. De Jong	P. de Bekker
Doelstelling 13.12	Th. De Jong	P. de Bekker
Doelstelling 16.01	A. Versteeg	G. Vrolijk
Doelstelling 16.02	A. Versteeg	G. Vrolijk
Doelstelling 17.01	Th. de Jong	T. Visser
Doelstelling 17.02	Th. de Jong	T. Visser
Doelstelling 17.03	Th. de Jong	T. Visser
Doelstelling 17.04	Th. de Jong	G. Vrolijk
Doelstelling 17.05	Th. de Jong	G. Vrolijk
Doelstelling 17.07	Th. de Jong	T. Visser
Doelstelling 17.08	Th. De Jong	T. Visser
Doelstelling 17.09	Th. De Jong	T. Visser

Bijlage 4 Relatietabel doelstellingen Voorjaarsnota 2005 met Voorjaarsnota 2004/Begroting 2005

Nieuw nr	Oud nr	Corresponderende nr's WBP	Vervallen	Gereed	Nieuw
10.01					
10.02		G5		X (ged)	X (ged)
10.03		G6 LW8 CS3 KR4 UH6	X (ged)		X (ged)
10.04		G11 G27 G15 G28		X (ged)	X (ged)
10.05		LW2			
10.06		G12 UH10 KR8 CS4 LR7 LW7 OR9 G11 G14 G8			
10.07		UH1			
10.08		OR5 LW4 LR4 AR1 KR6 UH8 UW1			
10.09		G47			
10.10		G45 G41 G7 G10 CS1 CS2 LW1 LR2 LR3 OR1 OR2 OR3 UH5 G13			
10.11		KR2			
10.12					X
10.13					X
11.01		G3			
11.02		-		X	
11.03	11.03	G1		X (ged)	X (ged)
11.04	11.04	G2 G4 LW6 OR10			X (ged)
11.05					
11.06					X (ged)
11.07					
11.08					X
12.01		G17 G20 G25			X (ged)
12.02		G16 G22 G23 G24 G26 UH8 KR3 KR1 UH2 LR5 LR1			X (ged)
12.03		G30 G31 G32 CS5			
12.04			X		
12.05		G19			X (ged)
12.06		G29			
12.07		CS6 OR7 OR8			X (ged)
13.01		UH11			
13.04		G41	X		
13.05			X		
13.06				X	
13.07				X (ged)	X (ged)
13.08			X		
13.09					X (ged)
13.10					
13.11		LW3, OR4, KR5, UH8	X		
13.12					X
16.01			X (ged)		X (ged)
16.02					X
17.01		G9 UH4			X (ged)
17.02		G39 G42 G38 G46 OR6 LR6 KR7 UH9 LW5	X (ged)		X (ged)
17.03		G44		X	
17.04					
17.05					X (ged)
17.06				X	
17.07		G36 G33 G34 G35 G37 G45			X (ged)
17.08		G41			X (ged)
17.09					X